

Kalervo Mielty

Suomaan
evankeliumin
avain

ARATOR

Kalervo Mielty

**Tuomaan
evankeliumin
avain**

**Painetun kirjan kustantaja:
ARATOR OY**

Arator Oy
Puustellintie 4 A 10
00410 Helsinki

ISBN 952-9619-19-7

SISÄLTÖ

JOHDANTOA	7
1. TUOMAAN EVANKELIUMIN AJATUS- MAAILMAN PERUSNÄKEMYKSET	13
2. JEESUKSEN OLEMUS	27
3. JEESUKSEN TEHTÄVÄ	45
4. MIELEN PUHTAUDESTA	57
5. ETSIMISESTÄ	73
6. LÖYTÄMISESTÄ	94
7. SUHTAUTUMISESTA ULKOISEEN ELÄMÄÄN	108
8. ÄÄRETTÖMÄN JA ÄÄRELLISEN YHDENTYMINEN	132
9. TAIIVASTEN VALTAKUNNASTA	144
10. ALUISTA JA LOPUISTA	160
LOPPUSANAT	168
KIRJALLISUUTTA	170
LOGIONIEN SIJAINTI	171

TUOMAAN EVANKELIUMIN AVAIN

JOHDANTOA

YLEISTÄ

Tuomaan evankeliumi löydettiin Egyptistä, Nag Hammadin lähistöltä v.1945 yhdessä muiden, n. 50 koptinkielisen kirjoituksen kanssa. On varsin ilmeistä että löydetty kirjasto oli kätketty suunnitellusti joskus 300-luvulla jKr. Kätkemistavassa on paljon yhtäläisyyksiä ns. Kuolleen meren tekstilöydöksiin, kuin myös itse löytötahtumassa - aina siinä määrin, että se on saanut jotkut näkemään asiassa eräänlaista ”johdatusta”. Ehkäpä tuota johdatusta on ollutkin ainakin siinä suhteessa, että tekstit ovat ilmaantuneet julkisuuteen vasta aikana, jolloin niitä ei - hieman totutusta poikkeavan sisältönsä vuoksi - ole välittömästi tuhottu vaarallisina harhaoppina!

Kirjaston kätkeminen ajoittuu suunnilleen siihen aikaan, jolloin kirkko keisari Theodosiuksen myötävaikutuksella sai itselleen uskonasioissa vankan aseman ainoan oikean ajattelutavan määrittelijänä - eivätkä kätkemiseen todennäköisesti ryhtyneen koptilaisen yhteisön käsitykset ja kirjoituskokoelmat enää täysin sopineet tuolloin muotoutuneisiin raameihin.

Useat kirkkoisät viittaavat kirjoituksissaan Tuomaan evankeliumiin, mistä päätellen se on ensimmäisinä kristillisinä vuosisatoina ollut käytössä verraten laajalla alueella. Siitä on ollut todennäköisesti myös useampia versioita, joista kreikankielisestä on jo aiemmin löydetty katkelmia. Nag Hammadista löydetty koptilainen teksti on luonnollisesti kirjoitettu ajallisesti varsin lähellä kätkemisajan-

kohtaansa eikä siitä siten suoraan voida määrittää itse alkuperäistekstin tarkkaa syntyä. Tutkijat ajoittavat alkuperäistekstin synnyn vuosien 50 ja 200 jKr välille. Tämä varsin suuri poikkeama tulee tutkimuksen edetessä mitä ilmeisimmin supistumaan.

Tuomaan evankeliumi on saavuttanut tutkijoiden keskuudessa täysin muihin evankeliumeihin verrattavan aseman. Useat heistä katsovat sen sisältävän yhtä paljon Jeesuksen sellaisenaan ilmaisemia sanoja (n. 30%) kuin Luukkaan evankeliuminkin, joka k.o. tutkijoiden mukaan on Uuden Testamentin sananmukaisessa suhteessa luotettavin (lähde: H.Räisänen TV-esitys syksyllä 1995).

Kuka sitten oli evankeliumin kirjoittajaksi mainittu Didymus Juudas Tuomas? Ei ainakaan suoranaisesti kukaan tuntemistamme apostoleista! Tämä ei tietenkään alenna sen arvoa muiden evankeliumien suhteen, koska yhdenkään Uuden Testamentin evankelista ei voida nykyisen tietämyksen perusteella katsoa olleen ensi käden todistajana niissä tapahtumissa, joista tekstit kertovat. Kaikkia evankelista on pidettävä jonkinlaisina nimimerkkeinä, jotka ovat pyrkinet kukin tavallaan jatkamaan heitä edeltäneitä, mahdollisesti kyseisen nimen alla kulkeneita suullisia ja kirjallisia perinteitä. Tällaisessa perinteiden jatkamisessa tapahtuu luonnollisesti jossakin määrin vääryyksiä, koska käsitystavoilla on taipumus muuttua siirryttäessä eri aikaan tai paikkaan. Tuomaan evankeliumin osalta tällainen kulttuurin aiheuttama muovautuminen on ollut yli 1600 vuotta tehokkaasti Egyptin hiekan estämää. Tässä suhteessa se eroaa Uuden Testamentin teksteistä, jotka ovat erilaisten ihmisryhmien käytössä hyvin pitkään olleina joutuneet sopeutumaan ajatustapojen muutoksiin.

Syyriassa, Edessan seuduilla on ollut voimakas ”Tuomas-suuntaus”, mikä osaltaan on ollut johtamassa tutkijoita sijoittamaan alkuperäisen tekstin synnyn niille tienoille.

ITSE TEKSTISTÄ

Tuomaan evankeliumi sisältää 114 logionia eli sanontaa, joista osa on täysin identtisiä UT:n sanontojen kanssa, osan ollessa sisältöltään samantapaisia, ja lisäksi suuren joukon ennen näkemättömiä.

Silmiinpistävin poikkeavuus kanonisiin evankeliumeihin on siinä, että Tuomas ei sisällä lainkaan elämäkerrallista ainesta, vaan on pelkkä aforismikokoelma. Aforismien järjestyskään ei ainakaan enää tässä esiintulleessa koptilaisessa versiossa noudata mitään asialkohtaista kulkutapaa. Tekstin muodollinen rakenne sinänsä ei tietenkään vähennä sen arvoa - kun lisäksi otetaan huomioon se että elämäkerrallinen aines on muihin evankeliumeihin suurelta osin jälkipolvien lisäämää ”korostetta”, viitekehystä. Kulttuureista riippumatta näyttää tällaisten elämäkerrallisten viitekehysten rakentelu olleen hyvin yleistä kerrottaessa suurten henkisten esikuvien toiminnasta. Verbalismiin on ehkä turvauduttu asioiden muistamisen helpottamiseksi, tai täyttämään autenttisen tiedon puutteita.

Vertailevan uskontotutkimuksen kautta on havaittu hämmästyttävän suuria yhtäläisyyksiä eri uskontojen esikuvien tärkeimmissä elämänvaiheissa. Näitä vaiheita voidaan tulkita myös vertauskuvallisesti siten, että ne kertovatkin osaksi yleistä sanomaa siitä, mil-laisten vaiheiden kautta kaiken inhimillisen tulee aikojen saatossa kohota täältä ajasta ikuisuuteen. Tällaisiin inhimillisyyden taustana ja tarkoituksena oleviin ideaaleihin viitataan myöhemmissä yhteyksissä arkkityypisinä malleina.

LÄHESTYMISTAPA

Tämän kirjan tarkoituksena on koettaa tunkeutua sisään siihen elämänkatsomukseen ja -filosofiaan, joka kuultaa läpi koko evankeliumin ydinsanomassa, ja joka luonnollisesti lienee sävyttänyt myös sen yhteisön ajattelutapaa, jolle tekstin säilyminen tuleville, tunte mattomille polville on ollut vaivannäön arvoinen asia. Jonkinlaista perusnäkemystä tarvitaan ikäänkuin yleisavaimeksi siihen nykypäivän ajattelulle varsin vieraaseen ilmaisutapaan ja asioiden poikkeavaan luonteeseen, josta tämä evankeliumi on lajissaan varsin puhdasoppinen näyte.

Tällaista karkeata yleisavainta on tarkoitus rakentaa myös lukijan käyttöön seuraavassa, evankeliumin perusnäkemystä kahdeksan logionin pohjalta valottavassa luvussa. Kaikenlaisten yleiskaavojen käyttö osoittautuu tosin usein hankalaksi, koska asiat, joista tämä teksti puhuu, ovat pääosin hyvin kaukana arkikokemuksesta ja lisäksi se näkökulma, josta asioita tarkastellaan, saattaa vaihdella hyvinkin yllättävästi.

Tuomaan evankeliumia on useampaankin otteeseen yritetty jäsentää - yhdenkään yrityksen saamatta kovinkaan suopeata vastaanottoa tutkijoiden piirissä. Tästä huolimatta on tässä kirjassa logionien järjestys muutettu siten, että riittävän samankaltaista asiaa sisältävät sanonnat on kerätty samaan lukuun ja pyritty siten saamaan jollain tavoin luontevasti etenevään järjestykseen. Tällä menettelyllä voidaan välttää liiallista toistoa ja jatkuvia viittauksia kirjan eri paikoissa esiintyviin samansisältöisiin sanontoihin, mikä tekisi muutenkin vaikeatajuiseen asiaan paneutumisen vielä kaksin verroin raskaammaksi. Asiasisältöön perustuvan jaottelun etuna on myös se, että jo pelkkä logionien määrä eri lukujen sisällä kertoo jotakin evankeliumin painopisteistä.

Tekstien autenttisuus on ongelma, johon vanhojen kirjoitusten tutkimus aina törmää. Tässä suhteessa evankeliumitekstit kokonaisuutena eivät muodosta minkäänlaista poikkeusta. Tämän kirjan päällimmäisenä tarkoituksena ei ole kertoa, onko Jeesukseksi kutsuttu henkilö joskus todella sanasta sanaan lausunut evankeliumissa esiintyvät ilmaisut. Tarkoituksena on tarkastella sitä, mitä kyseisen kaltaiset symboliset kuvaukset yleensäkin voisivat merkitä silloin kun niihin tiivistetty allegorisuus puretaan alkuperäistä ilmausta helpommin ymmärrettävään, laajempaan ja nykykielispään muotoon.

Jos kaikki evankeliumit sisältävätkin runsaasti tulkintoja alkuperäisistä opetuksista ja tapahtumista, ei se tietenkään välttämättä alenna niiden arvoa - ainakaan siinä merkityksessä, missä tulkinnat tuovat kukin omalla tavallaan esiin niitä aidon ja todellisen henkisyiden kulmakiviä, joiden eläviä ilmentäjiä niiden autenttisten esikuvien katsotaan olleen.

Tässä kirjassa ei varsinaisesti pyritä vertailemaan evankeliumeja keskenään muuten kuin esimerkinomaisesti, sillä pääpaino asetetaan itse tekstin merkityssisällön etsimiseen. Useiden tutkijoiden mielipiteiden yhdistely viittaisi siihen, että evankeliumeista selvästi vähiten autenttisia Jeesuksen sanoja sisältäisivät Johanneksen tekstit, kun taas Luukas ja Tuomas lukeutuisivat tässä suhteessa parhaimmiston (lähde: Heikki Räisäsen TV-luento). Verrattaessa evankeliumien varsinaista ydinsanomaa - ja jopa yksittäisiä sanontatapojakin - löytyy Tuomaassa ja Johanneksessa kuitenkin ehkä eniten yhtäläisyyttä, kuten logionien lähempi tarkastelu tulee näyttämään.

Se että Tuomaan evankeliumin kaikki sanonnat avautuvat ainakin raolleen tässä kehiteltävällä avaimella eli käsitysrakennelmalla, saattaisi osoittaa sitä, että myös ne ovet, joita evankeliumin sanonnat itse asian kannalta ovat, voisivat varsin perustellusti kuulua samaan rakennukseen. Niillä voisi siten olla varsin samansisältöisesti

ajatteleva, homogeeninen alkulähde.

Tässä kirjassa käytetään evankeliumin suomenkielisenä tekstinä v. 1992 ilmestynyttä käännöstä: **Jeesuksen salaiset sanat**, jonka tekijöinä on työryhmä: **Huuhtanen, Marjanen, Uro**, ja kustantajana **Yliopistopaino**. Ilman tätä ansiokasta tekstiperustaa työni olisi ollut lähes mahdotonta.

Parhaat kiitokset **Yliopistopainolle** ystävällisestä luvasta käyttää k.o. teosta. Joissakin kohden viitataan myös evankeliumin englantilaiseen laitokseen, johon olen tutustunut ennen nykyisen käännöksen julkaisua.

Logioneissa olevien merkkien selitykset:

[] aukko käsikirjoituksessa - sisässä todennäköinen täydennys

[...] määrittelemätön aukko käsikirjoituksessa - ei täydennystä.

< > tekstiedition toimittajan ja/tai kääntäjien lisäys alkutekstiin.

() kääntäjien tekstiä selventävä lisäys.

teksti käännettäessä tai kopioitaessa turmeltunut tai joutunut epäjärjestykseen.

Tässä kirjassa on muunnetusta järjestyksestä huolimatta käytetty logionien yhteydessä samaa numerointia kuin aikaisemmissä käännöksissä.

1. TUOMAAN EVANKELIUMIN AJATUS- MAAILMAN PERUSNÄKEMYKSET

Kristillisyyden alkuvuosisatoina on "uuden maailman" odotus ollut seurakuntien parissa varsin yleistä, ja seuraavakin Tuomaan sanonta näyttäisi sananmukaisesti viittaavan samaan teemaan. Mutta kokonaisuutena tarkastellen ei tämän evankeliumin Jeesusta voida millään perustein luonnehtia lopun ajan profeetaksi:

(51) Hänen oppilaansa kysyivät häneltä: ”Milloin kuolleet pääsevät lepoon? Milloin uusi maailma ilmestyy?” Hän vastasi heille: ”Se, mitä odotatte, on jo tullut, mutta te ette sitä käsitä.”

Logioni kieltää fyysisen ihannemaailman ilmestymisen ilmeisenä väärinkäsityksenä: varsinainen taivasten valtakunta on periaatteessa aina läsnäoleva, ikuisesti muuttumaton todellisuus, mistä tämä meidän tuntemamme ilmennys on vain jonkinlainen ehdollinen, lukemattomiin muotoihin erillistynyt ajallinen heijastuma. Inhimilliselle tietoisuudelle on ikuinen todellisuus yleensä pelkkä potentiaalisuus, joka juontuu hänen henkisestä lähtökohdastaan, mutta jonka ikuinen loiste hänen mielensä syvyyksissä peittyi siitä syystä, että mieli samaistuu ilmiömaailman houkuttelevaan pimeyteen.

Täysin luotettavana oppaana tällaisissa käsittämättömissä asioissa voi toimia vain sellainen, joka itse elää täydellisesti tuossa todellisuudessa. Taivaallisen todellisuuden tuleminen voitaisiin siten käsittää sekä kaikille avoimena ikuisena sisäisenä tulkita sekä mahdollisuutena että sen saavuttaneen näyttämänä ja ilmentämänä esi-merkkinä ja ulkoisena apuna muille.

(11) Jeesus sanoi: ”Taivas häviää, ja häviää se, mikä on taivaan yläpuolella. Kuollut ei elä eikä elävä tule kuolemaan. Kun söitte kuollutta, teitte sen eläväksi. Kun tulette valoon, mitä sitten teette? Silloin kun olitte yksi, teistä tuli kaksi. Mutta kun olette kaksi, mitä silloin teette?”

Logionin ”lopun ajat” liittynevät koko ilmennyksen alkuun ja loppuun, yhteen suunnattoman pitkään ajanjaksoon - iankaikkisuuteen. Jos kerran näkyväinen taivas kaikkine kappaleineen häviää, edeltäneen sitä luonnollisesti myös kaiken tuntemamme fyysisen muotomaailman häviäminen tai hajautuminen äärimmäisiin mahdollisiin alkutekijöihinsä! Kaiken fyysisen olemassaolon peruste on löydettävissä erilaatuisista energioista ja niiden polaarista, vastakkaisluonteisiin napaisuuksiin nojaavasta luonteesta. Energian liikuntaa ylläpitävien jännitteiden purkautuminen merkitsisi siten samalla koko fyysisen ilmennyksen katoamista.

Tämän evankeliumin ajattelutavan mukaa löytyy fyysisen ilmennyksen yläpuolelta vielä toinenkin häviävänluonteinen tila, taivas, jota voitaneen nimittää myös psyykkiseksi taivaaksi. Joissakin perinteissä sitä kuvataan itsekohtaisena tilana, missä elävän ihmisen tietoisuus saattaa olla silloin, kun henkilö ei ole päivätietoinen - ja missä ns. kuolleet voivat sulattaa ajallisten kokemustensa psyykkisiä heijastuksia. Tällaisella sulatusprosessilla voidaan katsoa olevan oma ajallinen kestoensa - ainakin siihen saakka, kun tämän logionin mukainen psyykinen purkautuminen tapahtuu. Tässä äärimmäisessä aikakautisessa tilanteessa purkautunevat myös sellaiset tietoisuudet, jotka vielä silloin ovat tuossa häviävänluonteisessa, ehdollisessa tilassa: eli ”kuolleet” eivät elä! Vain todella ”elävä” jää silloin eloon: eli sellainen tietoisuus, joka tämän maailman siinänsä kuolleita kokemuksia ymmärrykseksi sulattaen, ”syöden”, on eheyttänyt mielensä erillistyneestä ”kakseudesta” alkuperäi-

seen häviämättömään ykseyteen, ”valoon”. Kysymys valoon tulemisen jälkeisestä toiminnasta voitaisiin tulkita viittaukseksi tämän äärimmäisen tilan tuomisesta ilmennyksen piiriin - ja siinä mielessä valaisemaan koko maailmaa.

”Yhden tuleminen kahdeksi” symboloi mitä ilmeisimmin ns. syntiinlankeemusta: tuntemamme sielullis-aineellisen olentokunnan muodostumista puhtaasti henkis-sielulliseksi tulkittavasta ensimmäisestä Adamista (I Kor 15:45). Sen myöhempää, kahteen sukupuoleen jakautunutta, ja ehdolliseen olemassaoloon samaistuvaa edustajaa me kutsumme yleisesti ihmiseksi.

Evankeliumi pyrkii kuvaamaan, millä edellytyksin tuo erillistyneisiin ilmiöihin samaistuva, langennut ihminen voi vapauttaa itsensä itse luomistaan sidostumista ja kohota jälleen häviämättömään alkutilaansa, Paavalin sanoin ”eläväksi tekeväksi hengeksi”!

Nykyistäkin ihmiskuntaa kokonaisuutena voitaneen yhä pitää tuona raamatun tuhlajapoikana, joka kulkee pitkää opintomatkaansa polaaristen, vastakkaislaatuisiin, toisistaan sisäisesti riippuvaisiin virikkeisiin nojautuvien kokemustensa parissa - vielä ehkä suunnattoman pitkänkin ajan. Tämä evankeliumi pyrkii ihmisten taittamista ohjaamaan ja nopeuttamaan ainakin niiden yksilöiden kohdalla, jotka ovat kypsiä vastaanottamaan ohjausta ja täyttämään sen asettamat varsin ankarat edellytykset.

Vielä vähemmän kuin lopun ajan profeetaksi, voitaneen tämän evankeliumin Jeesusta tulkita ihmisten syntien sovittajaksi. Tietenkin jo sitä voidaan pitää suurena uhrauksena, että joku täydellisen elämän saavuttanut suuntaa huomionsa rajoittuneeseen elämään, ”köyhyyteen”, nähden selvästi, kuinka ihmiskunta vielä pääasiassa hakee itselleen pelkästään kaikkea häviävää - ollen sellaisesta ”juopunut”.

(110) Jeesus sanoi: ”Joka on löytänyt maailman ja tullut rikkaaksi, luopukoon maailmasta.”

Logionin voitaisiin helposti katsoa osoittavan jyrkän kielteistä suhtautumista maailmaan. On kuitenkin otettava huomioon, että sanoma vaativimmillaan on tarkoitettu lähinnä niille harvoille ja valituille, jotka jo ovat oppineet kaiken olennaisen ilmiömaailman kokemuksista eivätkä niitä sinänsä enää missään muodossa kaipaakaan.

Rikkaudella tarkoitetaan tässä - niinkuin yleisemminkin evankeliumiteksteissä, ihmisen kaikenlaatuisia saavutuksia tuntemassamme yhteisöelämässä: vaurautta, valtaa, kunniaa, tärkeitä ihmissuhteita, jne. - tai paremminkin niiden kautta saavutettavaa mielihyvää, johon ehdollistuminen muodostanee tärkeimmän tekijän ihmismielen lankeemustilan kysymyksessä. Sen syvällinen ymmärtäminen saattaisi muodostua yhdeksi avaimeksi koko ihmisyyden tarkoituksen etsinnässä.

Maailmasta luopuminen ei välttämättä tarkoita mitään fyysistä eristäytymistä tavallisista ihmisyyhteisöistä, vaan oman mielensä vapauttamista sen sidostumisesta ilmiöihin aina siinä määrin, ettei se enää halua maailmalta itselleen mitään. On huomattava, että konkreettinen luopuminen sinänsä saattaa usein johtaa ihmisen valheellisuuteen, jollaisessa tilassa hän kuitenkin jää mielensä alueella sisäisesti kiinni siihen asiaan, josta on ulkonaisesti luopunut. Lisäksi hän saattaa odottaa luopumuksestaan koituvan jotakin vielä parempaa ja kestävämpää - mikä lienee vielä pahempaa!

Tuomaan evankeliumin Jeesusta ei mitenkään voitane perustellusti luonnehtia edes yhteiskunnalliseksi uudistajaksi, jollaisena hänet ovat tällä vuosisadalla jotkut halunneet UT:n pohjalta nähdä - silloinkin tosin melko haetuin perustein! Evankeliumi korostaa ennen kaikkea äärimmäisen todellisuuden etsimisen tärkeyttä. Tarkoituksena ei ole ryhtyä muuttamaan ulkoisia asioita hataran, suhteel-

lisen tietämyksen pohjalta, vaan pikemminkin muuntaa täydellisesti oma sisäinen suhteensa ja suhtautumisensa niihin. Äärimmäisenä tavoitteena on mielen avartuminen itse kaikkeuden muuttumattomaan perustaan, jossa ei enää ole ”vaihteen varjoa”, kuten Jaakob asian ilmaisisi (Jaak 1:17), ja missä perustassa kaikki ulkoinen moninaisuus ja erillisyydet ovat sisäinen, aina läsnäoleva, ehdoton ykseys.

(50) Jeesus sanoi: ”Jos teiltä kysytään: ’Mistä olette tulleet’, niin vastatkaa: ’Me olemme tulleet valosta, paikasta, jossa valo syntyi itsestään’. Jos teiltä kysytään: ’Oletteko te se valo?’, niin vastatkaa: ’Me olemme sen lapsia ja elävän Isän valittuja’. Jos teiltä kysytään: ’Mikä on Isän merkki teissä?’, niin vastatkaa: ’Liike ja lepo’.”

(83) Jeesus sanoi: ”Kuvat paljastuvat ihmiselle, mutta niissä oleva valo jää kätköön siihen kuvaan, joka on Isän valossa. Hän tulee kyllä näkyviin, mutta hänen valonsa kätkee hänen kuvansa.”

Edellä olevat kaksi samaan asiayhteyteen liittyvää logionia kuvaavat hyvin tämän evankeliumin painopistettä kaukana tavanomaisen inhimillisen kokemuspiirin ulottumattomissa. Me yritämme luonnollisesti aina liittää kaiken sanallisen omaan arkikokemukseemme, mikä tämänkaltaisten tekstien tarkastelussa johtaa helposti omituisiinkin johtopäätöksiin, ellei tekstien symbolisesta, vertauskuvallisesta merkityksestä olla samalla tietoisia.

Evankeliumin maailmankuvan perustana on kolminaisuus: Henkinen, sielullinen, ja aineellinen - joskin monissa logioneissa viitataan löysästi vielä sitäkin tarkempiin jaotuksiin näiden kolmen perusolotuvuuden sisällä.

Henkisellä tarkoitetaan tässä jotakin paljon suurempaa ja kä-

sittämättömämpää, kuin mitä sanan tavanomainen merkitys kuvaa. Henki on perustaltaan samaa kuin logionien ”Elävä Isä” tai alkupe-
räinen ”Valo”, josta syntyy itsestään, ja siinä mielessä ”ainosynty-
isesti” tuo toinen ”Valo” eli ”Poika”. Tämä Poika on todellinen ”ju-
malan kuva”, kaiken sitä myöhemmin seuraavan muuttumaton, ikui-
nen perusta, joka sisältää itsessään kaikki mahdollisuudet ja kai-
ken äärimmäisen tarkoituksen. Juuri tuota Poikaa tarkoitettaneen
useimmiten myös ilmauksilla ”Sana”, ”Logos” ja ”Kristus”. Tämä
lienee se ilmentymätön kuva, jonka mukaan kaikki muu on perim-
mältään järjestynyt - luotu! (Vrt. Joh 1:3)

”Ihmiselle paljastuvat kuvat” sitävastoin ovat jo hyvin kaukana
tuosta jakamattomasta lähtökohdastaan. Ne ovat muotojen kautta
ilmentyviä erillistyneitä, erilaistuneita ja ehdollisia heijastumia vailla
pysyvyyttä. Sitävastoin kaikkien ilmiöiden sisin olemus, ”kuvissa
oleva valo”, on alati ”kätkettynä” ihmiseltä jossakin hänen hen-
kensä perustassa, mutta sitä ei tavanomainen, aikaan ja tilaan sa-
maistuva tietoisuus kykene enää tavoittamaan.

Kun lähdetään tarkastelemaan ihmisen suhdetta tuohon ”valos-
ta syntyneeseen valoon”, on otettava huomioon, että teksti puhuu
nimenomaan opetuslasten suhteesta siihen, ja että varsinaisella ope-
tuslapseudella on tarkoitettu juuri tuon ”valon lapsiksi” tulleita, ”Isän
valittuja”. Tässä ei tietenkään liene kyseessä mikään fatalistinen
ennaltavalinta tai muukaan etuoikeusjärjestys, vaan sellaisen mie-
len eheytymisasteen saavuttaminen, missä erillistyneet ilmiöt eivät
enää voi hajottaa tietoisuutta, ja siten estää sen sisäistymistä alku-
tilaansa kohden.

Tämän tilan syntymistä kutsutaan kristillisessä symboliikassa
usein uudesti syntymiseksi ylhäältä (Vrt. Joh 3:3) tai Jumalan Pojan
syntymäksi ihmissielussa (Eckhart). Sitä voitaisiin ehkä kuvata myös
tietoisuuden avartumisena äärettömyyteen, kaiken moninaisuutena
ilmentyvän liikunnan liikkumattomaan, ikuiseen perustaan. Vasta
sieltä käsin tapahtuva ilmennyksen ja kaiken muunkin tiedostami-

nen lienee tulkittavissa tuoksi ”Isän merkiksi” - samanhetkiseksi liikkeeksi ja levoksi - eli ehdollisen ja ehdottoman yhtäaikaiseksi tiedostamiseksi.

Tuomaan evankeliumin näkemys, jonka mukaan ihmisen henki on suoraan peräisin itse nimeämättömästä, rajattomasta kaikkeudesta eikä sen ”kolmen aspektin” myöhemmistä heijastumista, ilmenneen kaikkeuden muotoja ja ilmiöitä ohjaavista periaatteista, on pohjimmiltaan varsin yleinen eri uskontojen piirissä. Se ilmenee raamatussa mm. Joh. 10:34 ja sen perustana olevassa psalmissa, sekä tietenkin Genesiksen symboliikassa. Monet viittaukset ihmisen henkiseen asemaan ”näkyväisten ja näkymättömien” olentokuntien yläpuolella ja niiden mahdollisena ”opettajana” kuvannevat samaa mystistä lähtökohtaa ja äärimmäistä mahdollisuutta. Eriytyisen korostetun aseman tämä näkemys saa gnostilaisessa kirjallisuudessa, josta hyvänä esimerkkinä käynee mm. Nag Hammadin löydösten mukana löytynyt Arkonttien Hypostasis.

Evankeliumin johtoajatukseksi voidaan pitää niiden edellytysten esiintuomista, joiden täyttäminen toteuttaa tuon äärimmäisen mahdollisuuden. Tämä johtoajatus on löydettävissä lähes kaikista muistakin evankeliumeista, olivat ne sitten kristillisiä tai johonkin muuhun henkiseen virtaukseen liittyviä (Vrt. Joh 8:31-2). Periaatteessa nämä edellytykset paikantuvat lähes aina ihmisen mielen alueelle. Mielen alue voidaan ainakin periaatteellisesti jakaa karkeasti kahteen toisistaan laadullisesti poikkeavaan kenttään, joista alempi käsittää ihmisen tavalliset ajatukset, tunteet ja vaistot, kun taas ylempi koostuu joistakin pysyvämmänluonteisista perusominaisuuksista. Nämä viimeksimainitut lienevät juuri sellaisia, jotka heijastuvat hänen tietoisuuteensa todellisena omanatuntona ja luontaisina taipumuksina ylevänlaatuiseen ajatteluun.

Mielen todellisten ominaisuuksien, joita voitaneen kutsua myös taivaalliseksi aarrekammioiksi, on saavutettava riittävä kypsyyssaste ennenkuin ne voivat toimia siltana hengen ja sielun välillä. Silloin

sielulliset ominaisuudet vastaavat henkisen inhimillisyyden arkkityyppisiä, ilmenemättömiä peruseriaatteita. Lisäksi on tuon joka-päiväisen persoonallisen tietoisuuden kyettävä itse irrottautumaan kaikesta häviävänlaatuisista, itsekkäistä kiintymyksistään muotoihin ja ilmiöihin, ennenkuin se voi tulla tietoiseksi omasta sielustaan, jonka puhtaimmissa ulottuvuuksissa tuon henkisen uudestisyntymän mahdollisuuden sanotaan joka hetki olevan odottamassa.

Ihmisen luonnollinen taipumus eettisesti ja moraalisesti korkeatasoiseen ajatteluun ja toimintaan, ihmisen sisäinen järjen valo käsitetään tässä evankeliumissa usein varsinaiseksi ihmiseksi. Tuon järjen avulla voi ihminen alkaa erottaa todellisen harhasta - aina siinä suhteessa, missä tuo valo kykenee tunkeutumaan itsekkäiden vaistojen, halujen ja ajatusten sumentaman mielen pimeyteen! Joissakin ”uuden ajan” virtausten ajatusrakennelmissa nimitetään tuota ihmisen korkeampaa järkeä Kristukseksi, tuntemamme ihmisen ja todellisuuden yhdistävänä tekijänä. Nimitykset ovat tietenkin vain nimityksiä ja niiden merkitys on ennenkaikkea määrittelykysymys: mutta jos Kristuksella ymmärrettäisiin samaa kuin Sanalla tai Pojalla, tulisi käsite periaatteellisessa mielessä sijoittaa mieluummin kaikkien mentaalisten, ehdollisten tilojen yläpuolelle.

Tuomaan evankeliumi ei mainitse kertaakaan käsitettä Kristus, vaan korvaa sen ”elävällä Isällä”, ”elämän paikalla” tai pelkällä ”elävällä”, ”taivasten valtakunnalla” tai pelkällä ”valtakunnata-” tai ”valo”-käsitteellä. Elävä-käsite sinänsä on tässä evankeliumissa hyvin merkittävä ja tarkoittaa lähinnä ikuisesti elävää - sellaista, jolla jo on ”elämä itsessään” (Vrt. Joh 5:26).

Jos katsotaan kaiken elämän perimmäisen tarkoituksen olevan tuossa absoluuttisen valon ulosvirtauksessa, eräänlaisessa makrokosmisessa ihmisessä, jota kabbalistit kutsuivat Adam kadmoniksi, voitaisiin ihmisen järjen puhtainta ja korkeinta olemuspuolta pitää sen johdannaisena, todellisen taivaallisen ihmisen poikana. Tässä olemuspuolessa piilevien mahdollisuuksien toteutuminen on kuitenkin

kin sidoksissa koko mielen kentän vertikaaliseen, syvyysuuntaiseen eheytymiseen. Olennaisinta siinä lienee kuitenkin se että inhimillisen tietoisuus alkaa selkeästi kokea tavanomaisten huomionkohteidensa tilapäisen luonteen ja kykenee niistä luonnollisesti irrottautumaan. Inhimillisen tietoisuuden korkeinta mahdollisuutta voitaisiin pitää jonkinlaisena puhtaana tietoisuutena, Totuuden henkenä, joka vaikuttaa tavallaan inhimillisyyden koko kentässä. Tuo kenttä kokonaisuudessaan muodostaa siten Pyhän Hengen temppelin - rakennelman, jota inhimillinen toiminta omalta - usein tärkeäksi luonnehditulta osaltaan myös kykenee muovaamaan!

Voisimme ehkä ajatella, että ihmisen henkinen perusta on erilaistumattomassa suorassa äärettömyyden ulosvirtauksessa, mutta hänen mielensä korkeimmat mahdollisuudet, eli hänen sielunsa perusta on johdettavissa alkuperäisen kolminaisuuden kolmanteen aspektiin, kristillisin käsittein Pyhään Henkeen - tai pikemminkin sen erilaistumaan ilmennyksen tasolla.

Tämäntapaisen ajatusrakennelman pohjalta vasta tulisi ainakin jossakin määrin ymmärrettäväksi tuntemissamme evankeliumeissa esiintyvä logioni:

(44) Jeesus sanoi: ”Joka herjaa Isää, sille annetaan anteeksi, ja joka herjaa Poikaa, sille annetaan anteeksi. Mutta joka herjaa Pyhää Henkeä sille ei anteeksi anneta, ei maan päällä eikä taivaassa”.

On ymmärrettävää, että kaiken muuttumaton, ikuinen perusta, ”Isä” ja sen suora ulosvirtaus, muuttumaton kuva, ”Poika” ovat äärettömyydessään kaiken inhimillisen, rajallisen toiminnan ulottumattomissa. Niiden ”pilkkaminen” - saatika sitten vahingoittaminen - ovat ihmiselle siten täydellinen mahdottomuus! Samaa tarkoittanee myös Johanneksen evankeliumin viittaus siihen, että ”Isän käsky” on iankaikkinen elämä, ja että Jeesus tuon Pojan ominai-

suudessa ei tuomitse niitäkään, jotka eivät hänen sanojaan noudata (Joh 12:47-50). Tuomio olisikin lähinnä siinä, että ihmiset eivät halua kokea muuta kuin omaa totunnaista ”pimeyttään” - tätä meille niin rakasta maallista elämäämme! (Joh 3:19).

Ihmisen toimintojen vaikutus yltää luonnollisesti hänen oman mielsensä ominaisuuksien kehittymiseen ja psyykkisiin kokemuksiinsa sekä tietenkin tämän kehittymistapahtuman aineelliseen perustaan, hänen fyysiseen ruumiiseensa! Jos aineellista perustaa ja mielen mahdollisuuksia pidetään Pyhän Hengen temppelinä, harjoittaa ihminen laajimmassa mielessä sen ”herjaamista” aina kun hän: ajatuksin, tuntein, sanoin ja teoin estää tietämättömyyttään - tai etenkin tietoisesti - elämänsä korkeimman mahdollisuuden toteutusta!

On tietenkin täysin ymmärrettävää, että ihmisen omaa fyysistä olemustaan kohtaan harjoittama ”pilkka” - esimerkiksi terveydellisten seikkojen laiminlyönnin muodossa, useimmiten aiheuttaa omat seuraamuksensa - ja että ympäristö vastaa mieleemme toimintoihin pääasiallisesti niihin itse laittamamme laadun mukaisesti - kansanviisauden kokemuksen varmentamin sanoin: ”Niin metsä vastaa, kuin sinne huutaa.” Käytännön kokemus näyttäisi kuitenkin osoittavan, että kaikella toimiemme laadulla ei aina näytä olevankaan kaltaistaan seurausta - monet raskaiden rikkeiden tekijät kun välttyvät ainakin yhteisöllisistä rangaistuksista, ja monet pelkkää hyvää tarkoittavat joutuvat joskus ilmeisen aiheettomasti kärsimään! Tätä inhimillistä oikeustajua usein loukkaavaa tilannetta saattaisi selittää ajatusmalli, jonka mukaan ajatusten, tunteiden, sanojen ja tekojen seuraukset ulottuvat koko siihen kenttään, jota inhimillisyys ylipäänsä voi koskettaa. Tästä kentästä vain pieni osa on normaalin päivä tietoisuutemme tarkasteltavissa - ainakaan sen ajallisen keston puitteissa. Lisäksi ihmisen käsitykset toimintojen oikeutettujen seurausten laadusta ovat hänen oman kulttuurinsa ehdollistamia eivätkä mitään elämän sisäisten, muuttumattomien lakien suoranaisia ilmauksia. Tällaisten arkkityyppisten, ideaalin ihmi-

syden periaatteiden rikkominen voisi siten olla tuon inhimillisen kentän tavoitetilan muodostumisen vastaista toimintaa, ”harhaan osumista”, jota kreikan sana ”synti, hamartia” aivan sananmukaisesti tarkoittaakin!

Maailman viisaukirjallisuuden yleisimmän väittämän mukaan kaikella ajallisella on ajalliset seurauksensa - pukeutuvat ne sitten meille havaittavaan muotoon, ja meidän havaitsemisamme aikapuitteis- sa - tai eivät!

Tämän logionin viittaus siihen että inhimillisillä toimilla olisi seurauksensa myös taivaassa, ei varmaankaan tarkoita niiden nousemista itse iankaikkiseen täydellisyyteen saakka, silloinhan sekin tulisi ”synnin saastuttamaksi”. Taivaalla tarkoitettaneen tässä todennäköisesti inhimillisen tietoisuuden itsekohtaisia, psyykkisiä tiloja kuoleman jälkeen, tai vieläkin todennäköisemmin ihmisen toimien seurauksia hänen tietoisuutensa pysyvämmänluonteisissa ulottuvuuksissa, ”näkyvättömissä aarekammioissaan” sekä niiden pohjalta mahdollisesti rakentuviissa ajallisissa jatkumoissa - uusissa ilmennyksissä.

Dramaattisia seuraamuksia sanotaan monissa lähteissä aiheutuvan juuri tuon pysyvämmänluonteisen sieluntason ominaisuuksiin sellaisissa tapauksissa, joissa jo tietyistä elämän peruseriaateista hyvin perillä oleva ihminen tietoisesti käyttää eriasteisia luovia voimia itsekkäisiin tai tuhoa tuottaviin tarkoituksiin. Tällöin ei tietenkään puhuta mistään taiteen harjoittamisesta, vaan sisäisen ihmisen piilevien voimavarojen väärinkäytöstä, jota usein kutsutaan mustaksi magiaksi.

Evankeliumi kuvaa inhimillisyyden tavanomaisinta kenttää mm. seuraavasti:

(112) Jeesus sanoi: ”Voi lihallista ihmistä, joka turvautuu sieluun! Voi sielua, joka turvautuu lihalliseen ihmiseen!”

Tässä nähdään selvästi se että sielu käsitetään aisteihin, tai ainakin ajatus- ja tunnetiloihin liittyväksi tekijäksi - ja siten myös ehdolliseksi, johon turvautuminen ei vielä tuo pysyväisyyttä. Silloinhan ollaan tekemisissä sielun psyykkisten ominaisuuksien, erilaisten välttämis-lähestymisvoimien, eli polaarisen kentän kanssa. Polaarisuus eli napaisuus juuri ilmentää riippuvuutta jostakin ehdollisesta tilasta, ja sellaisessa tilassahan meidän tietoisuutemme normaalisti toimii: me emme tunnista valoa ilman pimeyttä, kylmää ilman lämpöä, pahaa ilman hyvää. Luetteloa voidaan jatkaa loputtomiin, mutta olennaisinta lienee kuitenkin se että emme tuollaisiin vastakkaisuuksiin nojautuen kykene milloinkaan hahmottamaan todellisuuden oikeata, muuttumatonta ja ehdotonta luonnetta.

Niin omat, kuin toistenkin käsitykset perustuvat usein puutteelliseen tietoon tai joutuvat mielen automaattisten suojamekanismien värittäviksi: aggressio, torjunta ja projektio antavat oman leimansa kaikille psyyken tuotteille, puhumattakaan holtittomasta mielikuvituksesta, joka niin helposti rakentelee omia taivaitaan ja helvettijään todellisen tietämyksen korvikkeeksi.

Logioni viittaa siihen että pysyvä todellisuus on kaiken ajattelun, tunteilun ja toiminnan tuolla puolen, jakamattomassa ”kaiken itsessään ja itsen kaikessa olemisessä”. Sielullinen ulottuvuus sitävastoin on luonteeltaan jotakin, joka on raivattava sellaiseksi, että tuo todellisuuden valo voi kerran loistaa aina tähän lihalliseen ihmiseen saakka.

”Sielun” turvautumisella ”lihalliseen ihmiseen” voitaisiin tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ihmismieli torjuu sisäistä ahdistustaan sitomalla liikenevät energiansa joko omiin tai toisten puhtaasti fyysisiin tai ainakin varsin materialistisiin toimintoihin.

Viimeisenä esimerkkinä Tuomaan evankeliumin ajatustavan pohjustukseksi voidaan ottaa logioni, joka hyvin kuvaa tekstin taivoiteasettelun ja tarkastelutason ääretöntä korkeutta:

(30) Jeesus sanoi: ”Missä on kolme jumalaa, siellä jumalat ovat jumalia. Missä on kaksi tai yksi, siellä minä olen hänen kanssaan.”

Erikoinen ilmaus kolmesta jumalasta viitanee alkuperäisen ilmenemättömän kolminaisuuden myöhempiin heijastumiin, erilais-tumiin, joita voitaneen kutsua myös ”luoviksi voimiksi”, tai ”enke-lihierarkioiksi”, ja joita lähes kaikissa kulttuureissa on jossain vai-heissa myös todellisina jumalina palvottu. Juuri niihin pohjautuvat suurelta osin kansojen jumaltarustot, jotka tietenkin ovat läpeensä inhimillisen käsitteistön ja käsityskyvyn värittämiä.

Tällaisten jumalien voidaan ajatella olevan juuri niitä eriasteisia luonnon psyko-fyysisiä voimia ja periaatteita - enemmän ja vä-hemmän persoonallisina keskittyminä, joita ihmisen väitetään voi-van opettaa, mikäli hän joskus kykenee kohottautumaan sen edel-lyttämään tilaan - ojentamaan kätensä elämän puuhun (I Moos 3:22) - henkistä alkukotiaan kohden. Ennen tämän saavuttamista voi ihminen kyseisen Mooseksen kirjan tekstinkin mukaan tulla vain samanlaiseksi kuin nuo toiset luovat olentokunnat, opettelemalla ja harjoittamalla tässä polaarisisä maailmassa ensin tunnistamaan ehdollisen hyvän ja pahan - ja kenties joskus myös tuntemaan ne tiedostamalla niiden todellisen ehdottoman perustan.

Evankeliumin sanantuoja itse puhuu henkisen alkukotinsa tie-toisena edustajana, mikä tarkoittaa olemista alkuperäisen äärettö-myyden ainosyntyisessä, ilmenemättömässä kuvassa - missä on vain ”kaksi tai yksi” - ja jotka nekin ovat ehdottomasti yhtä!

Seuraavissa luvuissa on tarkoituksena etsiä merkitystä Tuomaan evankeliumin loppuille 108 logionille, minkä seuraamisen helpotta-miseksi tämä lyhyt ajattelutavan alustus on varsinaisesti tarkoitettu.

2. JEESUKSEN OLEMUS

Tähän lukuun on kerätty ne logionit, jotka ilmentävät puhujan omaa olemusta tai sitä tilaa, jonka edustajana hän toimii. On tietenkin mahdotonta täysin varmasti sanoa, mitkä logionit ovat sanatarkasti juuri hänen sanomiaan ja mitkä tulkintaa hänen - tai joidenkin muiden hänen kaltaistensa opetuksista. Ehkäpä olennaisinta kuitenkin on itse sanoman johdonmukaisuus ja ylevyys.

Seuraava logioni ei oikein vaikuta juuri tässä muodossa puhuiltulta, mutta ilmentää erittäin hyvin sitä suuresti tavanomaisesta poikkeavaa näkökulmaa, mistä käsin historian merkittävimmät elämän syvimpien perustojen esiintuojat ovat mahdollisesti varsin yleises-tikin katselleet ihmiskunnan tilaa:

(28) Jeesus sanoi: ”Minä asetuin seisomaan keskelle maailmaa ja ilmestyin ihmisenä. Näin, että kaikki olivat juopuneita, enkä löytänyt heidän joukostaan ketään janoista. Sieluni tunsu tuskaa ihmisten tähden, sillä he olivat sisäisesti sokeita eivätkä nähneet. Tyhjinä he ovat tulleet maailmaan, ja tyhjinä he aikovat kerran lähteä maailmasta. Nyt he kuitenkin ovat juopuneita. Kun he luopuvat viinistään, silloin he kääntyvät.”

Logionin alku kuvaa henkisestä alkutilastaan itsetietoisien kykenevän heijastamaan tuota tietoisuuttaan myös rajoittuneeseen olo-tilaan, polaarisen ”maailman keskelle”: psyykkisten, sielullisten tilojen kautta aina fyysiseen ihmiseen, eli englantilaisen käännöksen ”lihaan” saakka.

Tekstin perusteella voitaisiin päätellä kerran ykseydelliseen olo-tilaan kohonneen tietoisuuden säilyttävän täydellisen näkemyksen-
sä huolimatta erillistyneestä inhimillisestä ilmennysmuodostaan. Tätä kuvannee koko ympäristönsä tietoisuustilojen välitön havaitseminen: kaikki toiset ovat ”juopuneita” eli samaistuneita pelkkiin ohimeneviin psyko-fyysisiin ilmiöihin! ”Janon” puuttuminen ilmentää yleistä tyytymistä omaan pimeyteen - sitä, ettei todellista kaipuuta totuuteen ole vielä riittävässä määrin syntynyt.

Sielu, joka tässä tuntee tuskaa, ei tietenkään voi olla mikään ehdoton henkinen lähtökohta, vaan jonkinlainen välittävä kenttä, johon voi periaatteessa heijastua sekä ehdoton että myös psyko-fyysinen ilmiömaailma samanaikaisesti silloin, kun "kaiken hallinta" on kerran todella saavutettu.

Ihmisten sisäisellä sokeudella tarkoitettaneen heidän mieltänsä kyvyttömyyttä irrottautua inhimillisen kokemushistorian aiheuttamista vaisto- ja haluperäisistä ehdollistumistaan aika- ja paikkasidonnaisiin ilmiöihin, mikä estää heidän tietoisuuttaan avartumasta todellisen järjen valoon ja ymmärtämään asioiden oikean suhteen sen kautta.

Jeesuksen kaltaisen voidaan katsoa tulevan maailmaan kykenevänä suhteuttamaan kaiken ulkoisen itsessään - jo syntyessään kaiken oppineena! Tavallisen ihmiskunnan edustajan tietoisuus lähtee pohjalta, missä mitkään arkkityypiset, perimmäiset ominaisuudet eivät vielä ole saavuttaneet ideaalista kypsyyssastetta. Siksi ne eivät voi ilmentyä täydellisenä tietoisuutena tässä meidän tuntemassamme olomuodossa.

Se että tietoisuutta kutsutaan tässä ”tyhjäksi” tarkoittanee lähinnä edellisen lauseen kaltaista tietoisuutta, joka ei voi toimia kokonaisuutena itsetietoisuutena. Sen on elämänaikaisten kokemustensa kautta haettava esiin nekin osittuneet taipumukset, joita sillä voidaan olettaa jo piilevänä olevan jossakin syvimmässä sisäisyydessään.

Vaikka ihmisen tietoisuuden äärimmäinen lähtökohta periaatteessa sijoitettaisiinkin hengen kaikkiallisuuteen, ei se koko ihmiskunnan huomioiden ole tuota ykseyttä ilmeisesti koskaan itsetietoisesti kokenut. Tuo mahdollisuus on siten sidostuneena rajallisiin ilmiöihin ja niiden psyykkisiin heijastumiin. Paavalin kuvakielen mukaan ihmiskunta kokonaisuudessaan on perillisyydestään tiedottoman lapsen asemassa, joka ei ole orjan asemaa parempaa eikä se juuri tämän tietoisuutensa puutteellisuuden johdosta vielä ole todellinen perillinen (Gal 4:1-3).

Se hieman melankolinen sävy, millä logioni kuvaa ihmisten lähtöäkin yhä ”tyhjinä”, pyrkinee osoittamaan, kuinka lujasti inhimillinen tietoisuus on aikojen kuluessa samaistunut psyko-fyysisen ilmentymistavan erilaisiin houkutuksiin, ja kuinka toivottoman hitaasti se kykenee kaikesta tuosta ”viinistään” luopumaan. Tällaista viiniä ovat tässä erikoismerkityksessä kaikki mahdolliset aineen, vallan ja kunnian mahdollistamat nautintatavat.

On huomattava, että monissa muissa yhteyksissä viini symboloi usein henkistä virikettä.

”Kääntyminen” kuvanee mielen pysyvänluonteista kyllästymistä kaikkeen ilmiömaailman tuomaan tyydytykseen. Siihen liittyy usein jonkinasteinen käsitys siitä, että kaiken tavanomaisen tavoittelu johtaa aina vain yhä uusien tavoitteiden asetteluun eikä siten voi milloinkaan taata pysyvää rauhaa ja tyydytystä.

Jos juopuminen maailmasta kuvaa tietoisuuden jatkuvaa laajentumista ulospäin, ilmiöihin, moninaisuuteen tai Platonilaisten jälkikuviin - voitaisiin kääntymistä kuvata suunnan muutoksena sisäänpäin, ykseyttä ja mahdollisia alkukuvia kohden. Kääntymistä tässä merkityksessään on pidettävä lähinnä tietoisuuden suunnanmuutoksena eikä vielä minään lopullisena päämääränä, jollaiseksi tällaisen sisäisen muutoksen aiheuttamia psyykkisiä kokemuksia usein on tulkittu.

Varsinaisia jakamattoman tietoisuuden saavuttamiseen liittyviä ”mystisiä” kokemuksia käsittelevät kristilliseksi katsottavan kirjallisen perinteen puitteissa mm. Tuomas Akvinolainen ja Mestari Eckhart, keski-ajan tärkein kristillinen mystikko. Eckhart jakaa mystiset kokemukset kolmeen asteeseen: tempautumiseen hetkelisesti hengen ykseyteen (ei pysyvä tila), Jumalan Pojan syntymiseen ihmissielun puhtaimmissa korkeuksissa (pysyvä - vaan ei täysin päivä tietoinen) ja tulemiseen Jumalan ilmentäjäksi (lopullinen tavoite). Nämä kaikki koetaan normaalien inhimillisten tunne- ja ajatustoimintojen yläpuolella, jossakin käsittämättömässä tilassa, missä ei ole lainkaan tuntemiamme muotoja tai ilmiöitä, ei edes sinua eikä minua. Tällaisista ajattelun kyvyt ylittävistä asioista ei voitane koskaan antaa mitään tyhjentäviä kuvauksia tavalliseen tietoisuuteen perustuvien käsittein. Niitä omakohtaisesti kokemattomien on siten tyydyttävä harvojen ja valittujen karkean viitteenomaisiin, symbolisiin kuvauksiin.

(61) Jeesus sanoi: ”Kaksi lepää vuoteella. Toinen heistä kuolee, toinen jää eloon.” Salome sanoi: ”Kuka sinä oikein olet? #Oletko yhdestä# ? Sinä tulit lepäämään luokseni ja söit pöydästäni.” Jeesus sanoi hänelle: ”Minä olen hänestä, joka on muuttumaton. Minulle annettiin niitä, mitkä kuuluvat Isälleni.” <Salome sanoi:> ”Minä olen oppilaasi.” <Jeesus sanoi hänelle:> ”Siksi sanon: Jos ihminen on tyhjä, hänet täytetään valolla. Jos hän on jakaantunut, hänet täytetään pimeydellä.”

Logioni kuvaa hyvin sitä lähtökohtaa, jonka täysivaltaisena edustajana puhuja toimii. Sanonnan alkuosa Salomen kysymykseen saakka on pelkkää johdantoa johonkin toiseen logioniin, jolle ei

tässä ole jatkoa. Alkuosa voisi olla sisällöltään samantapainen kuin logioni 59 sivulla 71, joka korostaa elämänaikaisen etsinnän tärkeyttä.

Alkuperäistekstin epäselvyydestä huolimatta on tuo kysymys: ”Oletko yhdestä?” periaatteessa varsin helposti ymmärrettävä ja saa tukea myös tekstin jatkosta: se viittaa todelliseen, kokemusperäiseen tietoisuuteen ykseydestään muuttumattoman todellisuuden, ”Isän” kanssa. Tälle Isälle kuuluvia ovat myös tuollaisen tietoisuuden jo saavuttaneen opetuslapset, tai ainakin osa heistä, mihin Salomen viittaus omasta oppilassuhteestaan liittyyne.

Logionin loppuosa on oikeastaan täysin oma sanontansa:

Tyhjän ihmisen täyttäminen ”valolla” kuvanee mielentilaa, jossa kaikki psyko-fyysisten vaikutelmien kaipuu on lakannut - ihminen ei enää halua itselleen mitään. Hän on kuvaannollisesti kadottanut itsensä, oman luonnollisen minäkeskeisyytensä, ja on siten valmis vastaanottamaan jotakin ennenkokematonta! Tällaisessä mielentilassa huomiota alati eri suuntiin tempovat ulkoiset ja sisäiset virikkeet menettävät voimansa - tai jollakin tavoin kokoontuvat yhteen pisteeseen, eheytyvät, harmonisoituvat, mihin viittaa myös logionin viimeisen lauseen kuvaus päinvastaisesta tilanteesta.

Tietoisuuden jakautuminen, pirstoutuminen muotoihin ja vaikutelmiin ovat polaarisen mielen ominaisuuksia - sitä suhteellisen olemassaolon ”pimeyttä”, joka estää pimeydessä alati loistavan todellisen valon käsittämisen (Vrt. Joh 3:19)!

(13) Jeesus sanoi oppilailleen: ”Verratkaa minua johonkin. Kertokaa millainen olen.” Simon Pietari sanoi hänelle: ”Olet kuin vanhurskas enkeli.” Matteus sanoi: ”Olet kuin viisas filosofi.” Tuomas sanoi: ”Opettaja, en pysty sanoin kuvaamaan, millainen olet.” Jeesus sanoi Tuomaalle: ”En ole sinun opettajasi. Olet juopu-

nut, koska olet juonut poreilevasta lähteestä, jonka minä olen mitannut.” Jeesus otti Tuomaan erilleen ja lausui hänelle kolme sanaa. Kun Tuomas palasi toveriensa luo, nämä kysyivät häneltä: ”Mitä Jeesus sanoi sinulle?” Tuomas vastasi heille: ”Jos minä kerron teille yhdenkin niistä sanoista, jotka hän lausui minulle, te otatte kiviä ja heitätte niillä minua. Mutta kivistä lähtee tuli, joka polttaa teidät.”

Edeltäneen tapaan koostuu tämäkin logioni useammasta asiakokonaisuudesta. Vertailuasetelman ilmeisenä tarkoituksena on kuvata Jeesuksen olemusta henkisyyden ilmentäjänä eikä niinkään kertoa jostakin todellisesta tapahtumasarjasta.

Ainoatakaan vertailukohdetta ei tässä kumota vääränä, joten ne kaikki valottanevat omalta osaltaan hänen kuvaansa. Rinnastus vanhurskaaseen enkeliin vaikuttaa nykyajan lukijasta ehkä hieman vieraalta. Kristillisyyden alkuaikoina kirjoittivat mm. Paavali ja Antiokian Ignatius (ns. apostolinen isä) kyllä jonkin verran taivaallisista asioista, enkelihierarkioista - tosin hekin varsin peiteltysti. Saattaisi tietenkin olla niinkin, että ensikäden tieto tuonkaltaisista asioista on jostakin syystä käynyt harvinaiseksi, joten teksteissä olleet viittaukset ovat alkaneet ajan mittaan menettää sisältöään ja tulleet yhä huolimattomammin siirretyiksi kirjallisin keinoin.

Enkelimäisyydellä sinänsä saatetaan tämän logionin yhteydessä tarkoittaa sellaista tavallisesta inhimillisestä laadusta poikkeavaa tietoisuutta, joka ikäänkuin luonnostaan, ilman edeltäviä tunne- ja ajatteluprosesseja, havaitsee kaiken oikein ja toimii sen mukaan. Se on ei-polaarista, ristiriidatonta ja harmoonista tietoisuutta, jolla ei ole enää tarvetta heilahdella sellaisten suhteellisten, toisistaan riippuvaisten polariteettien kuin hyvän ja pahan välillä. Mestari Eckhart kuvaa esimerkiksi korkeimman Serafin tiedostavan yhtenä ainoana kuvana kaiken sen, minkä me havaitsemme mittaamattomana moninaisuutena.

Rinnastus viisaaseen filosofiaan lisää enkelimäisyyteen inhimillisen järjen toiminnot, jotka tässä tapauksessa ovat muunnetut ilmentämään vanhurskautta, ehdotonta oikeamielisyyttä ja otollisuutta. Se on mahdollista vain sellaisesta tietoisuudesta käsin, joka kykenee ylittämään kaikki suhteellisen, osittuneen näkemyksen aiheuttamat rajoitukset.

Logioni saattaa piirtää myös jonkinlaista kypsyysjärjestystä kolmen tunnetun opetuslapsen välille pannahassa tässä korkeasteisimman kuvauksen juuri evankeliumin tekijäksi ilmoitetun hahmon, Tuomaan esitettäväksi!

Sanoin kuvaamisen mahdottomuus ilmentää juuri sitä että ilmiöihin perustuva sanallinen symbolismi ei milloinkaan kykene kuvaamaan mitään ehdotonta, muuttumatonta, aika- ja tilakäsitykset ylittävää todellisuutta - eikä siten luonnollisesti sellaisesta tilasta käsin toimivaa tietoisuuttakaan. Tiivistäen voidaan Tuomaan vastauksen sanoa symboloivan rajallisen täydellistä kykenemättömyyttä kuvata rajatonta!

Jeesuksen kommentti Tuomaan vastaukseen näyttää kieliasun omalaatuisuudesta päätellen olleen melko vaikeasti käännettävissä, mutta siitä käy kuitenkin selville itse kuvattu tilanne: aikaisemmin oppilaan asemassa ollut Tuomas ei enää tarvitse ulkoista opastusta, koska hänen tietoisuutensa on avartunut samaan kaikkiallisuuteen, missä on hänen opettajansakin lähteet! Voitaisiin ehkä kääntää: ”Olet inspiroitunut (tai henkistynyt) ammentaessasi samasta lähteestä kuin minäkin.” Tämänkaltaiseen tulkintaan antaisi perusteita myös logionin loppuosa sekä englantilainen käännös.

Jeesuksen Tuomaalle yksityisesti lausumat ”kolme sanaa” viittannevat mitä ilmeisimmin vanhaan ”mysteriperinteeseen”, jossa mestari johdattaa oppilaansa kolmen periaatteellisen tietoisuuden muutoksen kautta elämän korkeimpiin salaisuuksiin. Tämä tapahtuneen pikemminkin tajunnallisin, kuin pelkästään sanallisin keinoin!

Nuo kolme sanaa kuvannevat juuri sitä ”salattua jumalan vii-

sautta” (eng. raamattu, ”Jumalan viisautta mysteerissä”), jota täydellisten, todellisen jumalaisen mysteerin kokeneiden seurassa ”puhutaan” - yhtäläisesti tiedostetaan (I Kor 2:6-7).

Tälläisen korkeamman tiedon paljastaminen verhoamattomana on vanhastaan ollut kiellettyä - ehkäpä seuraavanlaisista syistä: tietoon sisäisesti kypsymättömät saattaisivat olla vielä taipuvaisia käyttämään itsekkäisiin tarpeisiinsa tietoisuuden avulla mahdollisesti saavutettavaa valtaa joidenkin luonnonilmiöiden suhteen. He voisivat myös alkaa madaltaa heille liian vaativia periaatteita vastamaan paremmin omaa suoritustasoaan - alentaen samalla itse asiainkin (Vrt. Mt 7:6). Jopa verhottunakin aiheuttaa korkeampi tieto usein hämmennystä ja vihamielisyyttä, koska se useilta osin ylittää vaativuudessaan inhimillisten kulttuurien mittapuiden mukaan rakennetut käsitykset oikeasta ja väärästä (Vrt. Joh 7:7, 8:40).

Logionin merkillinen loppulause viitanee juuri sellaisiin ”vuoria siirtäviin” voimiin, joita mystiset kehitysvaiheet läpikäyneen mestarin, tai tietäjän, on useissa eri kansojen ja uskontojen perinteissä kuvattu saavuttavan. Ihmetyöt kuuluvat olennaisina lähes kaikkien suurten merkkihenkilöiden elämäkertoihin, useat niistä vieläpä melko samankaltaisina, mikä saattaa heittää varjon tapahtumien historiallisuuden ylle, mutta ei kykene mitätöimään itse ilmiöiden mahdollisuutta.

(82) Jeesus sanoi: ”Joka on lähellä minua, se on lähellä tulta. Joka on kaukana minusta, se on kaukana valtakunnasta.”

Korkeimmalta kannalta voidaan ”tulta” pitää hengen symbolina ja sillä kastaminen liittyyneen siten edellisessä logionissa kuvatun asteettaiseen tietoisuuden avartumisprosessin loppuhuipentumiin.

Fyysisessä mielessä tuli ja siihen liittyvä palamisprosessi muuntavat ainetta konkreettisesti olomuodosta toiseen. Tässä yhteydessä

tuon muuntumisen tulisi tapahtua ihmisen sisäisyydessä, missä voidaan kuvitella ikäänkuin neljä ”luonnollista” tulta aina vaikuttamassa. Ensinnäkin jatkuvasti mieltä uusiin tavoitteisiin houkuttava ”tuli”. Toiseksi niiden saavuttamisen aiheuttaman nautinnon hiljalleen hävittävä ”tuli”. Kolmanneksi kärsimysten ”tuli”, joka saattaa omalta osaltaan auttaa irrottautumaan kärsimyksiä aiheuttavasta ”onnen ja tuskan” heiluriliikkeestä mielen alueella. Neljäntenä fyysiseen ihmissuvun jatkumiseen liittyvä ”tuli”.

Kuitenkin se tuli, jota tämä logioni varsinaisesti tarkoittaa, lie-nee kaikkea elämää ja ilmennystä kannattava näkymätön perusperiaate, voima ja viisaus, josta edellämäinittuja ”alkeisvoimia” voitaisiin pitää lähinnä jonkinlaisina alempina erilaistumina. Metafyysisesti tarkastellen voitaisiin tulella tarkoittaa erityisesti kolminaisuuden kolmatta persoonaa, luovaa aspektia, jota kristillisessä perinteessä kuvataan siksi ”korkeudesta tulevaksi voimaksi”, jonka avulla kaikki suuret teot voidaan tehdä (Vrt. Lk 24:49). Logionin mukaan valtakuntaa ja tulta lähellä oleminen liittyvät samaan asiaan: kaikkea elämää sisältä käsin muovaavan voiman tietoinen käyttö edellyttää tietoisuuden avartumista tuon tulen tai valon äärimmäiseen lähteeseen. Sitä voitaisiin kuvata ”viimeisen Aadamin” -asteen saavuttamisena, joka muuntaa ihmisen lopulta ”eläväksi tekeväksi hengeksi” (Vrt. I Kor 15:45).

Logionin loppuosa vain toteaa sanojan tietoisuuden samaisuuden ”taivasten valtakunnan”, ”Isän” kanssa.

(108) Jeesus sanoi: ”Joka haluaa juoda minun suustani, siitä tulee minun kaltainen. Minusta tulee hän, ja salatut asiat paljastuvat hänelle.”

Tämäkin sanonta liittyy vanhaan mysteeriperinteeseen: se kuvaa henkisyyteen johdattamisen tapahtuvan opettajan saavuttaman tietoisuuden asteen puitteissa (Vrt. Lk 6:40). Parhaimmassa tapauksessa ovat nämä puitteet rajattomassa ykseydessä, johon tilaan avartuessaan ovat oppilaalle avoinna samat ikuiset elämän salaisuudet kuin opettajalleenkin.

Tälläistä ykseydellistä, kaiken sisäänsä sulkevaa tavoitetta ilmentää varsin selkeästi myös Joh 17:23.

(91) He sanoivat hänelle: ”Kerro meille, kuka olet, että uskoisimme sinuun.” Hän sanoi heille: ”Te tutkitte taivaan ja maan ilmiöitä ja otatte niistä vaarin, mutta sitä, joka on teidän edessänne, te ette ole oppineet tuntemaan, ettekä osaa ottaa vaarin tästä hetkestä. ”

Logionin asetelma on tietoisesti rakennettu kuvaamaan Jeesuksen asemaa kaikkien polaaristen ilmiöiden yläpuolella, kaiken liikkuvan liikkumattomassa perustassa, jossa kaikkeus on yhtä väli-neetöntä, muotoihin ja ajallisiin jatkumoihin pirstoutumatonta ”tätä hetkeä” - ajatonta ikuisuutta!

”Taivaan ja maan” ilmiöiden tutkiminen laajentaa tietoisuutta ai-noastaan erillistyneistä ilmiöistä tässä tuntemassamme maailmassa ja saattaa tieteenkin omalta osaltaan auttaa ajatuskyvyn sekä sen avulla suotuisissa tapauksissa kypsytävän ymmärryksen kasvussa. Tavallinen polaarinen, vastakkaisuuksiin nojautuva tietoisuus pitää todellisuutenaan sitä psykofyysistä liikuntaa, johon se itse samais-tuu. Se ei kykene tiedostamaan sitä liikkumatonta pohjaa, missä kaikki ilmiöt tapahtuvat. Tuo todellisuus on kyllä aina ikäänkuin jokaisen ”edessä”, potentiaalisena sisäisenä mahdollisuutena, jota hän ei kuitenkaan kykene tiedostamaan ”tässä hetkessä” - kuten ei

myöskään tunnistamaan tuon todellisuuden inhimillisessä muodossa olevaa edustajaa! Vaarin ottaminen kyseisestä hetkestä voisi viitata myös siihen että todellinen ”näkevä opastaja” kykenee monin tavoin auttamaan totuuteen pyrkijöitä niiden sisäisten esteiden purkamisessa, joita ihmisen on itse usein hyvin vaikeata omalla kohdallaan tunnistaa.

Täällä fyysisessäkin maailmassa valitaan oppaiksi ja tiennäyttäjiksi yleensä sellaisia henkilöitä, jotka ovat tietoisia sekä tiestä että tavoiteltavasta paikasta. Analogisesti voisimme päätellä aivan samaa koko ihmisyyden äärimmäisten tavoitteidenkin suhteen: vain ne omakohtaisesti saavuttanut voi todella ratkaisevasti auttaa toisia, koska on itse tullut niiden ulkoiseksi ilmaukseksi. Samalla tuollainen ilmaus on myös väistämättä samaa luontoa kuin kaikkien muidenkin ihmisten äärimmäinen sisäinen todellisuus, sillä periaatteessa voi olla vain yksi äärimmäinen ja ikuinen totuus. Tätä asiaa kuvannee myös Joh. 17:22-23 esittämä tavoite: ”Että he olisivat yhtä, niinkuin me olemme yhtä - minä heissä ja sinä minussa”. Tämän lauseen sisältöä vaivaudutaan varsin harvoin miettimään. Ehkäpä meidän kristillisissä piireissämme suhtaudutaan hieman arasti sen ilmeiseen viittaukseen ihmisen mahdollisesta täydellisestä samaisuudesta Herransa ja Jumalansa kanssa.

(43) Hänen oppilaansa kysyivät häneltä: ”Kuka sinä oikein olet, kun opetat meille näitä asioita? <Jeesus sanoi heille:> ”Sanoistani ette siis käsitä, kuka minä olen. Te olette alkaneet muistuttaa juutalaisia. He joko rakastavat puuta ja vihaavat sen hedelmää tai rakastavat hedelmää ja vihaavat puuta.”

Logionin alku lienee puhtaasti poikkeavaa auktoriteettiä korostava johdanto loppuosan opetukselle.

On tietenkin ymmärrettävää, ettei pelkistä sanallisista ilmauksista voida suoraan käsittää mitään perustavanlaatuisia todellisuuksia. Sanat voivat toimia vain viitteinä, katalysaattoreina tai ”hapatuksen kaltaisesti” kokonaisvaltaisen ymmärryksen avartumisen pitkässä prosessissa.

Juutalaiset - lähimpänä kollektiivisena viiteryhmänä - saattavat tässä kuvata ns. suurta enemmistöä, tavallisia ihmisiä, jotka tosin tässä esimerkkitapauksessa ovat tavanomaista enemmän uskonnollisuuden taipuvaisia.

Tutumpi rinnastus ”puun tuntemisesta hedelmistään” voisi olla avuksi etsittäessä logionin loppuosan tarkoitusta: hedelmä on aina samaa olemusta kuin puukin, kuten myös ”hengestä uudesti syntynyt” on samaa olemusta itse hengen kanssa. Jeesuksen kaltaista, inhimillisen näköistä hengen edustajaa, joka puhuu ja toimii niin kuin sellainen, jolla valta on (Vrt. Mt 7:29) ei totunnaisiin uskonnollisiin ajatusmuotoihin ehdollistunut kansa ole yleensäkään pystynyt hyväksymään, vaikka he muodollisesti ehdottomasti vannosivatkin rakastavansa tuon edustajan lähtökohtaa - jumalaansa!

Käänteisessä tapauksessa saattavat ihmiset helposti tarrautua pelkkään kunnioittamiensa auktoriteettien muodolliseen seuraamiseen ja palvontaan toivoen näiden olevan jonkinlaisia ”Troijan puuhevosia”, jotka voivat seuraajansa salakuljettaa edustamaansa todellisuuteen. Näin siitäkin huolimatta, etteivät nuo seuraajat halua tai kykene itse täyttämään esikuvansa ilmituomia ehdottomia vaatimuksia!

Eräänlaista hedelmien rakastamista ja puun unohtamista voisi olla myös liiallinen huomion kiinnittäminen pelkkiin uskonnollisuuden ulkoisiin muotoihin, symboliikkaan, seremoniallis-sosiaalisiin toimintoihin, mitä Eckhart kuvaa saarnoissaan eräänlaisena tien löytämisenä, mutta samalla määränpään kadottamisena.

(52) Hänen oppilaansa sanoivat hänelle: ”Kaksikymmentäneljä profeettaa on julistanut Israelissa, ja he kaikki ovat puhuneet sinun innoittamiasi.” Hän sanoi heille: ”Te olette hylänneet sen, joka on elävänä edessäne, ja olette puhuneet kuolleista.”

Logionissa voitaisiin nähdä viitteitä Matteuksen tapaisista ”messiaanisen täyttymyksen” ajatuksista, joita siinä ei kuitenkaan välttämättä ole. Sanonnan tarkoituksena lienee korostaa opettajan tietoisuuden korkeata lähtökohtaa, josta kaikki todelliset profeetat ovat aina saaneet innoituksensa. Tie tuohon elävään lähtökohtaan on aina jokaisen edessä tai sisäisyydessä odottamassa avaamista.

Kahdenkymmenenneljän Israelissa julistaneen profeetan merkityksen avaamisessa voisi antaa pohjaa Johanneksen evankeliumin 6:45 : ”Profeetoista on kirjoitettu. Ja he kaikki tulevat jumalan opettamiksi. Jokainen, joka on Isältä kuullut ja oppinut tulee minun tyköni.” Kun tähän lisätään aimo annos kabbalistisen elämänpuun symboliikkaa, jossa älykkydestä (Binah) todelliseen viisauteen (Kether) vievän polun, tien, eli juuri tuon profeettojen sisäisen kasvuprosessin järjestysluku on 12, mikä voisi numerologisesti tulkiten hyvinkin liittyä lukuun 24! (=2x12?).

Israel saattaisi merkitä Pyhään yhteyttä, ykseyttä, johon todellisten profeettojen tietoisuus avartuu, ja jonka edustajana tämän logionin Jeesus kuvataan.

”Elävän” hylkääminen ja ”kuolleista” puhuminen voidaan tulkita niinkin, että ihmiset eivät ota profeettojen opetuksista vastaan sitä, joka voisi oikein sovellettuna auttaa heidän omaa sisäistymistään, vaan ryhtyvät palvomaan pelkkiä opetuksen sanallisia ilmauksia, kuollutta kirjainta.

Tietenkin profeettoina pidettyjen joukossa saattaa aina esiintyä myös sellaisia, jotka eivät tätä nimitystä ansaitsisi - sellaisia, joiden tietämyksen lähteet ovat luonteeltaan psyykkisiä, ja siinä mielessä vielä laadultaan kuollutta, ehdollista ja häviävää.

(31) Jeesus sanoi: ”Ketään profeettaa ei hyväksytä omassa kylässään, eikä yksikään lääkäri paranna niitä, jotka tuntevat hänet.”

Logionin sanoma liittyy yleisinhimilliseen kokemukseensa: vaikka varsinaiset profeetat ovatkin harvinaisuuksia, pätee sanonnan periaate lähes kaikissa tapauksissa, missä joku on kohoamassa jossakin suhteessa ympäristönsä yläpuolelle. Lähiympäristön mittapuu perustuu ennakkokäsityksiin ja arvostelijoiden mahdollisesti heikkoon itsetuntoon! tästä syystä on arvostus nykyisinkin yleensä helpommin saavutettavissa kotiseudun ulkopuolella.

Todellisten profeettojen yhteydessä vaikeuttaa hyväksymistä lisäksi itse sanoman vaativuus ja sen esitystavan usein jyrkkäkin poikkeaminen totunnaisesta politiikasta, joka yleensä pyrkii tavoitteisiin kosiskelemalla kuulijoitaan.

Logionin loppuosa vaikuttaa tälle päivälle hieman vieraalta siitä syystä, että lääketiede on muuttunut noista ajoista paljon välineellisemmäksi, fyysisemmäksi. Nykyistenkin hoitomuotojen tuloksiin vaikuttaa kuitenkin osaltaan aina myös se luottamus, jota potilas tuntee lääkäriään kohtaan. Kun puhutaan sellaisista hoitomuodoista, jotka perustuvat nykyistä huomattavasti enemmän esimerkiksi keskitetyn tahdon vaikutuksiin ihmisen psyyken toimintoihin, ja sitä kautta mahdollisesti hänen ruumiilliseen tilaansa, on luonnollista, että potilaan ja mahdollisesti myös muun ympäristön voimakas epäilykset synnyttävät suotuisia tuloksia vastustavan tekijän. Sitä voi-

taisiin kutsua myös ”psykkiseksi kitkaksi” (Vrt. Mt 13:58).

(79) Väkijoukosta eräs nainen sanoi hänelle: ”Autuas se kohtu, joka on sinua kantanut! Autuaat ne rinnat, jotka ovat sinua ravinneet!” Jeesus vastasi [häne] lle: ”Autuaita ovat ne, jotka ovat kuulleet Isän sanan ja todella noudattaneet sitä. Tulee aika, jolloin te sanotte: ’Autuas se kohtu, joka ei ole lasta kantanut, autuaat ne rinnat, jotka eivät ole imettäneet.’”

”Väkijoukosta” tuleva kannanotto kuvanee ihmisyhteisöissä varsin tavanomaista asennoitumista suvun ja fyysisen syntyperän merkitykseen: arvostusta herättävän henkilön katsotaan helposti luovan valoaan koko sukuunsa!

Vastauksen alkuosa kääntää kuulijoiden huomion välittömästi todellisen ”autuuden” edellytyksiin: sisäisen todellisuuden etsimiseen, löytämiseen ja todeksi elämiseen (Vrt. Joh 8:31-2).

Logionin loppuosassa voitaisiin nähdä jonkinlaista tulevien katastrofien tai jopa lopun aikojen ennakointia, joihin se todennäköisesti ei kuitenkaan liity. Se tähdännee aikaan, jolloin ihmiskunta - ainakin suureksi osaksi - on voittamassa polaarisen luonteensa, eli oppinut kaiken sellaisen itsetuntemuksen, joka on mahdollista saavuttaa erilaistumisen, eli tämän tuntemamme elämänmuodon kautta. Näihin polariteetteihin kuuluu tietenkin olennaisina osina myös ihmiskunnan jakautuminen kahteen sukupuoleen - tai pikemminkin perustavaa laatua olevan luovan voiman erillistyminen suvunjatkamiseen liittyviin automaattisiin vetovoimiin!

Tuomaan evankeliumi korostaa kuitenkin androgyynisyyden tavoitetta ehkä selvemmin kuin muut evankeliumit (Vrt. Mt 19:12): kaikissa teksteissä tarkoittanee androgyynisyys periaatteellisessa,

inhimillisessä mielessä sellaista eheytyntyttä, elämää kaikilta näkökannoilta tarkastelemaan pystyvää mielen laatua ja kykyä, joka ei enää tarvitse havaintojensa tueksi minkäänlaatuista vastakohtaisuutta. Androgynisyyden yksi osa-alue koskettaa sukupuolisen luovan energian ulkoisen ilmentämisen muuntamista sisäisiin tarkoituksiin, joka lienee ollut selibaatinkin alkuperäinen tarkoitus. Sen tulisi tietenkin olla pikemminkin seurausta koko mielen irrottautumisesta sitä eri suuntiin tempovista virikkeistä, kuin mikään pakonomainen torjuntatoimi, johon usein liittyy vielä itsekkäitä odotuksia tai jopa peiteltyjä haluja - valheellisuutta.

Koko ihmiskuntaa ajatellen logioni tähtää tuohon Paavalin kuvaamaan ”viimeisen Aadamin” aikaan, luovaan henkiseen tilaan, missä luovuus ei enää perustu luonnolta lainattuihin automaattisiin vetovoimiin ja malleihin, vaan kaikkitietävään, erillistymättömään tahtoon, voimaan ja viisauteen. Tähtäin on siten epäilemättä hyvin kaukana tulevaisuudessa ja tarkoitettukin lähinnä niille harvoille ja valituille, jotka kykenevät muita nopeammin nousemaan sidostumistaan sellaisiin näkemyksiin, jotka samalla voivat esimerkillään olla avuksi myös toisille.

”Lasta kantamatonta” kohtua voitaisiin varsin perustellusti pitää sinä henkisenä kohtuna tai tilana, jossa uudesti syntyminen ylhäällä tulisi tapahtua (Vrt. Joh 3:3). Se on siten ihmisen henkinen lähtökohta, Isän koti, joka odottaa ihmismielen korkeuksissa sitä hetkeä, jolloin tietoisuus voi kohota ”noutamaan perintöosansa” ja ”jumalan Pojan syntymä” tapahtua! Tämän kaiken perusedellytyksenä on luonnollisesti Isän sanan noudattaminen: ehdoton totuudellisuus.

(86) Jeesus sanoi: ”(Ketuilla on luolansa) ja linnuilla pesänsä, mutta ihmisen pojalla ei ole paikkaa, mihin levätäksään päänsä kallistaisi.”

Logionin tulkinta riippuu paljon siitä, kuinka ”ihmisen poika” käsitetään?

Alimmillaan sen voitaisiin katsoa tarkoittavan persoonallista, tavallista ihmistä, jolloin sanonta viittaisi kaiken maallisen katoavuuteen siinä merkityksessä, ettei inhimillisen tietoisuuden tulisikaan vielä ”kallistaa päätään” eli samaistua mihinkään häviävänluonteeseen, vaan ponnistella sen sijaan irti kaikista sen laatusista sidostumisistaan.

Todennäköisemmin tuo ”ihmisen poika” kuitenkin kuvanee tässä jumalaisen viisauden mahdollisuutta ihmisessä, jossa se tosin on mielen väärän suuntauksen takia ikäänkuin ”halvaantuneessa” tilassa. Sen voitaisiin kuvata voivan todella päästä vaikuttamaan, ”kallistamaan päätensä” vasta silloin, kun mieli eheytyy kahtaalle jakautuneesta, pirstoutuneesta tilastaan.

Varsinainen ”lepopaikka”, eli ikuinen muuttumattomuus, on sille tietenkin vasta täydellisessä ykseydessä Isän, lähtökohtansa kanssa, mihin viitanee myös ”ihmisen pojan” ylentäminen Johannekseen evankeliumissa (Vrt. Joh 3:13, 8:28). Tämä eräänlainen järjen ylentäminen todelliseksi viisaudeksi saa jonkinlaista tukea myös itse sanan alkuperän tulkinnasta: englannissa ”ihmisen poika” on ”Son of Man”, joka viittaa sanskritin sanaan Manas, järki ja Manasaputra, järjen poika! Nämä manasputrat kuvataan itämaisessä perinteessä ”jumalaisen järjen” suoranaiseksi - ainosyntyisiksi - ruumiittomiksi vuodatuksiksi.

(78) Jeesus sanoi: ”Miksi olette lähteneet kaupungista? Lähdittekö katsomaan ruokoa, jota tuuli huojuuttaa, m[iestä], joka pukeutuu hienosti [kuin] kuninkaanne ja suurmiehenne? Heillä on yllään hienot [vaat]teet, mutta he eivät kykene näkemään totuutta.”

Perussanomaltaan logioni liittyy ihmisen täysin kypsyneisiin sisäisiin ominaisuuksiin, ideaaleihin, jotka osaltaan luovat mahdollisuutta sulautua äärimmäiseen todellisuuteen, ja samalla ehkä kuvaannollisesti toimivat hienoina ”sisäisen kuninkaan vaatteina”.

Logionin alkuosan ajatus lienee ironinen: ihmiset juoksevat ulkonaisesti näyttävien idoliensa jäljessä etsien heiltä itselleen etua - kuten valitettavan usein nämä heidän palvontansa kohteetkin! Tällaisten ”suurmiesten” rinnalla näyttävät hengen jätiläisetkin ulkoisesti ”tuulen huojuttamilta ruo’oilta”!

Matteuksella samantapainen vertaus on osoitettu kuvaamaan Johannes Kastajaa (Mt 11:7).

3. JEESUKSEN TEHTÄVÄ

Tähän lukuun on kerätty ne logionit, jotka jollakin tavoin valottavat evankeliumin Jeesuksen tehtävää ja toimintaa.

(10) Jeesus sanoi: ”Minä olen heittänyt maailmaan tullen ja vartioin sitä, kunnes se leimahtaa liekkiin.”

Tulen symboliikkaa kosketeltiin jo edellisessä luvussa logionin 82 yhteydessä. Periaatteessa se kuvaa kaikessa olevaa perusvoimaa, elämän antajaa, joka ihmisessä on perimmäisenä henkisenä mahdollisuutena, kipinä. Jeesuksen kaltaisilla tuo kipinä on täydessä ”liekissä”, hänen tietoisuutensa toimintavälineenään. Koska tuo perusvoima on kaikessa periaatteessa samaa, voisi sen aktivoituminen yhdessä ihmisessä aiheuttaa vaikutuksia myös muissa - ehkäpä hieman samaan tapaan kuin tietyn taajuinen ääni pyrkii saattamaan värähtelyyn kaikki samaan värähtelytaajuuteen viritetyt välineet.

Yleisesti voitaisiin olettaa tälläisen voimakkaan henkisen energiakeskuksen jopa valikoimatta vahvistavan kaikkia toimintoja ihmisten mielen alueella, mistä tarkemmin seuraavan logionin yhteydessä. Ihmiset, joilla tällainen stimulaatio vahvistaa eettisiä ja moraalisia pyrkimyksiä, tarvitsevat luonnollisesti ohjausta siinä että he osaisivat suunnata tietoisuuttaan oikeisiin uomiin. Tämä ”vartiointi” on tarpeen aina siihen saakka kunnes ”liekki leimahtaa”, eli kyseinen tietoisuus itse avartuu ehdottoman todellisuuden suoraan kokemiseen!

(16) Jeesus sanoi: ”Ihmiset ehkä luulevat, että olen tullut tuomaan maailmaan rauhaa. He eivät tiedä, että olen tullut tuomaan maan päälle riitaa: tulen, miekan ja sodan. Jos talossa on viisi ihmistä, kolme tulee olemaan kahta vastaan ja kaksi kolmea, isä poikaa ja poika isää vastaan. Yksinäiset tulevat kestäämään.”

Evankeliumeissa puhutaan sekä miekan että rauhan tuomisesta, mikä vaikuttaa usein hämmästyttävän ristiriitaiselta. Ristiriita tosin poistuu suurelta osin kun ymmärretään, mitä noilla käsitteillä itse asiassa tarkoitetaan: ”rauha” kuvaa pysyvää sisäisen tietoisuuden tilaa, jota mitkään ilmiöt eivät enää voi horjuttaa. Se on ainoastaan niiden harvojen ja valittujen saavutettavissa, jotka kykenevät itse kokoamaan ja korottamaan oman mielensä kaikkien ristiriitaisuuksien ulottumattomiin. Muille tällainen ”rauhantila” saattaisi olla jopa vahingoksi, koska tietoisuutta erilaisiin välttämättömiin kokemuksiin vetävä voima menettäisi tehonsa aivan liian aikaisessa vaiheessa.

”Riita” voitaisiin kääntää myös erillisyydeksi (engl. muoto), jolloin se kuvaisi tämän ilmenneen maailman olennaisinta peruspiirrettä, jakautumista minän ja ei-minän -käsitteisiin. Kaikki riitaisuudet ovat tällaisen vastakkaisuuksiin nojautuvan tietoisuuden luonnollisia seurauksia: ykseydessä, ainoassa todellisessa ”rauhassa” kaikki riidat ovat täydellinen mahdottomuus.

Erillisyyden tunnetta voidaan tietoisesti pyrkiä vahvistamaan tai heikentämään - jollaisessa toiminnassa jälkimmäinen vaatii yleensä huomattavasti enemmän taitoa ja ponnistuksia! On huomattava, että sukupuoli, perhe, suku, heimo, kansa ja rotu sekä niiden luomat kulttuurit ovat kaikki erilaistumisen ulkoisia ilmauksia, ja jallustalle nostettuina kaikkien riitojen ja sotien tavallisin lähde.

Logionin kuvaama riitaisuuksien lisääntyminen aiheutunee tässä edellisessä logionissa mainitun ”elämää kannattavan tulen” intensiteetin voimistumisesta: tilannetta voitaisiin ehkä selittää kuvaannol-

lisesti tulen kohentamisella kattilan alla, jolloin riitoja symboloiva kiehuminen voimistuu, mutta samalla ihmisten mielen muuntumista kuvaava kypsytymisenkin omalla tahollaan nopeutuu.

Vaikka erillistymisen koettavissa olevat seuraukset usein näyttävätkin varsin rumilta, muodostaa se prosessina kuitenkin ilmeisesti perustavaa laatua olevan mahdollisuuden yksilöllisen tietoisuuden kasvuun - itse asiassa koko tuon hyvän ja pahan tiedon puun! Yksilöllisyys on se rikkaus, johon ihmismielen lienee määrää kasvaa eräänlaisesta laumahenkisyydestä, kulttuuriperäisten ”alkeisvoimien” luonnollisesta ohjauksesta. Vasta silloin hänellä on jotakin todella omaa, mistä hän voisi myöhemmissä vaiheissaan tietoisesti ja vapaaehtoisesti luopua! Korostunut sidostuminen perheeseen tai kansaan nojautuu tuon laumahenkisyyden tuomaan turvallisuudentunteeseen, mihin palataan vielä tarkemmin muiden loigionien yhteydessä.

”Talon viiden asukkaan” eriytyminen kahteen leiriin voitaisiin yhdeltä kannalta katsoen tulkita tarkoittavan sukupolvien välisen kitkan lisääntymisenä elämän perusvirtauksen voimistuessa. Tällöinhän myös kaikenlainen muutosvauhti kiihtyy, jolloin vanhempi polvi yleensä yrittää pitäytyä lujasti entisessä, nuorten omaksuessa helpommin kaikkea uutta. Tilanne johtaa lähes aina törmäykseen, joista tämän vuosisadan suomalaisillakin on verraten paljon kokemusta!

Toisaalta voidaan ”talolla” tarkoittaa myös ihmistä sinänsä, jolloin ristiriitaisuudet ilmenevät siinä, että hänen mielensä alkaa haakeutua vastakkaislaatuisiin suuntiin: hänen luonteensa henkiset ja maalliset pyrkimykset ryhtyvät hänessä sotimaan!

Mitä sitten tarkoitetaan noilla ”yksinäisillä”, jotka tulevat kestämään? Ilmaus ei varmaankaan liity mihinkään naimattomuuteen tai yksin elämiseen sinänsä, vaan lähinnä sisäiseen valmiuteen tulla toimeen kaikissa suhteissa ilman toisten ihmisten tuomaa turvaa ja tukea. Se edellyttää täydellistä riippumattomuutta yleisestä mielipi-

teestä, luonteenlujuutta, joka on hankittu omakohtaisen ajattelun ja kokemuksen kautta. Sen ensimmäisenä asteena on ns. yksilöityminen, joka harmonisoituna eli loppuun saatettuna johtaa aikojen kuluessa mielen vastakkaisten ominaisuuksien eheytymiseen, yhdentymiseen, sekä lopulta koko mielen rajallisuuden ylittämiseen - ykseyteen.

Kestävyydellä voidaan alimmillaan tarkoittaa lujutta pysyä oikeaksi katsomissaan ajatus- ja toimintatavoissa: uskoa siihen, mihin oma sisäinen tietoisuus on ponnisteluissaan päätenyt. Tällaisella kestävyydellä on tietenkin omat vaikutuksensa ihmisen sisäisten ominaisuuksien kypsymiseen ja sitä kautta perustavaa laatua olevan kestäkyvyn edellytyksiin. Todella pysyvistä kestäkyvystä koko tietoisuuden kannalta voidaan puhua vasta silloin kun sana yksinäiset voidaan samaistaa ykseyteen tulleiksi.

(90) Jeesus sanoi: ”Tulkaa minun luokseni, sillä minun ikeeni on kevyt, minun herruuteni on lempeä. Näin te löydätte levon itsellenne.”

Kun otetaan huomioon se, kuinka korkealle koko evankeliumin perussanoma tähtää, ei tämänkään logionin selitystä voida etsiä tavanomaisen, ulkoisen seuraamisen piiristä, saatika sitten minkään maallisen hyvinvointiyhteisön lupauksista.

Kokemuksesta tiedämme, että inhimilliseen elämään liittyy olosuhteistakin riippumatta lähes poikkeuksetta ainakin tilapäistä fyysistä tai mielen alueen tuskaa ja ahdistusta. Ponnisteluistaan huolimatta ihminen ei pysty pitäytymään onnellisuudessa ja välttämään kaikenlaatuista kärsimystä. Usein seuraa voitettuiksi kuviteltuja vitsejä jokin muu onnea häiritsevä tekijä - kuin jonkin julman satuman johdattamana.

Yleensä emme halua tiedostaa, että syyt onnemme heilahteluun piilevät mahdollisesti omassa sidostumisessamme halujemme kohteisiin, tähän polaariseen, vastakohtaisuuksien maailmaan, jossa ei voi ilmetä pelkästään toista ilman toista! Elämään kytkeytyvät vastakohdat pitävät usein kuin luonnostaan huolen tasapainotuksista, maksattaen omaksi mukavuudeksemme etsimämme onnemme sen ikävällä käänteispuolella, kärsimyksillä! Tämä saattaa tietenkin tuntua täysin väärältä periaatteelta, mikäli ei oteta huomioon sen mahdollista pohjimmaista hyvää tarkoitusta: estää ihmistä kokonaan luisumasta häviävien ilmiöiden, eli omien halujensa vangiksi. Kärsimykset antavat luonnollisen mahdollisuuden irtautua jossakin vaiheessa kaikista sellaisista samaistuksen kohteista, jotka tuovat mukanaan ajan mittaan myös tuskaa. Samalla ne tietenkin kasvattavat kärsivällisyyttä ja syventävät ymmärryskykyä.

Tässä tavallisessa elämässä ei siten periaatteessa liene syytäkään etsiä kovin keveitä ikeitä, vaan pikemminkin opetella ”kieltämään itsensä, ottamaan ristinsä ja seuraamaan” - etsien sellaisia teitä, jotka voivat johtaa onnen ja epäonnen alituisen heiluriliikkeen ulottumattomiin (Mt 10:38) - todellisen pysyvän rauhan tilaan (Vrt. Joh 14:27). Sekään ei välttämättä vapauta kärsimysten ulkonaisista ilmentymistä, mutta luonee niihin täysin uuden näkökulman ja suhtautumistavan, jossa tietoisuus ei enää samaistu tilanteeseen, vaan säilyttää aina saavuttamansa tasapainon.

Mielen vapauttaminen ilmiöiden otteesta kuulunee olennaisena osana tuhlaajapojan pitkän kotipolun ohjelmaan ja vie äärimmilleen saatettuna tietoisuuden ikuiseen lepotilaan, ”lempeään herruuteen”, josta käsin kaikki tilapäiset ajalliset ilmiöt vasta asettuvat omaan suhteelliseen merkitykseensä.

Halusidonnaisuuden moninaiset muodot luovat ne periaatteellisessa mielessä itse taotut kahleet, jotka sitovat ihmisen raskaitten ikeiden kehään.

(62) Jeesus sanoi: ”Minä puhun salaisuuteni nii[lle, jotka ovat] niiden [arvoisia]. Älä anna vasemman kätesi tietää, mitä oikea kätesi aikoo tehdä.”

Logioni ilmaisee henkisen opetuksen vastaanottamisen vaativan määrätynasteista sisäistä kypsyyttä, johon seikkaan myös monissa muissa evankeliumeissa useasti viitataan (Vrt Joh 8:47, Mt 7:26, Lk 14:35).

Sanalliset, kirjalliseen muotoon saadetut opetukset sellaisenaan eivät ole kovinkaan salaisia. Ne ovat tuntemastamme elämästä lainatuin symbolein kuvattuja viitteitä, joista todella vaarin ottaen voitaisiin suuntautua elämän syvempiä ulottuvuuksia kohden. Salaisen opetustavan olemassaoloon viitattiin jo logionissa 13 s.26, missä sen katsottiin tarkoittavan tietoisuuden johdattamista ”kolmen asteen kautta kaikkiallisuuteen”.

Logionin loppuosa on liitetty jostakin muusta sanonnasta, joka liittyyneen sellaisen itsettömän mielentilan saavuttamiseen, missä kaikki tiedostamatonkin pyyteellisyys on lakannut: mieli ei tällöin enää muistele hyviä tekojaan eikä odota koskaan mitään vastavuoroisuutta ihmisiltä - tai edes jumalalta! (Vrt Mt 5:44, 6:3 ja 8). Miellessä ei enää siten ole vähäisessä määrin kauppiaan kaltaisuutta!

(23) Jeesus sanoi: ”Minä valitsen teidät, yhden tuhannesta ja kaksi kymmenestä tuhannesta, ja valitut tulevat seisomaan yhtenä ainoana.”

Logioni antanee jonkinlaisen kuvan siitä, kuinka harvinaista todellisen henkisen sanoman vastaanottokyky saattaa yhä vielä olla.

Periaate, jonka mukaan juuri opettaja valitsee oppilaansa, lie-nee ollut varsin yleinen varhaisempina aikoina, muissakin kuin hen-

kisissä asioissa (Vrt. Joh 15:16). Varsin erikoista valintamatematiikkaa voitaisiin tulkita siten että tuhannen ihmisen perusjoukosta ehkä yksi olisi mieleltään riittävän kypsä ottamaan vastaan vaativampaa opastusta. Tällä periaatteella kootusta opetuslasten joukosta kykenisi keskimäärin vain kaksi kymmenestä tuhannesta saavuttamaan elämänsä aikana ihmisyyden korkeimman tavoitteen - mikä on juuri tuota ”seisomista yhtenä ainoana”, äärettömän todellisuuden jakamattomassa ykseydessä, ainoassa todellisessa Pyhään yhteydessä! Edelliset periaatteet yhdistäen voitaisiin katsoa keskimäärin yhden viidestä miljoonasta tulevan todella oikeutetuksi sanomaan: ”Isä ja minä olemme yhtä!”

Tietenkin tälläistä tulkintaa saatetaan pitää keinotekoisena ja aivan liian vaativana, mutta kritisoitaessa täytyisi huomata kyseessä olevan koko ihmisyyden äärimmäiseen tavoitteeseen ylttäminen. Asiaa voidaan lähestyä myös puhtaasti arkihavainnon pohjalta: voimme kyllä melkoisella varmuudella osoittaa keskuudestamme joitakin todella hyviä ihmisiä - mutta uskaltaisimmeko nimittää heistä ainoatakaan vielä täydelliseksi?

(17) Jeesus sanoi: ”Minä annan teille, mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mitä käsi ei ole koskettanut ja mikä ei ole juolahtanut ihmismieleen.”

Logioni kuvaa todellisen henkisyiden aina ylittävän kaikki aistihavainnot ja mielen muut toiminnot - kuten todellisten mystisten kokemusten on yleensäkin kerrottu ylittävän! Mystisten kokemusten yhteydessä kuvataan kaikkien tavanomaisten havainnointimuotojen lakkaavan ja tietoisuuden siirtyvän tilaan - tai ehkä pikemminkin tilattomuuteen, jota ei koskaan voida sellaisenaan kuvata muotoihin ehdollistuneiden käsitteiden avulla. Ehdoton ykseys si-

nänsä lieneekin moninaisuuteen ehdollistuneelle käsityskyvylle juuri tuota Paavalin mainitsemaa ”hullutusta” (I Kor 2:14).

(72) [Eräs mies san]oi hänelle: ”Käske veljiäni jakamaan isäni omaisuus kanssani.” Jeesus vastasi: ”Mies hyvä, mitä oikein luulet? Kuka on pannut minut jakamaan teidän omaisuuttanne?” Hän kääntyi oppilaidensa puoleen ja sanoi: ”Olenko minä muka jakomies?”

Logioni korostaa Jeesuksen tehtävän poikkeamista selkeästi kaikista yhteiskunnallisista toiminnoista (Vrt. Lk 12:13).

Sanonta viitannee siihen, että kaikilla tavanomaisilla asioilla on oma oppinsa annettavanaan tavanomaisille ihmisille. Niihin sekaantuminen ei kuulu säännönmukaisesti sellaisille oppaille, jotka todella tietävät, mistä erilaiset elämäntilanteet syntyvät ja mikä on niiden todellinen merkitys. Tällaisten oppaiden tehtävä on kohottaa kaikkia kohoamaan kykenevää elämää siten, että tuo kohottava virtaus yhä edelleen jatkuisi.

Tietenkin on inhimillisesti hyvin ymmärrettävää että ihmiset yrittävät ratkaisuttaa kaikki hankalat tilanteensa viisaammillaan ja menettävät siten usein oman mahdollisuutensa itse kasvaa näiden asioidensa myötä.

(19) Jeesus sanoi: ”Autuas se, joka oli olemassa jo ennen kuin syntyi. Jos te tulette oppilaikseni ja kuuntelette sanojani, nämä kivet palvelevat teitä. Teillä on paratiisissa viisi puuta, jotka pysyvät huojumatta kesät talvet ja joiden lehdet eivät varise. Joka ne tuntee, ei ole näkevä kuolemaa.”

Logioni koostuu ainakin kolmesta erillisestä sanonnasta, joista ensimmäinen lause muodostaa yhden.

Olemassaolo ennen syntymää voitaisiin nähdä Origenes’ n tapaan kaikkia ihmisiä koskevana ”sielullisena pre-eksistenssinä”, mistä käsin tietoisuus syntymässä laskeutuu fyysiseen muotoon eli lapsen ruumiiseen. Kun otetaan huomioon se, että olemassaoleva kuvataan sanonnassa luonteeltaan autuaaksi, täytyy sen tässä yhteydessä kuitenkin tarkoittaa joko ihmisen henkistä lähtökohtaa, potentiaalisuutta, tai vielä todennäköisimmin sellaista tietoisuutta, joka on jossakin ajallisessa vaiheessaan itsekohtaisesti jo päätynyt tuohon erillistymättömään alkutilaansa.

Tälläisen ajattoman tilan saavuttaminen merkinnee samalla myös sitä että ns. kuolema ei enää pysty miltään osin tietoisuutta purkamaan, koska fyysisen kuoleman hajauttava vaikutus yltenee periaatteessa vain sellaisiin vaikutelmiin, jotka ovat luonteeltaan muotoihin ja ilmiöihin pohjautuvia, maallisia. Tämänkaltaisesta tietoisesta olemassaolosta lähtevää ruumiiseen syntymistä kuvattiin logionissa 28 s.21 Jeesuksen itsensä ilmestymisenä ihmisenä.

Seuraavan lauseen sanonta kuvaa sitä että todellinen henkinen oppilassuhde voi avata tietoisuuden hallitsemaan sellaisia luonnon sisäisiä lainalaisuuksia, joiden kautta saadaan aikaan ilmiöitä, jotka ainakin tietämättömien silmissä vaikuttavat ihmeiltä.

Paratiisin viisi pysyväisluonteista puuta voitaisiin ehkä tulkita tarkoittavan muuttumattomia, arkkityyppejä ominaisuuksia ilmenemättömässä alkukuvassa, Isän valossa. Tietoisuuden avautuminen tähän ikuiseen perustaansa poistaa samalla lopullisesti myös tietoisuuden sammumisen mahdollisuuden.

Paratiisilla tarkoitettaneen tässä todennäköisesti jotakin varsinaista taivasten valtakuntaa alemmaa tilaa, joka liittyynee noiden ”huojumattomien”, muuttumattomien alkukuvien toteutumiskenttään ihmismielen korkeimmissa, tavallisesti tiedostamattomissa ulottuvuuksissa. Itse tuon kentän voitaisiin ajatella muodostuneen ihmiselä-

mässä todeksi eletyistä arkkityyppisistä eli ideaaleista peruseri-
aatteista. Ihmisen päivä tietoisuus ei tosin pysty niitä vielä koko-
naisvaltaisesti soveltamaan, koska se on yleensä liiaksi hajaantunut
ilmiömaailman erisuuntaisiin virtauksiin.

Puiden lukumäärä saattaisi kuvata ihmisenä toteutettavissa ole-
vien perusominaisuuksien lukua. Samaa voisi ilmentää myös kab-
balistisen Sefer Yetziran tulkinta kyseisestä luvusta 5, jota siinä pi-
detään ”ilmenneen maailman korkeimpana polariteettina”?

Paratiisilla tarkoitettaisiin tässä siten taivaallista aarrekkammiota
tai ”kulumatonta kukkaroa” (Mt 6:20, Lk 12:33), joiden täyttämi-
nen luonee omalta osaltaan eräänlaista siltaa inhimillisen ja henki-
sen välille!

Todellisella itsetuntemuksella ymmärrettäisiin täyttä tietoisuutta
omasta pysyvänluonteisesta ominaisuuksien varannostaan - ja sen
välityksellä myös äärimmäisestä alkuperäisestä potentiaalisuudes-
taan.

**(71) Jeesus saanoi: ”Minä haj[otan tämän] rakennuk-
sen, eikä kukaan voi rakentaa sitä [...]”**

Sanonta liittyynee ns. temppelilogioneihin, joissa kuvattaneen
varsinaisesti todellisen Pyhän Hengen temppelin rakentamista sen
häviävänluonteisen korvikkeen, tämän fyysisen ruumiin sijaan ja/
tai lisäksi! (Vrt. Joh 2:21). Tälläinen ”hengestä käsin tehtävä ruu-
mis” ei ilmeisesti ole mikään pelkästään parempi versio edeltäjäs-
tään, vaan luonnoltaan täysin erilainen - ”ei käsillä tehty” (Vrt. Mk
14:58).

Uuden Testamentin kuvaukset ylösousemusruumiin ominai-
suuksista Jeesuksen osalta ovat varsin viitteenomaisia, mutta osoit-
tavat kuitenkin sellaisen eroavan ainakin muuntumis- ja liikkumis-

tavoiltaan - sekä mitä ilmeisimmin myös ajalliselta pysyvyydeltään huomattavasti meidän tuntemastamme aineellisesta käyttövälineestä.

Tässä logionissa voitaisiin tietenkin katsoa puhuttavan ainoastaan siitä, että luonnon kaikki sisäiset todellisuudet tunteva kykenee tahtoperäisesti muuntamaan ainetta, eli energioita olomuodosta toiseen, mihin toimintaan muut, vielä kypsymättömät eivät kykene. Tämänkaltainen, pelkkiä tuntemattomien voimien käyttöä esiintuova puhetapa ei oikein sovellu evankeliumin yleiseen sävyyn, joten logionin todennäköisin tulkinta löytynee pysyväisluonteisen sillan rakentamisesta hengen ja aineen välille.

(38) Jeesus sanoi: ”Te olette usein halunneet kuulla näitä sanoja, jotka puhun teille, eikä teillä ole ketään toista, jolta voisitte ne kuulla. Tulee aika, jolloin te etsitte minua mutta ette löydä.”

Logioni 23 s.44 kuvasi sitä, kuinka harvinaislaatuista ovat jopa todelliset opetuslapsetkin. Tämä logioni saattaa antaa viitteitä siitä, että todelliset opettajat ovat vieläkin harvinaisempia!

Logionin loppu voidaan nähdä ennakointina Jeesuksen omasta varhaisesta poismenosta, mutta saattaisi sisältää myös hieman yleisluonteisempaa informaatiota siitä, että hänen kaltaistensa sanansaattajien esiintymisessä olisi havaittavissa jonkinlaista ajallista rytmiä, jonka tarkoitus sinänsä on edistää elämän sisäisiä tarkoituksiperiä.

Muissakin vanhoissa kirjoituksissa viitataan joskus jumalallisen viisauden ajoittaisiin esiintymisiin, jotka silloin aina ikäänkuin suuntaavat ja voimistavat ihmisten harhautuneita mieliä. Tätä evankeliumia paljon vanhemmassa intialaisessa Bhagavad Gitassa kerrotaan sikäläisen sanansaattajan, Krishnan, ilmestyvän aina silloin kun ”vanhurskaus on lamassa ja paha saanut ylivallan.” Tällaisissa

tilanteissahan - ahdistavan pimeyden vallitessa (kuten jouluna!) - ihmiset yleensäkin ovat oppineet odottamaan apua ylhäältä!

Toisaalta voisi rytmisyydessä olla sekin mielekkyys, että ihmiskunnan tuleekin aina, saatuaan ensin jumalaisen virikkeen apua, itsekin pyrkiä sulattamaan ja soveltamaan saatua oppia elämässään, että inhimillinen luonto voisi kerran kohdata tuon opin todelliset lähteet omassa syvimmissä sisäisyydessään.

4. MIELEN PUHTAUDESTA

Tähän lukuun on kerätty logioneja, jotka liittyvät ihmisen mielen puhdistamiseen kaikesta teeskentelystä ja harhanomaisuuksista tilaan, jota voitaisiin vuorisäärnan sanoin kuvata sydämen puhtaudeksi (Mt. 5:8).

(6) Hänen oppilaansa kysivät häneltä: ”Haluatko meidän paastoavan? Kuinka meidän tulee rukoilla ja antaa almuja? Mitä ruokasäännöksiä meidän on noudatettava?” Jeesus sanoi: ”Älkää valehdelko älkääkään tehkö sitä mitä vihaatte, sillä kaikki on paljastettua taivaan edessä. Ei ole nimittäin mitään salattua, mikä ei tule ilmi, eikä mitään kätkeynyä, mikä jää paljastumatta.”

Tämä logioni antaisi jo yksinäänkin melko hyvän kuvan koko evankeliumin sanallisten opetusten luonteesta.

Oppilaat on siinä laitettu kysymään uskonnollisuuden ulkonaisiin muotoihin liittyvistä asioista. Kysymykseen saatu vastaus vaikuttaa kuitenkin siltä, kuin itse kysymystä ei olisi kuultu laisinkaan!

Kysymyksen asetelma on varmaan rakennettukin tietoisesti kontrastiseksi huomion herättämiseksi tulevan vastauksen sisältöön. Annettu vastaus lienee juuri sellainen, jonka lähes jokainen todelliseen henkisytyteen opastava olisi muodossa tai toisessa lausunut: totuuteen pyrkivän on tultava totuudelliseksi totuuden itsensä, eikä vain ihmisten edessä!

Ihminen noudattaa yhteisöiltä omaksumiaan tapoja useimmiten lähinnä omaksi edukseen ja siten itsekkäistä syistä. Hän odottaa tällä tavoin tulevansa hyväksytyksi niin ihmisten - kuin uskonnollisissa asioissa myös jumalansa silmissä.

Henkisessä mielessä tulisi ihmisen kaiken ulkoisen toiminnan lähteä syventyneestä ymmärryksestä täysin luonnollisesti, ilman pakonomaisuutta, teeskentelyn tarvetta tai itsekkäitä taka-ajatuksia. Mielen pakonomainen muokkaaminen vastaamaan ympäristön hyväksymiä ajatusmalleja tai uskonnollisia käsityksiä johtaa helposti sen kaavoittumiseen, orjuuttamiseen, jolloin omakohtaisen ajattelun kenttä alkaa surkastua torjutuksi tulevan aineksen kasvun myötä. Kun ihminen tuntee itsensä täysin ympäristönsä hyväksymäksi, on hänellä hyvin ilmeinen houkutus alkaa pitää itseään jo ”vähän vaille valmiina”. Tällaista kuvaa tukee usein myös tavanomainen käsitys ”hyvästä” ystävydestä, missä verraten yleisesti vahvistetaan vastavuoroisesti toinen toistensa kelvollisuutta.

Jeesuksen vastauksen pääasiallinen kärki kohdistuu ihmiselle kovin tavanomaiseen - ja sellaisena usein myös hyväksytyyn tietoiseen tai tiedostamattomaan valheellisuuteen, jonka poistaminen on ehkäpä tärkein askel kaiken henkisyyden ja hengellisyyden tiellä. Oppiakseen tuntemaan itsensä, tulee ihmisen kaikkein ensiksi oppia vääristelemättä havaitsemaan, millaisia tuntemuksia ja ajatuksia omassa mielessä todella liikkuu: mitä kukin vihaa ja rakastaa? Rehellisyys itsensä suhteen on kaiken henkisen lähtökohta eikä ilman sitä voida astua askeltakaan kohden vapauttavaa totuutta (Joh. 8:32).

Totuudellisesta mielenlaadusta lähtevän, henkisessä mielessä puhtaan toiminnan, ja valheelliselta, pakonomaiselta tai itsekkäitä etupyyteitä sisältävistä motiiveista alkunsa saavan epäpuhtaan toiminnan avoin vertailu saattaisi osaltaan raottaa myös tuota kristillisissä piireissä varsin vaikeaksi osoittautunutta kysymystä ihmisten tekojen merkityksestä.

Salattujen ja kätkeytyjen asioiden ilmitulolla voi olla useitakin merkityksiä: omalle äärimmäiselle sisäisyydelle, taivaalliselle Isälle ovat kaikki omalle tietoisuudellekin tavoittamattomat motiivit joka hetki kuin täysin avointa kirjaa - eikä tuon sisäisyyden harhauttaminen siten ole kenellekään mahdollista. Tämä lienee logionin ilmauksen tärkein viesti.

Salatut ja kätkeytyt asiat tulevat usein ilmi myös ulkoisesti: silloin kun kaikki menee hyvin on helppo tuudittautua tavanomaiseen elämäntapaan ja uskotella sen suojaverkkojen pitävyyteen. Jossakin vaiheessa elämä saattaa kuitenkin tuoda eteen sellaisia kokemuksia ja paineita, joiden edessä kaikki naamiot ja yhteisölliset turvarakennelmat putoavat tyhjinä pois. Niin oma, kuin usein myös ympäristön tietämättömyys ja avuttomuus paljastuvat armottomasti! Kaikkien tällaisten julmien kohtaloiden eräänä tarkoituksena lienee varmaankin tuoda esiin ne mielen heikkoudet, jotka olisi syytä vahvistaa. Samalla ne usein nostavat esiin myös sisäisiä kätkeytyjä voimavaroja, kuten varsin moni kipeitä menetyksiä kokenut on oma-kohtaisesti tullut huomaamaan.

(14) Jeesus sanoi heille: ”Jos paastatte, teette syntiä itseänne vastaan. Jos rukoulette, teidät tuomitaan. Jos annatte almuja, aiheutatte vahinkoa hengellenne.” ”Kun menette johonkin maahan ja vaellatte paikasta toiseen, niin siellä, missä teidät toivotetaan tervetulleiksi, syökää mitä teille tarjotaan ja parantakaa sairaat. Se mikä menee suustanne sisään ei saastuta teitä; teidät saastuttaa se, mikä tulee suustanne ulos.”

Logioni tuo evankeliumin sisäänpäin ohjailevan luonteen edellistäkin selvemmin esiin: Ensi reaktio saattaa olla jopa toteamus,

että sanonta pyrkii kääntämään ylösalaisin lähes kaikki tunnetut kristilliset arvot! On kuitenkin yritettävä tunkeutua sanojen todelliseen sisältöön, siihen että henkiseltä näkökannalta katsoen riippuu inhimillisten toimintojen suotavuus täysin noiden toimien todellisista motiiveista.

Paastoaminen henkisten etuisuuksien saavuttamiseksi on pohjimmiltaan yhä itsekkyyttä, joka voi pahimmillaan antaa harjoittajalleen väärän kuvan omasta sisäisestä tilastaan. Tietenkin paastolla on omat kiistattomat terveydelliset vaikutuksensa. Se voi auttaa hermoston ja muiden ruumiillisten toimintojen rauhoittamisessa - saattamisessa sopusointuun, mutta se on kuitenkin nähtävä sellaisena kuin se on: ruumiin ja mielen hoitomuotona ilman ”automaattisia iankaikkisia seuraumuksia”.

Rukoileminen tavanomaisessa mielessä, jolloin useimmiten pyydetään kaikkea hyvää itselle tai lähipiiriin kuuluville, ei välttämättä ole sitä, mihin todellisen totuuden pyrkijän tulisi pelkästään suuntautua tai ainakaan jäädä: kaikkien ihmisten ulkonaiset tarpeethan ovat joka hetki sisäisyyksien tiedossa! (Vrt. Mt 6:32) Rukouksen suhteen logionni saattaisikin tarkoittaa pyrkimystä suoraan välittömään tietoisuuteen todellisuudesta, jumalasta, siten että ihminen ei pyyteellisyydessään aseta omia halujaan itsensä ja jumalansa väliin (Vrt. Mt 6:6-7).

Keski-ajan tärkein kristillinen mystikko, Mestari Eckhart kuvaa saarnassaan ihmisen yleensä rakastavan jumalaansa kuin ”lehmää” - siltä odottamansa maidon takia - ja siinä mielessä ilmeisen itsekkäästi, kelvottomasti (Vrt. Jaak. 4:3)!

On tietenkin ymmärrettävä, ettei rukoileminen sinänsä aiheuta tuomiota, vaan siihen mahdollisesti punoutuva itsekkyyks synnyttäneen luonnollisen esteen todellisen, välittömän jumalasuhteen muodostumiselle.

Almujen antamisessakin kriteerinä on samoin toiminnan motiivi - tietoinen tai tiedostamaton itsekkyyden aste; ihmisellä on useim-

miten ”yksi silmä antamassa, monta ottamassa (Siirak 20:14)!” Hyväntekeväisyydessä on aina vaarana hienovarainen persoonallisuuden paisuminen, mikä on omiaan vääristämään näkemystä oman mielen todellisesta tilasta.

Tässä sanonnassa on käytetty henkeä ehdollisessa, sielu-merkityksessä, koska sille katsotaan voitavan aiheuttaa vahinkoa.

Logionin loppuosa näyttäisi olevan täysin erillinen sanonta.

Sen ensimmäinen lause korostaa sitä usein unohdettua periaatetta, jonka mukaan mitään todelliseen henkisyteen liittyvää ei milloinkaan tulisi yrittää edistää väkipakolla: ihmisten kypsyttyminen vastaanottamaan sanomaa aiheuttaisi pelkkää vastustusta - eikä sellainen lähtökohta voina johtaa toivottuihin, aidosti henkisiin tuloksiin.

Logionin viimeinen lause voitaisiin helposti tulkita koskevan pelkästään erilaisia ruoka- ja juomatottumuksia sekä puhutun sanan merkitystä. Sanonta tähdännee kuitenkin lähinnä ehdottoman teeskentelemättömyyden periaatteen noudattamiseen: pelkkä perinnäisten ruokasäännösten huomioiminen ei sinänsä johda mihinkään, kuten ei ankara puhekurikaan. Sanonnan sisältöä tulisikin tulkita paljon laajemmin: Kaikki se aineellis-psykykinen ympäristö, missä ihminen elää ja toimii, ei sinänsä ”saastuta”, vaikka hänen mielensä ulkonaisesti olisikin sen erilaisten virtausten vaikutuspiirissä. Henkilön yksilöllisestä ymmärryskyvystä riippuu se, mitä nuo virikkeet hänen tietoisuudessaan todella saavat aikaan: ovatko ne omiaan sidostamaan häntä yhä enemmän kaikkeen häviävään - vai antaako hän niiden kulkea omaa kulkuaan - niihin takertumatta?

Laajasti ottaen rakentaa jokainen ihminen elämäkokemuksistaan ja sisäisistä prosesseistaan omat yksilölliset tapansa tuntea ja ajatella, joita hänen sanansa ja tekonsa sitten luonnollisesti seuraavat. Periaatteellisessa mielessä voidaan ihmisen tunteita, ajatuksia, sanoja ja tekoja ylipäänsä pitää hänen suustaan lähtevinä sanoina, hänen omaa ”leimaansa” kantavina tuotteina, joiden laadusta ja

vaikutuksista hän siten mahdollisesti myös joutuisi kantaamaan vastuun. Tällaisesta koko psyyken alueelle ulottuvasta vastuusta puhutaan myös useissa Uuden Testamentin kohdissa (esim. Mt 5:22).

(37) Hänen oppilaansa kysivät: ”Milloin sinä ilmestyt meille, milloin saamme nähdä sinut.” Jeesus sanoi: ”Kun riisuudutte tuntematta häpeää, otatte pois vaatteenne ja tallotte ne pienten lasten tavoin jalkojenne alle, silloin saatte nähdä elävän (Isän) Pojan ettekä enää pelkää.”

Logioni kuvaa sitä, kuinka pitkälle mielen puhtaus on vietävä, mikäli odotetaan pysyvää sisäisen todellisuuden avautumista, pääsyä opettajan kanssa samaan välittömän kokemuksen tasoon. Mistään ulkoisesta näkemisestähän ei voine olla kysymys, mikäli ajatellaan tämän keskustelun käydyn edessä olevan ”elävän” opettajan kanssa (hänhän oli silloin koko ajan jo ilmestyneenä!).

Tämänkaltainen erikoinen viittaus toiseen tulemiseen on siten mitä ilmeisimmin tässä käsitettävä sisäisen, yksilökohtaisen tulemisen, todellisuuden havaitsemisen kannalta; varsinkin kun mikään ei tässä viittaa (logionin 11 s.8 tapaan) koko universumin kehityskauden äärimmäisiin lopputapahtumiin.

”Lasten kaltaisuudella” kuvataan muissakin evankeliumeissa edellytyksiä päästä taivasten valtakuntaan, eli nähdä ”elävän Isän poika” - ikuinen muuttamaton todellisuus. Tietenkään ei tässäkään tarkoiteta mitään lapselliseksi heittäytymistä, vaan pelkästään kaikista ihmiselle tavanomaisista valheellisuuksista ja pyyteellisyyksistä ehdottomasti vapaan mielentilan saavuttamista.

”Kääntyminen” edeltää Matteuksen mukaan aikuisilla tuollaista lasten kaltaiseksi tulemistä. Tarvittava suunnanmuutos tarkoittanee huomion asteittaista irrottamista pelkistä ulkoisen maailman koh-

teista omaan sisäisyyteen, johon tuo lasten kaltaisuus on sitten toteutettava (Mt 18:3). Matteus ei tosin kerro sitä, kuinka kauan ihmisen kääntymisestä vielä kuluu aikaa lasten kaltaisuuden toteutukseen. Lopulta saavutettavaa tilaa kuvannee osaltaan myös Matteuksen toinen ilmaus: ”Älykkäät kuin käärmeet ja viattomat kuin kyyhkyset” (Mt 10:16).

Häpeilemätön suhtautuminen alastomuuteen tulkitaan usein pelkästään seksuaaliseksi pidättyvyydeksi, kun se itse asiassa tulisi käsittää täydelliseksi himottomuudeksi, jonka erästä luonnollista seurausta tuonkin kaltainen pidättyvyys ilmentää. Periaatteessa kuitenkin tarkoitettaneen vapautumista kaikista luonnollisen ihmisen mielihaluista - synnin orjuudesta! (Joh. 8:34).

Vaatteilla saatetaan tässä siten tarkoittaa ihmisen koko psykofyysistä olemusta, joka tulee saattaa tilaan, missä ei enää ole mitään tietoisien tai edes tiedostamattoman ”häpeän” aiheuttakaan. Tuo persoonallinen olemushan on se kenttä, jonka ihminen voi ulospäin saada näyttämään kovin puhtaalta ja viattomalta, vaikka se useimmiten jonkinlaisen naamion tapaan kätkee hänen todelliset itsekäät motiivinsa - usein jopa omankin tietoisuuden ulottumattomiin!

Oman mielen muuntaminen lasten kaltaiseen tilaan edellyttää sitä että ihminen tietää, mitä hänen mielessään todella tapahtuu. Mielen liikkeiden tunteminen on ensi askel itsetuntemuksen tiellä ja edellyttää noiden liikkeiden tarkkailua, valveilla oloa (Mt 26:41). Ihminen pelkää sellaista, jota hän ei tunne eikä siten kykene hallitsemaan. Tässä suhteessa hälventää oman mielen perusteellinen tutkiminen sekä sen myötä elämän syvimpien salaisuuksien paljastuminen myös syyt kaikenlaiseen pelkoon (Vrt. Joh 14:27).

Lasten kaltainen mielen puhtaus ”elävän Isän Pojan” kohtaamisen, eli todellisen henkisen uudestaan syntymisen ehtona merkinnee samaa kuin elämänsä kadottaminen, missä elämällä tarkoitetaan samaistumista ohimeneviin ilmiöihin - tuntemaamme psyko-

fyysiseen elämään!(Vrt. Lk 17:33)

(21) Maria kysyi Jeesukselta: ”Millaisia ovat sinun opilaasi?” Jeesus sanoi: ”He ovat kuin lapsia, jotka ovat asettuneet vieraalle pellolle. Kun pellon omistajat tulevat, he sanovat: ’Antakaa meille meidän peltomme.’ Lapset riisuutuvat heidän edessään ja näin antavat takaisin heidän peltonsa.”

”Siksi sanon teille: Jos talon herra tietää, että varas on tulossa, hän on varuillaan. Kun varas tulee, hän ei salli tämän tunkeutua taloon, valtakuntaansa, ja viedä pois hänen tavaroitaan. Varokaa siis tekin maailmaa ja varustautukaa suurella voimalla, etteivät rosvot pääse luoksenne. Muuten he saavat sen hyvän, jota te odotatte. Toivottavasti joukossanne on joku ymmärtäväinen!”

”Kun vilja kypsyi, hän tuli joutuin sirppi kädessään ja korjasi sadon. Jolla on korvat kuulla, se kuulokoon!”

Logionissa esiintyy edellisen kaltainen ”häpeättä” riisuutumisen ajatus liitettynä opetuslapseuden ehtoihin.

Lasten kaltaisuus tarkoittaa tässä edellisen logionin tapaan täysin puhdasta mieltä, jonka kuvataan asettuneen ”vieraalle pellolle”, eli syntyneen tähän tuntemaamme ehdolliseen, polaariseen maailmaan - samaistumalla ”tämän maailman ruhtinaiden, pellon omistajien”(tarkoittanee muotoja luovia alempia, Demiurgisia periaatteita, gnostilainen käsitys!) aiheuttamiin muotoihin ja virtauksiin, ilmiöihin! Todelliselle henkiselle ihmiselle lienee tämä maailma kaikkine muotoineen periaatteessa aina ”vierasta peltoa”, jonka pauloista ihmisen on kasvettava vapaaksi - ”riisuuduttava” siitä vapaaehtoisesti, eli irrotettava mielensä kaikista sen houkutteista. Ri-

suutuminen symboloi valmiutta luopua kaikesta persoonalliseen elämään liittyvästä täysin luonnollisesti ja vapaaehtoisesti sekä odottamatta siitä itselleen mitään korvausta tai palkkiota! Tämä taas edellyttäneee totuuden, Jumalan ehdotonta rakastamista yli kaiken (Vrt. Lk 10:27).

Logioni jatkuu täysin eri sanonnalla, joka sekin liittyy ihmisen ja ulkoisen maailman suhteeseen: ”Talon herralla” tarkoitettaneen ihmisen parempaa tietoa, sitä orastavaa todellista järkeä, jonka avulla hän voi aikanaan erottaa hyvän pahasta. Tämän ”korkeamman ajattelun” tulisi pysyä alati hereillä siinä tarkoituksessa, ettei ihminen milloinkaan ”nukahda” totunnaisiin, helppoihin yleisiin ajatus-tapoihin ja asenteisiin, jotka silloin ”varastaisivat” häneltä mahdollisuuden itse havaita asiat puhtaasti sellaisina kuin ne kulloinkin tulevat.

Yleisemmässä mielessä voidaan ”varkaana” pitää ihmismielen taipumusta takertua ohimeneviin ilmiöihin, nautintoihin ja kuvitteellisiin harhanomaisuuksiin, jotka silloin ”vievät pois” eli kuluttavat sitä hänen elämänsä perusenergiaa, jota oikein käyttäen hän voisi lähestyä omaa todellista tarkoitustaan.

Talolla tarkoitettaneen tässä kuitenkin lähinnä persoonallista ihmistä mukaanlukien hänen mielensä korkeammanlaatuiset mahdollisuudet, joiden toteuttamista juuri nuo ”psyko-fyysisen maailman rosvot”, kaikenlaiset aineen-, vallan ja kunnian houkutukset - ovat omiaan heikentämään.

Toimiessaan ansiokkaasti - toisiltakin arvostusta saaden kaikissa ulkoisissa pyrkimyksissään, uskoo ihminen usein kartuttaneensa myös runsasta henkistä satoa. Logioni viitanee tälläisen odotuksen kateettomuuteen (Vrt. Mt 6:19).

Logionin viimeinen lause muodostaa oman kokonaisuutensa ja liittyyne siihen varsinaiseen, lopulliseen ”armon tapahtumaan”, missä ihmisen ikuinen henkinen lähtökohta sulkee ajallisen ilmennyksensä itseensä - niiden siten tullessa ikuisesti yhdeksi! Sillä kun ihmis-

mieli on kypsynyt ”maallisten kokemusten pelloilla” siihen asteeseen ettei se enää halua maailmalta itselleen mitään, vaan voi täysin vapaaehtoisesti tyhjentyä kaikista sidostumistaan, lienee se myös valmis vastaanottamaan jotakin sellaista, joka ei laatunsa puolesta lainkaan voi kuulua sen aiempaan kokemuspiiriin. Tämä uusi viini, hengen valo voitaisiin ymmärtää tuoksi ”sirpiksi”, joka kuvaannollisesti leikkaa hänen tietoisuutensa lopullisesti kaikkien ehdollisten, polaaristen virtausten ulottumattomiin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö tietoisuus voisi niitä edelleenkin havaita, mutta nyt havaitseminen tapahtuu kaiken muuttumattomasta lähtökohdasta käsin - kaiken käsittäen ja halliten - mikä samalla poistaa myös erehtymisen mahdollisuuden.

(104) He sanoivat Jeesukselle: ”Tule, niin rukoilemme ja paastoamme tänään.” Jeesus sanoi: ”Minkä synnin olen tehnyt? Missä olen hävinnyt kamppailun? Kun sulhanen lähtee morsiushuoneesta, silloin paastotaan ja rukoillaan.”

Tapa, jolla opetuslapset on tässä pantu johdattelemaan asiaa, korostaa tavanomaista uskonnollista ritualismia.

Annettu vastaus on tarkoitettu kuvaamaan sellaista saavutettua tilaa ja tavoitetta, joka ei enää kaipaa korjailua, koska siinä rukoukset ja rukoiltava ovat yhtä! Tällainen yhdentynyt tila lieneekin periaatteessa samaa kuin ”morsiushuoneessa oloinen” - ja sulhasen lähteminen sellaisesta tilasta kuvannee tämän alkuperäisen ykseyden rikkoutumista, ”kahdeksi” tulemista, tuntemamme luonnollisen ihmisen muodostumista (Vrt. Log 2 s.67). Näin syntyvän erillistyneen, langenneen tilan palauttamisessa takaisin jakamattomuuteen on rukouksella ja paastolla luonnollisesti oma välineellinen merkityksensä, mihin juuri logionin viimeinen lausekin viittaa.

(45) Jeesus sanoi: ”Ei orjantappuroista poimita viinirypäleitä eikä ohdakkeista koota viikunoita, sillä kumpikaan ei tuota hedelmää. Hyvä ihminen tuo varastostaan esiin hyvää. Paha ihminen tuo pahaan pahuutensa varastosta, joka on hänen sydämessään. Hän puhuu pahaan, sillä täpötäydestä sydäimestään hän tuo pahuutta esiin.”

Logionin tarkastelussa voitaisiin lähteä siitä, että ihmisellä jo syntyessään on jonkinlaisia perustaipumuksia omaksua erilaisia suhtautumistapoja elämään. Joillakin ovat vastuullisuus ja itsensä unohtaminen kuin luonnostaan esiin nousevia ominaisuuksia - kun taas toiset ovat paljon valmiimpia huolehtimaan pelkästään omista eduistaan.

Kasvatuksella ja ympäristöllä yleensäkin on tietenkin oma merkityksensä - ainakin näiden perustaipumusten vahvistamisessa tai heikentämisessä, mutta mitkään ulkoiset asiat eivät pystyne selittämään sitä valtavaa erilaisuutta, jota ihmismielet verraten homogeenisissäkin kulttuuriympäristöissä ilmentävät. Tältä pohjalta katsoen logioni voisi tarkoittaa sitä, ettei sellaiselta, jonka mielen syväisluonteiset piirteet eivät vielä vastaa minkäänlaisia arkkityypisiä ominaisuuksia - voi niitä kovin suuressa määrin vaatiakaan! Hänen sydämensä on vielä täynnä luonnollista itsekkyyttä, johon hänen puheensa ja kaikki muukin toimintansa pääasiallisesti perustuvat.

Toisaalta voitaisiin ajatella, että pelkkä sielullinen potentiaalisuuskaan hyvään ei aina pysty ilmentymään persoonallisen ihmisen kautta, jos hän jostakin ajallisesta syystä johtuen ehdollistaa mielensä liiaksi esimerkiksi negaatioihin. Katkeroituminen, itsesääli ja ylpistyminen voivat värittää mielen niin voimakkaasti että se ei enää kykene tuottamaan muuta kuin noiden ennakkokäsitysten mukaisia hedelmiä. Periaatteessa saattaisi tuo ”pahuuden varasto” siten olla sekä mielen syvimmissä perusulottuvuuksissa, tai pikemminkin tuon ulottuvuuden heikkoudessa, että niissä mielen kerrostumissa,

jotka rakentuvat pääosin jokapäiväisen elämän kokemuspiirin välittömistä vaikutuksista.

Pahuudesta puhuttaessa on tietenkin muistettava, että tavanomainen käsityksemme siitä perustuu inhimillisiin etunäkökohtiin, vastakohtiin vertaamiseen - suhteellisuuksiin. Ihmiset katselevat ilmiöiden muotoa eivätkä yleensä kykene havaitsemaan niiden todellista laatua - mistä syystä viisaat lienevätkin kehoittaneet meitä kautta aikojen pidättymään tuomitsemisista!

(74) Hän sanoi: ”Herra, juomakaukalon ympärillä on monia, mutta kaivossa ei ole mitään.”

Logionin loppu olisi ehkä parempi kääntää: ”Kaivossa ei ole ketään,” jolloin itse sanoma tulisi selvemmäksi:

Ihmiset tyytyvät usein pelkästään hakemaan vaikutelmia ja elämyksiä tunneolemukselleen tai auktoriteettien valmiiksi muotoilemia ajatusrakennelmia eivätkä aina edes pyri omakohtaiseen, kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen.

Kaivoon ”sisään pääseminen” saattaisi kuvata samaa kuin ”elämään sisään pääseminenkin” (Mt 19:17) - tai sitä, että ihmisen itse on kerran tultava ”elävän veden lähteeksi” (Joh 7:38). Tällainen kaiken sisällä oleva tietoisuus tarkastelee asioita sellaisina kuin ne todella ovat muuttumattomassa perustassaan, eikä vain siltä osin, mitä muotojen heijastamat erilaistumat voivat niistä ajassa ja paikassa ilmentää.

(89) Jeesus sanoi: ”Miksi pesette maljan ulkopuolen? Ettekö käsitä, että sama, joka on tehnyt sisäpuolen, on tehnyt ulkopuolenkin?”

Logionin kärki kohdistuu jälleen pelkkiin uskonnollisuuden ulkonaisiin muotoihin - tai paremminkin siihen, että niiden sallitaan nousta kohtuuttoman suureen arvoon (Vrt. Mt 23:25).

Ruumiillinen peseytyminen kuuluu hyvin yleisesti uskonnolliseen tapakulttuuriin - aina kasteesta säännönmukaiseen puhdistautumiseen. Logioni viitanee siihen että henkisessä mielessä nämä ulkonaiset pesut ovat lähinnä symbolisia, unohtamatta kuitenkaan mahdollista hygienistä merkitystä, sillä varsinainen pesupaikka sijaitsee ihmisen mielen alueella, tässä ”maljaksi” kutsuttavan ihmisen sisäpuolella. Ulkonaisen puhtauden ylikorostuksen välttämiseen kiinnittää huomiota myös Matteus 15:9, nimittäen sellaista ”ihmiskäs-kyiksi”.

(53) Hänen oppilaansa kysivät häneltä: ”Onko ympärileikkauksesta hyötyä?” Hän sanoi heille: ”Jos siitä olisi hyötyä, ihmiset syntyisivät ympärileikattuina. Oikea hengen ympärileikkaus sen sijaan on kaikin tavoin hyödyksi.”

Logionin mukaan joutaa myös koko tämän evankeliumin ainoa mainittu sakramentti, fyysinen ympärileikkaus, ihmiskäskeyjen kategoriaan. Sellaiselle, joka ei liitä kyseiseen asiaan mitään tunnepitoisia asennoitumisia, tuntuu vastaus ainoalta järkevältä (kun suljetaan pois tietyt terveydelliset poikkeustilat). Nykyisin keskustellaan runsaasti siitä, missä määrin inhimillinen äly kykenee hallitusti parantelemaan luonnon toimintoja - johon kysymykseen tämäkin logioni antaa ainakin kyseessä olevan asian kannalta kielteisen vastauksen.

Lisäksi on tietenkin huomattava, ettei millään ympärileikkauksen tai muullakaan ihmisen suorittamalla fyysisellä toimella sinänsä ole sellaista todellista merkitystä, jollaiseen logionin ilmaus ”hengen ympärileikkauksesta” viittaa.

Tämän ymmärtämiseksi on ehkä hyvä ottaa esiin Kol. 2:11, missä Paavalin mainitsema ”Kristuksen ympärileikkaus” tarkoittaa ”lihan ruumiin poisriisumista” eikä mitään ”käsin tehtyä” leikkausta. Mistään itsemurhastahan tässä ei tietenkään ole kysymys, vaan kaiken maallisen halusidonnaisuuden kitkemisestä pois oman mielen toimintoista - eli juuri tuon oman maljansa sisäpuolen pesemisestä.

Syvimmässä merkityksessä voisi henkinen ympärileikkaus tarkoittaa samaa kuin logionin 21 s.58 arvoituksellinen loppu, missä tuo ihmisen henkinen perusta käy sirppi kädessään leikkaamassa kypsyneen sadon, eli kuvaannollisesti poisriisumassa lihan ruumiin! Tässä mielessä tulisi osittain ymmärrettäväksi myös todellinen ”ympärileikkauksen liitto”, jossa siten maallisista sidostumistaan vapautunut tietoisuus jälleen yhdistyy äärimmäiseen alkuperäänsä!

(47) Jeesus sanoi: ”Kukaan ei voi nousta kahden hevosen selkään tai jännittää kahta jouta. Palvelija ei voi palvella kahta herraa. Toista hän kunnioittaa ja toista halveksii. Ei kukaan, joka juo vanhaa viiniä, halua heti sen jälkeen saada uutta. Uutta viiniä ei lasketa vanhoihin leileihin, etteivät ne repeäisi, eikä vanhaa viiniä lasketa uuteen leiliin, ettei se rikkoisi sitä. Vanhalla kankaanpalalla ei paikata uutta vaatetta, sillä silloin uusi vaate repeää.”

Logionin ensimmäistä lausetta lukuunottamatta ovat vertaukset varsin tuttuja.

Kahden asian samanaikaisen tekemisen mahdottomuudesta kerrotaan useissakin vertauksissa. Niiden merkityksen pohdinta jää kuitenkin helposti ilmiölliselle tasolle, joka itse asiassa lienee näiden vertausten ”toinen hevonen, jousi tai herra”! Tavallisesti ajatellaan tämäntapaisten vertausten kehottavan vain ehdottomaan

pitäytymiseen yleisesti oikeaksi katsottaviin muotoihin ja niiden vastakohtien konkreettiseen hylkäämiseen. Tällainen ajattelu liikkuu pelkästään muotojen erilaistumisissa, joista kaikista tulisi saada mieli irrotetuksi - ja siten käännettyksi kokonaisuksi ja ehyenä tuon ainoan alkuperäisen ja todellisen polariteetin, toisen ”herran” puoleen.

”Kahden herran palvelu” on juuri ihmiselle lajityyppistä käytäytymistä: hänen mielessään risteilee koko ajan vastakkaisia ajatuksia ja tuntemuksia; jonkinasteista hyveellisyyttä ja samalla myös pahansuopaisuutta; syvempää pohdiskelua, torjuntaa ja tuomitsevuutta. Tämä aaltoliike on hänelle niin luonnollista, ettei hän yleensä koskaan vaivaudu sitä edes ajattelemaan.

Ihmisen mieli on siten vastakkaisten virikkeiden temmelyskenttää ainakin niin kauan kuin se niihin tarrautuu tai pyrkii niitä torjumaan. Vertaukset viinien ja leilien tai erilaatuisten kankaiden keskinäisestä sopivuudesta kuvaavat vain joltakin osin ”kahden herran” palvelamisen mahdottomuutta. Niiden pääasiallinen sisältö lienee kuitenkin siinä, ettei tietynlaisiin elämänasenteisiin liaksi ehdollistunut ihmismieli pysty mukautumaan mihinkään täysin erilaiseen, uuteen - ainakaan menettämättä tasapainoaan. Tällainen tasapainon menettäminen on vaarana lähinnä sellaisissa tapauksissa, joissa urautuneeseen mieleen kohdistetaan niin voimakas psyykinen paine, että sen luontaiset suojaimekanismit pettävät. Urautuminen sinänsä antaa ihmismielelle turvallisuudentunnetta, mutta toimii helposti samalla tuona raamatun ”suolapatsaana”, joka ehkäisee kaiken henkisen muuntumisen (I Moos 19:26).

Periaatteessa lienee samantekevää puhutaanko vanhasta viinistä ja uudesta leilistä vai päinvastoin: edellinen asetelma voidaan tulkita ikivanhan totuuden sopimattomuutena siihen vielä liian kypsyttömälle - kun vastaavasti ikinuori, ajaton totuus olisi pelkkää ”hullutusta” ajallisiin kaavoihin piintyneelle ihmismielelle.

Uuden vaateen paikkaaminen vanhalla palalla saattaisi kuvata

jonkinlaisten kiintoajatusten istuttamista ominaisuuksiltaan vielä joustavaan ja mukautumiskykyiseen mieleen, joka tässä toimenpiteessä omaksi vahingokseen menettää aitoa vastaanottokykyään ja herkkyyttään.

5. ETSIMISESTÄ

Tähän lukuun on kerätty niitä logioneja, jotka jollakin tavalla kuvaavat evankeliumin käsitystä henkisyiden etsimisestä ja siitä, mihin se parhaimmillaan voi johtaa.

(2) Jeesus sanoi: ”Älköön etsijä lakatko etsimästä, ennen kuin hän löytää. Kun hän löytää, hän järkyttyy, ja järkyttyttyään hän ihmettelee. Lopuksi hän hallitsee kaikkea.”

Logioni ei tässä määrittele millään tavoin itse etsinnän kohdetta, koska sen oletetaan olevan kuulijoille täysin ilmeinen: taivasten tai Isän valtakunta, iankaikkinen elämä, ylösnousemus!

Sanonnan alku tähdentää jatkuvan etsinnän tärkeyttä, ehkäpä siinäkin merkityksessä, ettei ihmisen saisi tyytyä hyviltäkään tuntuviin ulkoisiin ajatusrakennelmiin tai edes omiin, usein vielä psyykkis-luonteisiin kokemuksiin, vaan hänen tulisi asettaa tavoitteensa yhä kauemmaksi - tuntemattomaan.

Logionin tapa kuvata itse löytämistapahtumaa on varsin erikoinen: järkytyksen ja ihmettelyn kautta kaiken hallitsevaksi tuleminen vaatinee kyllä sanojen tavanomaisesta merkityksestä varsin paljon poikkeavaa tulkintaa.

Periaatteessa sanonta kuvanee ihmisen tietoisuuden kolmivaiheista kohoamista hengen yhteyteen, mihin viitattiin jo Jeesuksen olemusta ilmentävän logionin 28 s.21 yhteydessä.

Eckhartin kuvaamista mystisten kokemusten asteista tilapäinen tempautuminen ykseydelliseen tilaan, kaiken tavanomaisen tiedostamisen ulkopuolelle, saattaisi hyvinkin merkitä samaa kuin tämän logionin ”järkyttyminen”. Tilan ilmentymisen ehtona pidetään yleensä jo melko pitkälle edennyttä mielen irrottautumista ilmiösidonnaisuudestaan. Sekin poikennee harvinaislaatuisuudessaan niin paljon ihmisten normaaleista kokemuksista, että logionin voimakas ilmaus puoltanee hyvinkin paikkaansa.

Jos tuollainen ”järkytysvaihe” katsotaan hetkelliseksi, ohimeneväksi tapahtumaksi, jonka ilmentyminen riippuu mielen vapautumisasteen lisäksi myös henkilön psyykkisestä rakenteesta; voitaisiin seuraavaa, ”ihmettelyvaihetta” pitää pysyvämpänä tietoisuuden muutoksena. Tämä lienee se tärkein vaihe todellisen henkisyyden avautumisessa, jota muutkin evankeliumit kuvaavat monin tavoin: se on vaihe, missä ”Sana tulee ihmisessä pysyväiseksi” (Joh. 5:38) tai ihminen tulee ”uudestisyntyneeksi hengestä” (Joh. 3:5), mitä myös Eckhart tarkoittaa puhuessaan ”Jumalan Pojan syntymisestä ihmissielussa”. Vaikka tämän vaiheen seuraukset katsotaisiinkin pysyväksi, ei ihmisen päivätietoisuus yleensä kykene sitä vielä ilmentämään - hallitsemaan. Äärettömän tietoisuuden ja siihen mahdollisesti kytkeytyvien voimien tuominen rajallisen ilmenyksen piiriin, inhimilliseen kokemustasoon, vaatinee koko mielen, ja jopa fyysisen olemuspuolenkin sopeutusta. Vasta sopeutumisen tapahduttua voitaisiin siten puhua kaiken hallitsemisesta, lopullisesta tavoitteesta. Tämän äärettömän tavoitteen saavuttamista Eckhart nimittää avautumiseksi ”Jumalan päähän”, mikä hänen mukaansa merkitsee eräänlaista ”Jumalan tuomista alas, että ihminen voisi nousta ylös”!

Kuvatunlaista lopullista vaihetta voisi tarkoittaa myös ”Ihmisen Pojan ylentäminen” (Joh. 8:28), joka antanee tietoisuuden siitä, ettei tekijänä enää ole mikään persoonallinen minä, vaan kaikki toiminta lähtee suoraan kaikkiallisen tarkoituksen välittömästä ja täydellisestä tuntemuksesta.

(3) Jeesus sanoi: ”Teidän johtajanne saattavat sanoa teille: ’Valtakunta on taivaassa’, mutta silloinhan taivaan linnut ehtivät sinne ennen teitä. He voivat myös sanoa: ’Se on meressä’, mutta silloin kalat ehtivät sinne ennen teitä. Tosiasiassa valtakunta on sekä teidän sisällänne että teidän ulkopuolellanne. Kun opitte tuntemaan itsenne, silloin teidät tunnetaan, ja ymmärrätte olevanne elävän Isän lapsia. Mutta jos te ette opi tuntemaan itseänne, te elätte köyhyydessä ja olette köyhyys.”

Tässä logionissa on etsimisen kohde ilmaistu kolmella tavalla: valtakunta, todellinen itsetuntemus ja elävän Isän lapseus, jotka kaikki tarkoittanevat kuitenkin aivan samaa asiaa.

Valtakunta, joka ei ole taivaassa eikä meressä, viitanee siihen, että sitä ei voida edes kuvata minkään erillistyneeseen aistitietoisuuteen perustuvan tilakäsityksen pohjalta.

Eri olentokuntien maininta voisi symboloida sitä, että kaikki ilmennyt on periaatteessa aina yhtä etäällä kaiken elämän todellisesta ilmentymättömästä perustasta.

Valtakunnan määrittely sekä sisä- että ulkopuoliseksi kuvannee sitä, ettei sen ulkopuolella voi periaatteessa olla mitään, vaan että kaikki on ”siitä ja siinä”! Tällaiseen todellisen olemisen tilaan viitanee myös Efesolaiskirjeen kuvaus ”rakkauteen juurtuneiden” käsitystavasta (Ef. 3:18). Saman tekstikohdan maininta ”kaikkien pyhien kanssa käsittämisestä” saattaisi auttaa ymmärtämään, mitä tämän logionin ilmaus ”tunnetuksi tulemisesta” ehkä tarkoittaa: se voi kuvata tulemista hyväksytyksi todelliseen Pyhään yhteisöön - tai pyhään ykseyteen!

Itsensä tuntemisella tarkoitettaneen tässä paljon enemmän kuin pelkästään persoonallisen minän luonteenpiirteiden ja ulkoisen muodon tarkkaa tuntemusta. Mielenliikkeiden tarkkailua voitaisiin tietenkin pitää ensi askeleena itsetuntemuksen opettelussa. Sen tu-

lisi vähitellen johtaa tunne- ja ajatusprosessien syntymekanismien havaitsemiseen, mikä antaisi mahdollisuuden hallitsemattomien mielenliikkeiden asteettaiseen rauhoittamiseen. Todellisen itsen tuntemisen lisääntyminen lienee suhteessa valmiuteen purkaa tietoisuutta erillistyneestä minästä, mikä ei tietenkään tarkoita paluuta minäkäänlaatuiseen laumahenkisyyteen, jollaiseksi se joskus halutaan käsittää. Laumahenkisyys on itsetuntemuksen kannalta äärimmäisen rajoitettu, lähes eläimellinen tila, josta tietoisuuden suurempaa liikkumavapautta edustava yksilöllistymisvaihe saa alkunsa.

Tämän logionin tavoite, ykseys, on inhimilliset ominaisuutensa kypsyttäneen yksilön kannalta nousemista tuon vielä ilmiöihin sidostuneen yksilöllisen rikkautensa yläpuolelle, täydelliseen vapauteen ja riippumattomuuteen, jossa tietoisuus käsittää ”itsensä kaikessa ja kaiken itsessään” välittömästi ilman erillistyneiden muotojen luomia mielikuvia. Se edellyttäneen vapaaehtoista mielen irrottamista yksilöllisten sidostumien verkostosta, rikkaudestaan. Paradoksaalisesti sanotaan joskus, että ihmisen on tultava rikkaaksi voidakseen todella tulla köyhäksi (ks. log 81, s.104)! Tällöin tarkoitetaan tietenkin tulemista henkisessä mielessä köyhäksi - riippumattomaksi, ja sisäisesti vapaaksi kaikista mahdollisista omien halujen kohteista.

Kaikenlainen aineen, vallan ja kunnian tavoittelun kautta saavutettavissa oleva rikkaus on kuitenkin tämän evankeliumin ajattelutavan mukaan pelkkää köyhyyttä, koska se kaikki on ainakin muotojen osalta ajallista, rajallista ja häviävää. Vain sen kautta saavutettavat ideaaliset, arkkityypiset mielen ominaisuudet lienevät todella henkisesti merkittäviä.

(58) Jeesus sanoi: ”Autuas se ihminen, joka on nähnyt vaivaa ja löytänyt elämän.”

Logioni viitanee siihen, että tie todelliseen henkisyuteen käy usein raskaittenkin kokemusten, yksilöllisten ”via dolorosien” kautta. Ne luovat sitä perustaa: kärsivällisyyttä, nöyryyttä, lujuttua ja ymmärrystä, jolta todellinen tietoisuuden inhimilliset rajat ylittävä avar-tuminen voi alkaa - ja joka voi parhaimmillaan johtaa elämän, tai pikemminkin ikuisen elämän löytämiseen - autuuteen. Tällainen todellisen elämän löytäminen ei tietenkään tarkoita tietoisuuden laajentumista pelkästään psyyken subjektiiviseen, alitajuiseen koke-muskenttään, mihin se valitettavan usein sekoitetaan, vaan täydellistä vetäytymistä ja samaistumista kaiken muuttumattomaan yti-meen, josta käsin kaikki tämän- ja tuonpuoleiset tulevat välittö-mästi ymmärretyiksi ja asettuvat omaan arvoonsa.

**(59) Jeesus sanoi: ”Katselkaa häntä joka elää, katsel-
kaa niin kauan kuin itse elätte, ettette kuolisi. Kuoltu-
anne te ette voi nähdä häntä, vaikka haluaisittekin.”**

Elämänaikaisen etsimisen tärkeys tulee selkeästi esiin tässäkin logionissa, jossa tosin suomalainen käännös käyttää verbiä katsel-la, joka sopisi paremmin vasta varsinaiseen löytämisvaiheeseen.

Vaikka teksti sananmukaisesti osoittaakin etsimisen kohteeksi jonkun ulkopuolisen henkilön, johtaa sana ”elävä” hakemaan koh-detta kuitenkin lähinnä sisäisestä todellisuudesta, kuulijoiden elä-västä Isästä. Tämän evankeliumin käsitys elävästä tarkoittaaikuis-ta elämää Jumalassa, jonka rinnalla kaikki tuntemamme ehdollinen elämä on vain pelkkää ”ruumista, kuollutta tai köyhyyttä” (Vrt. Joh. 6:33, 3:19).

Logionin viimeinen lause vaikuttaa kovin erikoiselta esittäes-sään, että ihminen kuoltuaankin voi vielä nähdä ja haluta, vaikka-kaan ei enää saada kaikkea haluamaansa! Tekstissä saatetaankin puhua kahdenasteisesta kuolemasta, viimeisen lauseen kuvatessa

fyysisen elämän päättymistä. Tällaisen päättymisen jälkeenkin voinee persoonallinen tietoisuus ainakin rajoitetusti jatkaa olemassaolnaan, mikä ei tosin liene samaa kuin todellinen iankaikkinen elämä, joka tämän tekstin mukaan edellyttäisi löytämistään jo ihmisen elinaikana.

Logionin varoitus kuolemasta ei varmaankaan liity pelkästään fyysisen ruumiin ajalliseen, häviävään luonteeseen, vaan viitannee persoonallisen tietoisuuden mahdolliseen hajautumiseen itsekohteisissa psyykkisissä tiloissa sen jälkeen kun se ruumiin kuoleman jälkeen on ensin purkanut karkeimmat halusidonnaiset varauksensa. Tällaisen ”toisen kuoleman” voitaisiin katsoa tapahtuvan ainakin siinä suhteessa, missä ihmisen mieli on elämänsä aikana samastunut pelkkiin häviäviin muotoihin ja ilmiöihin. Tällainen itsetietoisuuden hajautuminen ei kuitenkaan merkinne samaa kuin sielullinen tuhoutuminen, jota käsitellään tarkemmin logioneissa 40 ja 70, sillä kaikkien niiden perustavaa laatua olevien ominaisuuksien, joita elämä itse on ihmismielessä hionut, voidaan ajatella säilyvän hänen yksilöllisenä aarteistonaan ja/tai jonkinlaisena ”perusvarastonaan” mahdollista myöhempää kypsymistä varten. Muussa tapauksessahan kaikki puheet aarteiden keräämisistä tai vaaseen raukenevat tyhjiksi.

Logionin mukaan vain elinaikana saavutettu ikuinen, ”ylösnousut” tietoisuus on kokonaisuudessaankin ehdottomasti pysyvä, koska se on silloin yhtä äärettömän, ikuisen hengen kanssa (Vrt. I Kor. 15:50, II Kor. 3:17, Gal. 6:8, Joh. 6:63).

(94) Jeesus [sanoi]: ”Etsijä löytää, ja [kolkuttajalle] avataan.”

Logioni lienee kaikkein tunnetuin etsimiseen liittyvistä sanonnoista (Vrt Lk 11:4, ym.).

Etsimistä voitaisiin kuvata mielen kiinteänä suuntaamisena siihen, minkä katsoo todeksi, oikeaksi ja kauniiksi, sekä pyrkimyksenä nähdä niin itsensä kuin koko ympäristönsäkin mahdollisimman avoimesti ja eheästi. Lisäksi siihen myöhemmissä vaiheissa liittyyneen tarrautumattomuus ohimeneviin ilmiöihin.

Kolkuttamisena saatettaisiin pitää ihmisen kasvavaa valmiutta luopua erillisen minänsä tunteesta. Tämä tunne on ihmismielelle ehkä juuri se ”rakkain Iisak”, jonka symbolisen uhraamisen - sidostumistaan tyhjentämisen - ajatus voisi osaltaan avata raamatun monen vaikeaselkoisen sanonnan merkityksen (Vrt. Lk. 17:33).

Inhimillinen kokemus on osoittanut, ettei ihmismielen anomukset läheskään aina johda haluttuihin tuloksiin. Osaltaan tähän syynä saattaisi olla pyyntöihin yleensä sisältyvä itsekkyyks (Vrt. Jaak.4:3) tai toiveiden toteutumisen sopimattomuus ihmismielen kulloisenkin kehitysvaiheen oppiainekseksi.

(92) Jeesus sanoi: ”Etsikää, niin te löydätte. Haluaisin kertoa teille sen, mistä minulta aikaisemmin kysyitte ja mitä en silloin teille kertonut, mutta nyt se ei teitä kiinnosta.”

Logioni on ilmeisesti keskenjäänyt ote jostakin pitemmästä sanonnasta ja siitäkin syystä hieman arvoituksellinen.

Voitaisiin olettaa oppilaiden joskus paljon aikaisemmin kyselleen sellaista - koskien todennäköisesti juuri elämän perimmäisiä tarkoituksia - jonka vastaanottamiseen heidän ymmärryskykynsä ei vielä siinä vaiheessa olisi riittänyt. Kun heidän vastaanottokykynsä oli sitten ensi käden opetusten myötä tullut vaiheeseen, jossa perimmäisiä asioita olisi todella voitu käsitellä, olivat oppilaat

saattaneetkin kiinnostua huomattavasti enemmän oman laajentuneen tietoisuutensa hedelmistä, rikastuneesta psyykkisestä kokemuspiiristään, ja sen mahdollistamista runsaista elämyksistä!

Psykiemiä voitaisiin pitää yhtenä tavallisimmista etsijän eteen tulevista houkutuksista, joka voi - erikoisuudellaan ja runsailla mahdollisuuksillaan päteä toisten ihmisten silmissä - sokaista ja hämärtää pyrkimystä itse ”vapauttavaan totuuteen”.

Ilmauksen sävy kertoo osaltaan siitä, ettei oppilaiden kiinnostuksen puute tässä tapauksessa voine johtua siitä, että he kaikki jo olisivat itsekin kohonneet opettajansa edustamaan tietoisuuteen, mikä tällaisesta isommasta joukosta puheenollen vaikuttaisikin mahdottomalta.

(66) Jeesus sanoi: ”Näyttäkää minulle kivi, jonka rakentajat hylkäsivät. Se on kulmakivi.”

Periaatteellisessa mielessä kulmakivi tarkoittaa fyysisestikin ymmärtäen jotakin, joka pitää rakennelman horjumatta. Symbolinen merkitys on ilmeisesti sama kuin Luukkaan ”kalliolla” (Lk 6:48). ”Kulmakiven” hylkääminen kuvanee ihmisen sisäisten mahdollisuuksien kannalta olennaisen tärkeiden vaihtoehtojen valitsematta jättämistä - ehkäpä siitä syystä, että kivet ovat kuvaannollisesti ottaen liian kovia ja raskaita käsitellä - tai että ”totuuden kallioita” voi elämässä joutua kaivamaan hyvinkin syvältä, mihin Luukaskin evankeliumissaan viittaa.

Koettaessaan rakentaa omaa sisäisyyttään tyytyy ihminen usein valmiisiin ajatusmalleihin ja elämäntapoihin tutkimatta niiden todellisia perustuksia, mikä vasta voisi tehdä niistä todella omia - ainakin jonkinasteisia ”kulmakiviä”.

Kivien ja kallioiden lujuus kuvanneen kuitenkin ennenkaikkea jotakin muuttumatonta, ikuista - henkistä, jollaiselle pohjalle ainoastaan voidaan rakentaa ainoata todella pysyvää ja ihmiselle mahdollista rakennelmaa - ylösnousemusta!

Logionin ”rakentajilla” voitaisiin tarkoittaa gnostilaisittain tulkiten myös muotoja rakentavia, tavalliseen ihmiseen nähden jumalallisia voimia. Tällaiset (demiurgiset) voimat, joita ihmiset kirjallisissa mytologioissaan kuvaavat usein persoonallisiksi olennoiksi, eivät gnostilaisen ajattelun mukaan kuitenkaan tunne tuota äärimmäistä, ilmentymätöntä viisautta, Sofiaa, sitä ”kulmakiveä”, jonka tuntemaan tulemiseen ihmisellä tosin sanotaan olevan näitä jumaliakin paremmat potentiaaliset mahdollisuudet.

(67) A. Jeesus sanoi: ”Joka tietää kaiken, mutta jolta silti puuttuu yksi, sillä ei ole koskaan ollut (elämän) paikkaa.”

Tekstin kääntäminen koptinkielestä lienee tässä tuottanut yleensäkin melkoisia vaikeuksia, koska siitä on syntynyt useita eri muunnoksia. Suomalainen tulkinta perustuu Emmelin käsitykseen, joka mainitaan toisena mahdollisena käännökseenä:

B. Joka ymmärtää kaik(keud)enkin epätäydellisesti, sillä ei ole koskaan ollut (elämän) paikkaa.

Tai Laytonin korjaama käänös:

C. Joka tietää kaiken, mutta joka on itse epätäydellinen, siltä puuttuu kokonaan (elämän) paikka.

Englantilaisen version tekijät: Cuillamont, Puech, jne. lienevät ottaneen enemmän vapausasteita kääntäessään:

D. Se ken tietää kaiken, mutta ei tunne itseään, siltä puuttuu kaikki.

Pohjimmiltaan logionin tulkinnat eroavat toisistaan paljon vähemmän kuin miltä pelkän sanallisen ilmauksen perusteella näyttäisi.

Itse sanoman sisältö korostaa sitä, että tavanomainen sensorinen, aistimukseen perustuva tieto ilmenneestä kaikkeudesta ei ole milloinkaan samaa kuin todellinen kaikkitieto, joka taasen lienee täysin sama asia kuin todellinen itsetuntemus.

A, C ja D tulkintojen kaikkitietävyydellä tarkoitetaan tavallista, ”horisontaalista”, erilaistunutta tietoisuutta ilmentyneestä maailmankaikkeudesta, mikä on aina osittunutta ja suhteellista eikä siten koskaan voi tavoittaa kaiken muuttumatonta perustaa, todellista ”kaikkeutta”.

B tulkinnan ”kaikkeus” tarkoittaa sitävastoin juuri tuota muuttumatonta perustaa, ykseyttä, joka voidaan tulla tuntemaan vain tulemalla itse siksi. Sen epätäydellinen tiedostaminen on siten merkki siitä, että tarkastelija ja tarkkailun kohde ovat yhä erillisiä eikä todellista kaikkeutta, ikuisen elämän paikkaa ole vielä saavutettu.

Suomalaisen käännöksen ”yhden puuttuminen” voitaisiin tulkita ykseyden puuttumisena, mikä osoittaisi, ettei äärimmäistä henkistä tavoitetta ole saavutettu. ”Yksi” tai ”sama” kuvaavat jakamatonta ykseyttä, johon todellinen itsetuntemus voi äärimmillään johtaa.

Pohjimmiltaan logioni viitanee siihen että epätäydellisyys kaikissa muodoissaan on aina osoitus mielen osittumisesta, sen polaarisisista toiminnoista, mikä aiheuttaa sen, ettei tietoisuus missään

muussakaan suhteessa voi vielä olla täysin luotettava. Tämäntapaiseen ajatteluun voisivat perustua myös UT:n useat vaikeasti ymmärrettävät maininnat siitä että ”lain” osittainen rikkominen on sen rikkomista kaikissa suhteissa (Vrt.Jaak. 2:10). Lailla tosin saateetaan silloin tarkoittaa elämän sisäistä, täydellistä ideaalista järjestystä, jonka tunteminen edellyttää jo sinänsä avartumista todelliseen kaikkeuteen, mistä käsin vasta kaikki erehtyminen tulee mahdottomaksi.

(24) Hänen oppilaansa sanoivat: ”Näytä meille paikka, jossa olet. Meidän täytyy etsiä sitä.” Hän sanoi heille: ”Jolla on korvat, se kuulkoon. Ihminen, jossa on valo, valaisee koko maailman. Jos hän ei valaise, silloin valitsee pimeys.”

Logionin alku viittaa ikuisen elämän paikkaan, missä oppilaat uskovat opettajansa tietoisuuden alati olevan - ja joka siten luonnollisesti on myös heidän etsintänsä äärimmäinen kohde.

Vastauksen johdanto saattaisi osoittaa sitäkin, etteivät kaikki opetuslapsetkaan pystyneet vielä käsittämään äärimmäisiä asioita. Tätä lopullista etsinnän kohdetta logioni kuvaa sisäisellä hengen valolla, johon uppoutunut tietoisuus voi läpäistä ja ”valaista” kaiken ilmenneenkin sen sisäisestä olemuksesta käsin (Vrt. I Kor. 2:10). Erilaistuneiden muotojen ja ilmiöiden moninaisuuteen sidostuneelle tajunnalle vaikuttaa tälläinen kaiken tiedostaminen kovin hypoteettiselta ajatukselta: kaiken ilmenevän samanhetkinen tutkiminen sensoristen havaintojen, tai edes ajattelun avulla ei tunnu ihmiselle lainkaan mahdolliselta.

Käsityksemme ajasta ja tilasta ovat aistiemme ja ilmiöiden ehdollistamat, eivätkä ne siten yleensä pystyne tunkeutumaan omien rajoitustensa taakse: ajattomaan ja muodottomaan, jossa kaikki

on aina läsnä! (Vrt. Kol. 1:16).

”Pimeydellä” tarkoitettaneen tässä tavanomaista inhimillistä elämää, missä mikään ulkoisen sanansaattajan tai oman sisäisyyden valo ei vielä ole suuntaamassa mieltä voimakkaasti elämän todellisia perusolottuvuuksia kohden.

(1) Hän sanoi: ”Se, joka löytää näiden sanojen selityksen, ei ole näkevä kuolemaa.”

Jo tämä koko evankeliumin ensimmäinen logioni lupaa lukijoilleen paljon. Tavanomainen käsitys älyllisen selityksen löytämisestä ei kuitenkaan liene vielä riittävä edellytys luvatuille ylösnousemuskelle! Logionin tarkoittama ”selitys” löytynee vasta ehdottoman todellisuuden kokemusperäisessä tiedostamisessa itsessään - kuolemattoman tietoisuuden saavuttamisessa.

Kuoleman ”näkemiseltä” välttyminen ei varmaankaan tarkoita mitään fyysisen, rajoittavan muodon ikuisiksi tulemistä - ainakaan sen tunnetuimmassa, lihallisessa muodossa, vaan itse tietoisuuden säilymistä muuttumattomana, koska se on vetäytynyt alkuperäiseen ”universaaliin olemassaoloon”, missä ei enää muutosta ole! (Vrt. Jaak. 1:17).

(4) Jeesus sanoi: ”Vanha mies ei epäröi kysyä seitsemän päivän ikäiseltä pieneltä lapselta elämän paikasta, ja hän saa elää. Näin monet ensimmäiset tulevat viimeisiksi, ja heistä tulee yksi ainoa.”

Logionin symboliikka on varsin erikoista. ”Elämän paikka” tarkoittaa tietenkin taivasten valtakuntaa, ykseyttä Isän kanssa, johon pääseminen johtaa ylösnousemukseen ja iankaikkiseen elämään.

”Vanha mies” saattaisi kuvata sellaista maailmasta jo kaiken opinutta, joka on valmis suuntaamaan koko mielensä jakamattoman huomion elämän tuntemattomiin sisäisiin perustoihin - tavanomaiselle tietoisuudelle täysin uusiin - ja siinä mielessä vain ”seitsemän päivän ikäisiin” todellisuuksiin!

”Seitsemän päivän ikäisellä” voidaan kuvata myös hengen täydellisyyttä, ilmenemättömän, koko ”seitsemänpäiväisen luomisen” täydellisen esikuvan sisältämää käsittämätöntä potentiaalisuutta, johon kaikki ilmennyt pohjautuu! (Vrt. Joh. 1:3).

Vanhan miehen epäroimattomuus kuvanee tarvittavaa mielen asennoitumista, uskoa, joka saa voimansa riittävästä irrottautumisesta ilmiöistä.

Logionin loppu lienee peräisin jostakin muusta sanonnasta. Sen viimeinen lause voitaisiin tulkita tietoisuuksien avartumiseksi ykseyteen, samaan äärettömään, ikuiseen perustaan. ”Ensimmäisten tulo viimeisinä” esiintyy myös kolmessa UT:n evankeliumissa, mikä ei kuitenkaan paljonkaan helpota itse sanonnan tulkintaa!

Tavanomaisesti käsittäen katsotaan sen usein tarkoittavan ihmisten silmissä ”ensimmäisten”: vaurautta, valtaa ja kunniaa nauttivien - etenkin jos heidän olemukseensa liitetään ylpeyden piirteitä - joutuvan kerran ”viimeisten” asemaan viimeisellä tuomiolla! Tällaiseen ajatteluun on tietenkin omat perusteensakin, mutta kokonaisuutena se nojautuu aivan liiaksi inhimillisen mielen luonnollisiin reaktioihin, kateuteen ja pahansuopaisuuteen!

Matteuksen evankeliumin 20 luvun merkillinen vertaus viinitarhaan palkkattavien miesten samapalkkaisuudesta - heidän työaikojensa huomattavista eripituisuuksista huolimatta - voisi toimia pohjana seuraavankaltaiselle hypoteettiselle selitysmallille: Sen mukaan koko ihmiskunnan tietoisuus on samaistunut polaariseen kokemukseksi, eli syntynyt ”työmieheksi viinitarhaan” - tähän meidän tuntemaamme elämänmuotoon - mutta hyvin eri aikaisesti, jaksoittain. Tällöin heikoimman vastaanotto- ja käsityskyvyn potentiaalisuu-

det ovat voineet syntyä jo kovin varhaisissakin vaiheissa. Näiden muovautuminen elämäkokemuksissaan täyteen asteeseen saattaisi siten olla ajallisesti laskien huomattavasti pitempi prosessi kuin heitä ”myöhemmin syntyneiden”, nopeamman muovautumiskyvyn omaavien potentiaalisuuksien? Nopeampi muovautuminen voi kuitenkin vastavuoroisesti olla laadultaan vaativampaa ja raskaampaa kuin normaali kasvu ”elämän luonnollisten alkeisvoimien” tahdittamana (Vrt. Gal. 4:3).

Toisen selitysmallin tarjonnee käsitys, jonka mukaan ne harvat ja valitut, jotka ajallisesti paljon muita ennen ovat saattaneet tietoisuutensa takaisin alkuperäiseen ykseyteen, jäisivätkin vapaaehtoisesti auttamaan ihmiskuntaa, tuomaan valoa tähän pimeyteen - ja siten luopuisivat jonkinlaisena uhrina omasta oikeutetusta ja ansaitusta puhtaasta henkisestä olemisestaan.

Tämänkaltaiseen tulkintaan antaisi viitteitä myös Matteuksen evankeliumin viimeinen juhlallinen lupaus: ”Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti (Mt 28:20).”

(8) Hän sanoi: ”Ihminen on kuin viisas kalastaja, joka heitti verkkonsa mereen. Kun hän veti sen ylös, se oli täynnä pieniä kaloja. Niiden joukosta viisas kalastaja löysi yhden suuren, hyvän kalan. Hän heitti kaikki pienet kalat takaisin ja valitsi epäröimättä ison kalan. Jolla on korvat, se kuulkoon.”

Vertauksen tarkoittama asetelma on sinänsä varsin ilmeinen: meri kuvaa elämää, verkko ihmisen tietoisuutta ja saalis erilaisia elämäkokemuksia tai niiden seurauksia.

Saalisverkon vetäminen ylös tarkasteltavaksi saattaisi tarkoittaa omien elämäkokemusten järkiperäistä pohtimista -sydämes-

sään tutkimista.

Ison kalan symboliikan yksi merkitys lienee ilmiöiden arvojärjestyksen kehittelyssä, joka tässä ei kuitenkaan enää nojaudu inhimillisiin hyötynäkökohtiin, vaan tähtää sellaisten arvojen esiinseulomiseen, joilla on todella ikuista, pysyvää merkitystä.

Kun erittelevistä ajatusprosesseista päästään synteeseihin, erillisten elämänilmiöiden kuvaamien asiakokonaisuuksien ymmärtämiseen, voidaan alkaa kuvaannollisesti ”heittää mereen” pelkkää yksittäisten tapahtumien muistelua. Tällainen menneiden asioiden kertaaminenhan sinänsä on ihmiselle hyvin tyypillistä ja aiheuttaa suurelta osin tuon murehtimisena tunnetun ilmiön, joka pääosin rakentuu huonosti sulatettujen kokemusten heijastamisesta huomiiseen. Kokemusten kunnollinen sulattaminen auttaisi pitämään mielen tuoreena, vapaana piinaavista muistoista - ja siten omalta osaltaan voisi luoda pohjaa logionin mainitsemaalle epäröimättömälle mielenasenteelle.

Epäröimättömyys viittaa siihen että vertauksella on vieläkin syvempi merkitys: kun ymmärrys kehittyy siinä määrin, että ihminen varsin nopeasti ja selkeästi havaitsee kohtaamiensa asioiden keskinäiset tärkeyssuhteet, on hänen opittava tuohon tietoisuuteensa aikaa myöten myös luottamaan. Tämä ei tietenkään tarkoita sitä että hän heittää mereen myös itsensä tarkkailun, varuillaolon oman mielensä suhteen. Se johtaisi varsin nopeasti harhautumiin. Luottamus on rakennettava omien sisäisten prosessien varaan, joiden ei enää saisi kovinkaan paljon tukeutua toisten esittämiin totuuksiin (Vrt. Jaak 1:6). Tässä yksilöllisen itseluottamuksen rakentamisessa tullaan tietoisuuden avartumisen myötä horjumattoman vakaumuksen piiriin, sellaiseen uskoon, joka todella kokemuksesta tietää sen mitä - ja mihin uskoo!

Varsinaisesti tuo avartumisen tie on kuljettu ja todellinen ”iso kala” löydetty kuitenkin vasta silloin, kun ihminen ei enää toimi, vaan pelkästään toteuttaa täydellistä, ehdotonta tietoisuutta, jonka kanssa hän on yhtä.

(34) Jeesus sanoi: ”Jos sokea taluttaa sokeaa, molemmat putoavat kuoppaan.”

Logionin tarkoittaman ”sokeuden” laadusta antoi viitteitä jo logioni 28 s.21, missä ”sisäisellä sokeudella” tarkoitettiin ihmiskunnassa vielä yleisesti vallitsevaa heikkoa ymmärryskykyä. Tämän puutteellisen ymmärryksen kohentajiksi tarvittaisiin luonnollisesti todellisia näkeviä taluttajia, joilla on ihmisten mielten johdattamiseen vaadittava tietoisuus ja vastuuntunto.

Logionin kärki kohdistuu sellaisiin, lähinnä uskonnollisiin järjestelmiin ja rakennelmiin, joissa pelkkä ikä tai muodollinen oppineisuus antavat oikeutuksen toimia oppaana (Vrt. Mt 23:24).

Tämäntapaiseen ajatteluun pohjautuvia kiistoja hengellisille johtajille asetettavista vaatimuksista on käyty aivan kristillisyyden alkuajoista lähtien ja niistä juontuu osittain myös liikkeen hajaantuminen.

Todellinen näkeminen tarkoittaa alkuasteellaan eri elämänilmien arvon ymmärtämistä inhimillisen elämän syvempien tarkoitusprien kannalta. Loppuun saatettuna se kuvaa kaiken tarkoituksen suoraa tiedostamista sekä sellaisenaan, että yksittäisten ilmiöiden osalta.

(102) Jeesus sanoi: ”Voi fariseusta! Hän on kuin koira, joka makaa härkien seimessä. Se ei syö itse eikä anna härkienkään syödä.”

Logioni ilmaisee sen viiteryhmän, johon edellisen logionin ajatus sokeista taluttajista lienee pääasiassa suunnattu: muotoihin ja sananmukaisuuksiin jäykistyneet kirjanoppineet ja farisealaiset.

Ennen arosteluun samaistumista on kuitenkin syytä muistaa heidän yleensä olleen varsin tietäviä ja ankaria itseäänkin kohtaan, ja että heidän keskuudessaan on ilmennyt paljon myös syvää ymmärrystä henkisistä asioista, mihin viittaavat mm. Mk 12:34 ja Mt 13:52, sekä tiedot esim. Hillelin opetuksista.

Kritiikki kohdistuu ennenkaikkea siihen, että tiettyyn ajatussuuntaukseen sidostuneet eivät halua tai kykene itse tunkeutumaan noiden ulkoapäin omaksumiensa käsitysten sisään, etsimään sitä elävää ymmärrystä, johon ne saattaisivat viitata, vaan tyytyvät pelkkiin ulkoisiin muotoihin. Pahinta asiassa ei ole se että tällaiset henkilöt eivät itse halua ”syödä elävää leipää”, vaan useille heidänkaltaisilleen varsin tyypillinen tarve rajoittaa myös toisten pyrkimyksiä - etenkin jos ne jollakin tavoin poikkeavat heidän asettamistaan normeista.

Sellainen, usein varsin runsaskin ulkoinen tieto, jota fariseukset ja kirjanoppineet olivat opiskelleet, olisi saattanut auttaa monia muitakin, sisäiseltä ymmärryspotentiaaliltaan ehkä heitä kypsempiäkin etsijöitä jäsentämään ja laajentamaan omakohtaista ajatteluaan. Logioni saattaa viitata siihen etteivät nämä oppineet olleet yleensäkkään kovinkaan halukkaita jakamaan tietojaan sitä kaipaaville ulkopuolisille.

On tietenkin valitettavaa, että inhimillinen valtapyrkimys hyvin usein myöhemminkin ohittanut kiinteää muotoa hakevassa organisoitussa toiminnassa todellisen yksilökohtaisen pyrkimyksen kohiti ääretöntä todellisuutta. Kokonaisuuden säilyttäminen opillisesti yhtenäisenä ja muodollisesti samoin ajattelevana on katsottu ylittävän kaikki yksilölliset sellaiset yksilölliset vaateet, joissa on ollut mukana poikkeavia piirteitä.

(39) Jeesus sanoi: ”Fariseukset ja lainopettajat ovat ottaneet tiedon avaimet ja kätkeneet ne. Itse he eivät ole menneet sisälle eivätkä ole päästäneet sisälle niitäkään, jotka olisivat sinne halunneet. Mutta olkaa te viekkaita kun käärmeet ja viattomia kuin kyyhkysyet.”

Logioni ottaa edellisen sanonnan lisäksi vertaukseen mukaan myös juutalaiset lainopettajat sekä määrittelee edellistä sanontaa tarkemmin sen, mistä noita oppaita tässä syytetään.

Syytös kohdistuu uskonnollisista asioista yleensä varsin paljon lukeneiden harjoittamaan tiedon avainten kätkentään. Se viittaisi siihen, ettei syytetyillä tämän evankeliumin katsantokannan mukaan välttämättä ollut hallussakaan itse varsinaista tietoa tai totuutta, vaan pelkkiä opasteita ja avaimia, joihin he itse olivat tyytyneet.

Kätkemisellä voitaisiin ymmärtää ulkoisten säännösten ehdotonta korostamista yrittämättä tunkeutua niiden perusteisiin, todellisiin asioihin. Ulkonaisiin asioihin pitäytyminen, näön mukaan tuomitseminen (Joh.7:24) - ja saman edellyttäminen myös toisilta, syvempää tietoa kaipaavilta - on arvostelun kohteena myös monissa UT:n kertomuksissa.

Muodollisellekin tiedolle annetaan tässä kuitenkin ainakin väli-neellinen arvo. Sen todellinen arvo paljastuu kuitenkin vasta ”menemällä sen sisään”, etsimällä ne todellisuudet, joihin sanalliset ja seremonialliset symbolit parhaimmillaankin kykenevät vain viittaamaan (Vrt. Mt. 23:3).

Tiedon merkityksestä ja siltä vaadittavasta tasosta on myös ollut kiistoja aina kristillisyyden alkuaajoista saakka: ensimmäisinä vuosisatoina erityisesti gnostikkojen ja muotoutuvan kirkon kesken, edellisten syyttäessä kirkkoa juuri tuosta todellisen tiedon, gnosiksen puutteesta.

Keski-aikana oli tiedon korostamisessa suuriakin eroja kirkon ja eri munkkiveljestöjen kesken. Esimerkiksi dominikaanit koros-

tivat sitä ja sen jatkuvaa syventämistä mentaalisen rukouksen keinoin, kun taas fransiskaanit eivät panneet suurtakaan painoa uskonnollisiin ja filosofisiin opintoihin.

Viime vuosisatoina on asiaan törmätty mm. kriittisen raamatuntutkimuksen ja -tulkinnan yhteydessä eikä näistä käsityseroista tiedon merkityksen suhteen päästäne yksimielisyyteen vielä pitkään aikaan.

Varsin ristiriitainen suhtautuminen tietoon saattaa osaksi olla peräisin luomiskertomuksen sellaisesta sananmukaisesta tulkintatavasta, jossa ihmisen lankeaminen tiedon puun hedelmiin katsotaan kaiken pahan aluksi.

Samaa tulkintatapaa heijastaa myös suhtautuminen käärmeeseen ”viekkana”, negatiivisena olentona, mikä täysin poikkeaa muiden vanhojen mytologioiden yleisestä symboliikasta sekä myös Matteuksen evankeliumin (Mt. 10:16) ja Antiokian Ignatiuksen tavasta tulkita tätä vertauskuvaa. Viekkaus merkitsee suomenkielissä jonkinlaista epäpuhdasta, itsekkäitä taka-ajatuksia sisältävää älyllisyyttä, jota on vaikeata yhdistää tämän logionin viimeisen lauseen yhteyteen kahdestakin syystä: kukaan todella henkinen opettaja ei tule koskaan kehottamaan oppilaitaan viekkauteen eikä viekkautta voisi edes esiintyä samanaikaisesti kyyhkysen kaltaisen täydellisen mielen puhtauden kanssa. Englantilainen käännös ”viisaita kuin käärmeet” saattaisi siten sopia tähän yhteyteen viekkautta paremmin.

Suoraviivainen luomiskertomuksen tavanomainen tulkinta ei viisauden yleensäkään - kuten ei tämän puu-symboliikankaan suhteen - pyri katsomaan asian sisältöä. Omenapuu käärmeineen kuvannee juuri niitä tekijöitä, jotka olivat omiaan vetämään alkupe räisen puhtaan tietoisuuden ulkoisesti koettavaa tiedostamistapaa kohden. Päädytystä tilasta ulospääsytien muodostaisi sitten kertomuksessa mainittu elämän puu, todellisen viisauden symboli.

Henkisessä mielessä lienee varsinainen tavoiteltava tieto aina tarkoittanut kokemusperäistä, ensikäden tietoisuutta kaiken kattavasta todellisuudesta, Jumalasta. Sellaiseen tietoon voivat sanalliseen muotoon puettu tieto ja seremoniallinen symbolismi parhaimmillaankin vain näyttää suuntaa, toimia avaimina niille, jotka ovat mieleltään valmiit astumaan siihen sisään .

(12) Oppilaat sanoivat Jeesukselle: ”Tiedämme, että lähdet luotamme. Kenestä tulee sitten johtajamme?” Jeesus sanoi heille: ”Missä olettekin, teidän tulee mennä Jaakob Vanhurskaan luo. Hänen tähtensä taivas ja maa ovat syntyneet.”

Useissa muissa tämän logionin kaltaisissa asetelmissä oppilaat kyselevät Jeesukselta keskinäisestä arvojärjestyksestään ja mahdollisesta heidän keskuudestaan valittavasta johtajasta. Ulkopuolisen johtajan nimeäminen vaikuttaakin tässä yhteydessä varsin erikoiselta, varsinkin kun otetaan huomioon esim. logionin 13 s.26 ilmituoma yhden oppilaankin kohoaminen tietoisuudessaan opettajansa tasolle. Jaakob Vanhurskaan nimi on tietenkin voinut tarttua tekstiin pelkästään hänen historiallisen asemansa takia tai sitten sanoma on puhtaasti periaatteellinen.

Jaakobin kerrotaan toimineen Jerusalemin piispana ja joissakin perinteissä hänen sanotaan olleen jopa Jeesuksen lihallisen veljen (Herran veli). Se saattaisi tosin olla liian suoraviivainen tulkinta henkisestä veljeydestä - saman Isän tahdon täyttäjistä, mihin lisänimi "vanhurskaskin" voisi luontevimmin liittyä!

Logionin viimeinen lause heikentää kyllä selvästi pohjaa koko persoonallisen johtajan määräämisajatukselta. Koko näkyvän ja näkymättömän ilmennyksen voidaan tuskin ajatella perustuvan yhteen tiettyyn ihmisyksilöön! Tulkintaa voitaisiin hakea itse inhimilli-

sen, väärämieliseksi pirstoutuneen, ilmiösidonnaisen tietoisuuden saattamisesta oikeamieliseksi (vanhurskaaksi), kokonaisvaltaiseksi - eli ”menemisestä” alkuperäiseen kaikkialliseen ykseyteen.

Koko tämän valtavan prosessin tehnee välillisesti mahdolliseksi tuntemamme ilmentynyt taivas ja maa. Nehän antavat perustan itsetietoisuuden syntymiseen sekä sen asteettaiseen muutokseen erillistyneestä, langenneesta tilastaan Isän yhteyteen, ainoaan todelliseen vanhurskauteen!

Logioni saattaisikin itseasiassa kehoittaa - ulkoisen opettajan poistuttua - etsimään omakohtaista vanhurskautta, omaa ”Jaakob Vanhurskasta”, sisäistä elävää Isää ja kaikkien profettojen todellista opettajaa (Vrt. Joh 6:45).

6. LÖYTÄMISESTÄ

Tähän lukuun on kerätty logioneja, jotka jollakin tavoin kuvaavat koko evankeliumin tärkeimpien tavoitteiden saavuttamista.

(15) Jeesus sanoi: ”Kun näette hänet, jota nainen ei ole synnyttänyt, kumartukaa maahan ja palvokaa häntä. Hän on teidän Isänne.”

Logioni kuvaa löytämistä persoonallisen, ”äidittömän” isän kohtaamisena, mikä tietenkin on symbolinen esitys todellisesta henkisestä kokemuksesta.

Ilmaistaessa että ”nainen” ei ole tuota kohdattavaa asiaa synnyttänyt, tarkoitettaneen sen olevan välitön ja välityksetön, siinä mielessä ainosyntyinen seuraus eli ulosvirtaus itse äärettömästä - eikä siten mikään tuntemiemme ”napaisuuksien (sukupuolien) yhtymisen” tulos.

”Isä” kuvaa tässä evankeliumissa yleensä ihmisen äärimmäistä henkistä, ilmenemätöntä lähtökohtaa, taivaallista ihmistä, joka on samaa olemusta eli yhtä itse kaikkeuden lähteen kanssa. Tällaisen Isän ”näkeminen” ei voine perustua minkäänlaiseen sensoriseen havaintoon, sillä sellainen havainto edellyttää aina muotoa tai liikuntaa polaarisisä, erillistyneessä tilassa (psykkiset tilat mukaanlukien), mihin ei voida kuitenkaan samaistaa - ja samalla rajoittaa tuota ääretöntä (Vrt. Joh. 6:46). Näkeminen tarkoittaneekin siten koko tietoisuuden avartumista alkuperäiseen, rajoituksettomaan ykseyteen - samaisuuteen tuon äärimmäisen Isän kanssa.

Tuollaisen yhdentyneen tilan ilmentyminen voi alkuvaiheissaan olla tilapäistä, ohimenevää, mihin viittaavat myös useat kuvaukset ”mystisten” kokemusten erilaisista asteista.

”Palvonnalla” saatetaan tässä kuvata pyrkimystä saada rajaton henkinen tietoisuus pysyväksi olotilaksi kääntämällä koko mielen huomio sitä kohden.

”Kääntyminen” henkisyttä kohden lienee mahdollista aina siinä suhteessa, missä mieli kykenee irrottautumaan maallisista kohteistaan. ”Maahan kumartuminen” juuri tarkoittanee tähän irrottautumiseen tarvittavaa mielen asennoitumista - antaumusta.

(18) Oppilaat sanoivat Jeesukselle: ”Kerro meille, millainen loppumme on.” Jeesus sanoi: ”Oletteko jo löytäneet alun, kun kerran kysytte lopusta? Missä on alku, siellä tulee loppukin olemaan. Autuas se, joka tavoittaa alun. Hän saa tuntea myös lopun eikä ole näkevä kuolemaa.”

Logionin tarkoittama ”loppu” kuvanee tässä koko inhimillisen kehityksen perimmäistä tavoitetta, palaamista itsetietoisena henkiin, äärettömään alkutilaansa - ”Isän kotiin”.

Alun ja lopun samaisuus lienee sitä ettei ikuisuus tarkoita mitään ”pidennettyä” ajallisuutta, vaan on tosiasiallisesti ”absoluuttinen ajattomuus”, missä kaiken olevaisen ydinolemus on alati läsnä ilman rajallisten ja ajallisten muotojen välitystä - tässä ja nyt.

Alun tavoittamisen korostaminen viittaa logionin 59 s.71 tapaan siihen, että ihmisen tulisi päästä kyseiseen tilaan jo elinaikanaan, etenkin jos puhutaan todellisesta ja lopullisesta tietoisuuden ylösnousemuksesta kuolemattomuuteen - tilaan, jossa ei ole aikaa, alkua, tai loppua.

Alun tavoittamista kaiken sen raskaan kokemisen päätteeksi, mitä tietoisuuden kasvu ilmenneessä maailmassa usein edellyttää, kuvanee mitä ilmeisimmin myös UT:n kertomus tuhlaajapojasta:

Kertomuksen mukaan tuo henkiseen kotiinsa palaava oli ”Isälleen” rakkaampi kuin ”veljensä”, joka ei ollut ilmeisesti koskaan ykseydellisestä alkutilastaan poistunutkaan. Kotiinjäänyt veli ei siten ollut joutunut erilaisten ilmentyneiden kohteiden houkuttelemaksi, kun taas toinen veli - ja hänen symboloimansa ihmiskunta - on saanut osakseen paljon ”raskaamman ikeen”. Se joutuu vaeltaamaan kaikenlaatuisten kokemusten kautta palatakseen suunnottomien aikojen kuluttua vapaaehtoisesti takaisin. Ihmiskunta joutuu siten maistelemaan pitkäänkin tiedon puun hedelmien makeutta ja karvautta tullakseen kerran väsyneenä elämän puun, ainoan todellisen tiedon juureen! Tämän kaiken tarkoitusta voitaisiin hakea ihmisenä saavutettavissa olevasta itsetietoisuudesta. Se saattaisi olla jossakin mielessä arvokkaampaa ja merkittävämpää kuin joidenkin toisten olentokuntien saavutettavissa oleva (Vrt. Lk. 15:31-32). Tässä sivuamme ihmisenä olemisen syvimpiä arvoituksia, joille tuskin mikään kirjallinen esitys kykenee antamaan tyhjentäviä tulkintoja.

(49) Jeesus sanoi: ”Autuaita olette te yksinäiset ja valitut, sillä te löydätte valtakunnan. Sieltä te olette ja sinne te palaatte.”

Myös tämän logionin viimeinen lause kuvaa alun ja lopun samaisuutta. Alkupisteeseensä palaaminen ei tietenkään tarkoittane sitä että jokainen erilaistunut persoonallinen tietoisuus aina syntyisi suoraan tuosta äärimmäisestä pisteestä fyysiseen muotoon, ja palaisi siihen kuollessaan takaisin. Merkitys lienee siinä, että, ihmisen koko yksilölliseen tietoisuuteen liittyvä suunnaton evoluutioketju pa-

laa suhteellisen kokemuspäiriin puitteista viimein lähtökohtaansa, absoluuttiseen tietoisuuteen. Palaamisen jälkeen kaikki muodolliset, erilaistuneet heijastumat eivät enää sinänsä merkinne mitään.

”Yksinäiset ja valitut” kuvannee samaa kuin meille tutummat harvat ja valitut. Yksinäisyyden tarkoitusta käsiteltiin logionin 16 s.40, ja valituksi tulemistä logionin 23 s.44 yhteyksissä.

Valittuna olemisella tuskin tarkoitetaan mitään predestinaatiota, ennaltavalintaa, vaan tietoisuuden tilaa, missä on jo tapahtunut tai tapahtumassa todellinen syntyminen hengestä, äärellisen uppoutuminen äärettömään! Ennaltavalinta asiana sinänsä on osoittautunut varsin ongelmalliseksi eikä nykyisin nouse yleisten pohdintojen kohteeksi. Käsitteiden syntyyn lienee vaikuttanut ennen muuta raamatun tekstien sananmukainen tulkinta, missä ei aina ole otettu huomioon tekstien synty mahdollisesti vaikuttaneita inhimillisiä motiiveita. Ihminen hän haluaa kovin mielellään nähdä itsensä ja oman viiteryhmänsä ”etuoikeutettuina autuuteen”. Predestinaatio ihmisten mahdollisuuksia poissulkevana käsitteenä sopii varsin huonosti mm. Johanneksen evankeliumin 12:50 tekstiin: ”Ja minä tiedän, että hänen käskyksensä on iankaikkinen elämä.”

(77) Jeesus sanoi: ”Minä olen valo heidän kaikkien yläpuolellaan. Minä olen kaikkeus. Minusta kaikkeus on lähtenyt, ja minun luokseni se on jälleen palannut.

Halkaiskaa halko, ja minä olen siellä. Kohottakaa kivi, ja löydätte minut sieltä.”

Logionissa Jeesus puhuu äärettömän hengen, kaiken ilmenneen ja ilmenemättömän ajattoman perustan itsetietoisena, täysivaltaisena edustajana.

Yläpuolella oleva ”valo” kuvannee hengen valoa, ilmenemättömyyden, muotoihin pirstoutumatonta, ikuisesti muuttumatonta täydell-

lisyyttä, jonka mukaan, ja jonka rajoittuman puitteissa kaikki ilmennys pyrkii jäsentymään (Vrt. Joh. 1:2). Tähän ”alkuun” voidaan kaiken ajatella palaavan kokonaisuudessaan vasta silloin kun muotoihin ja ilmiöihin pirstoutunut tietoisuus purkaa häviävät si-dostumansa ja kääntyy kaikki arkkityyppiset ominaisuutensa kyp-syttäneenä takaisin sisäiseen perustaansa. Silloin, psalmin sanoin: ”He palajavat riemuitten, kun lyhteensä tuovat” (Ps. 126:6).

Vielä erilaistuneessa tilassa olevalla, ilmentyvällä kaikkeudella lienee kyllä omat ajalliset alkunsa ja loppunsa - ainakin pelkästään siihen samaistuvan tietoisuuden kannalta katsoen.

Logionin loppuosa kuvanee sitä että henki on myös kaikenlai-sen muotojen kautta ilmentyvän elämän todellinen sisin, äärimmäi-nen olemus, joten sekin voitaisiin mahdollisesti oppia tuntemaan oikean, kaikkea elämää kunnioittavan asennoitumisen kautta.

(33) Jeesus sanoi: ”Mitä kuulet kuiskattavan korvaa-si, se julista katoilta. Ei kukaan sytytä lamppua ja pane sitä vakan alle kätköön. Se pannaan lampunjalkaan, niin että jokainen sisään tuleva ja ulos lähtevä näkee sen valon.”

Logionin alku ei varmaankaan tarkoita sitä että ihmisen olisi oi-tis julkistettava toisten hänelle uskomat salaisuudet ja luottamuk-selliset asiat!

”Korvaan kuiskatulla” sanalla kuvattaneen lähinnä sisäistä ääntä tai pikemminkin tietoisuutta, jonka avartumisessa on ulkoisellakin opastuksella saattanut olla oma merkityksensä. Omantunnon ääni olisi varmaan tavallisin käsite kuvaamaan tuota kyseistä asiaa, mutta siitä on silloin yritettävä irrottaa siihen oman väritteensä antava lau-man ääni - kasvatuksen ja kulttuurin ehdollistumien summa - aina-

kin siltä osin, missä se ei ole sisäistynyt todella omakohtaiseksi, eikä siinä mielessä täytä henkisyyden kriteereitä.

Tällainen syvän ymmärryksen valo on sitten kyettävä soveltamaan ulkoiseen elämään, jolloin se tulee koetelluksi, ja voi samalla toimia suunnannäyttäjänä eli ”lamppuna” muillekin ihmisille.

”Katoilta julistamisen” tavanomainen merkitys: pyrkimys informoida suuria joukkoja, vaikuttaisi täysin tämän evankeliumin valikoivan luonteen vastaiselta: ”katolla” voidaan kuitenkin tarkoittaa myös sitä, että kaikki toiminta pohjautuu todella perinpohjaiseen harkintaan ja täydelliseen vastuuntuntoon - viisauteen. ”Julistaminen” saattaisi kuvata lähinnä esimerkin ja suunnan antamista toisille katoille, ihmisten päihin eli ajatteluun - aina sen mukaan, mitä he kukin kykenevät vastaanottamaan. Julistamispaikan korkeudella saatetaan toisaalta kuvata myös omakohtaiseen suoraan tietoisuuteen nojaavan sanoman vaikuttavuutta, kun sitä verrataan tavanomaiseen - ehkäpä seuraavankaltaisessa merkityksessä: ”Hän opetti heitä niinkuin se, jolla valta on, eikä niin kuin heidän kirjanoppi-neensa (Mt 7:29).”

Perimmässä merkityksessä logioni kuvanee ihmisen mahdollisuutta löytää henkinen valonsa ja tulla sen ilmentäjäksi myös tässä muotojen maailmassa, mitä Paavalin kuvaus ”Kristukselle muodon antamisesta” myös voisi tarkoittaa (Gal 4:19). Tuon valon löytäjät ovat luonnollisesti ainoita todella päteviä oppaita ja lamppeja niille, jotka ovat vasta etsimässä oman elämänsä tarkoitusta - ja siinä mielessä ”tulemassa sisään”.

”Ulos lähtevällä” saatetaan tässä kuvata sellaista, joka on jo löytänyt sisäisiä ulottuvuuksiaan, mutta ei vielä kykene soveltamaan tietoisuuttaan ulkoiseen elämään muutoin kuin edelläkävijöittensä näyttämän mallin pohjalta.

(32) Jeesus sanoi: ”Korkealle vuorelle rakennettu linnoitettu kaupunki ei voi sortua eikä jäädä kätköön.”

Logionin ”korkea vuori” kuvanee hengen korkeuksia - tai ainakin sellaisia sielullisia ulottuvuuksia, jotka eivät enää ole suoraanaisesti ajallisten vaikutusten ulottuvissa. Tällaiseen ulottuvuuteen ”rakennettu kaupunki” kävisi symboloimaan aiemmin mainittuja arkkityyppisiä mielen ominaisuuksia niiden puhtaimmassa - ja siten ehkä pysyväisluonteisimmassa, ”linnoitetussa esiintymiskentässä”.

Varsinaisesti henkinen ei ikuisessa muuttumattomuudessaan tarvitse ”omalla äärettömällä vuorellaan” enää minkäänlaisia linnoitteita. Sellaisia tarvitsee ainoastaan inhimillisen mielen rajallinen järkipäätä, jossa nuo ominaisuudet varsinaisesti puidaan ja seulotaan koetun elämän aineksista. Juuri kokemus voi antaa ominaisuuksille sellaista lujuttua, johon Jaakobkin kirjeensä aivan alussa viittaa.

”Kätköön jääminen” voisi kuvata avartuneen ymmärryksen mahdollisuuksien tuhlaamista itsekkäisiin tarkoituksiin, mikä todella loppuun saatetussa henkistymisessä ei enää liene edes mahdollista.

(76) Jeesus sanoi: ”Isän valtakunta on kuin kauppias, jolla oli paljon myytävää. Kun kauppias kerran löysi helmen, hän viisaana miehenä myi kauppatavaransa ja osti itselleen pelkästään tuon helmen. Etsikää tekin katoamatonta, alati pysyvää aarretta sieltä, minne koi ei pääse syömään ja missä ei mato turmele.”

Logionissa on useitakin huomionarvoisia yksityiskohtia.

Perussanoma on samantapainen kuin logionin 8 s.80 viisaan ka-

lastajankin suhteen: kun todellisuuteen vievä suunta on kerran löydetty, on sen puoleen käännettävä koko olemuksellaan: ”... kaikesta sydäimestä, sielusta, ja kaikesta voimasta ja mielestä...,” kuten Luukas 10:27 asian ilmaisee.

”Rikas kauppias” kuvanee kaikenlaatuisten elämänkokemusten suhteen rikasta, kyllästymiseen saakka yksilöitynyttä ihmismieltä. Se tarkoittaa tietoisuutta, jossa kaikki koettu elämä on kasvattanut myös ymmärrystä, jonka perusteella mieli kykenee erehtymättä erottamaan sen, mikä on laadultaan todella pysyvää ja arvokasta.

Lisäksi on ihmisen oltava sisäisesti valmis luopumaan kauppatarvarastaan, eli irrottamaan oma mielensä merkityksettömistä sidostumistaan silloin, kun tuo todella arvokas alkaa avautua. Se ei tietenkään välttämättä tarkoita mitään konkreettisia toimia, jotka usein johtaisivat vain valheellisuuksiin ellei muutosta ole todella tapahtunut mielen alueella, suhtautumisessa ilmiöihin.

”Katoamaton aarre” lienee ihmisen potentiaalinen mahdollisuus nousta kaiken häviävän yläpuolelle, henkiseen lähtökohtaansa ja kotiinsa kypsyttämällä ominaisuutensa ja luopumalla mielessään täydellisesti kaikesta häviävänlaatuisesta painolastistaan.

On ymmärrettävä, että mielen irrottaminen ehdoitta ilmiöistä onnistuu helposti vain ani harvoille - niille, jotka ovat todella omaehtoisesti jo löytäneet niin vankan sisäisen elämän, että eivät enää missään muodossa tarvitse kenenkään toisen ihmisen tukea ja turvaa. Lisäksi tulee näiden osalta kaiken vaikutelmien kaipuun olla niin tyystin kadonnut, ettei mikään houkutus voi saada mieltä valtaansa ja siten syöstä ihmistä takaisin harhanomaisuuksiin.

(84) Jeesus sanoi: ”Kun te näette kaltaisenne, te iloitsette. Kuinka hyvin te kestätte, kun näette kuvanne, jotka syntyivät ennen teitä ja jotka eivät kuole eivätkä tule julki?”

Periaatteessa logioni kuvanee erillistyneiden ajallisten jälkikuvien, eli muotojen ja ilmiöiden suhdetta alkuperäiseen ikuiseen jakamattomuuteen - alkukuviin.

Tuntemansa erillistyneen maailman ”kuvista”, mielikuvista, tai hänelle tuttujien impulssien joukosta ihminen iloitsee juuri niistä - haluaa samaistua sellaisiin, jotka resonoivat hänen oman mielensä ominaisuuksien kanssa - ja ovat siinä mielessä hänen ”kaltaisiaan”!

Näiden jälkikuvien, eli varsinaisen todellisuuden muotoihin ja virtauksiin pirstoutuneiden heijastusten kautta ihmisen voidaan katsoa harjoittelevan tietoisuuden alkeita - hyvän ja pahan tiedon puun oppiaineita.

Erilaistunut tiedostamistapa lienee jakamattomaan verrattuna jonkinlaista auringonvalon tarkastelua pelkästään sen yksittäisten eriväristen (spektrin) säteiden luomien hetkellisten heijastumien, eli muotojen perusteella. Tällaiseen tarkastelutapaan tottunut ”havaintovälineistö” tuskin kykenisi ilman valmistelua kohtaamaan ja käsittelemään täyttä auringonpaistetta - todellista hengen valoa! Eräällä tavoin mielen epäpuhtaudet jopa suojannevat sitä tulemasta kosketuksiin sellaisten todellisuuksien kanssa, joihin se ei vielä ole sisäisiltä ominaisuuksiltaan valmis.

(5) Jeesus sanoi: ”Tiedä, mitä edessäsi on, ja niin se, mikä on sinulta salattua, paljastetaan sinulle. Ei ole nimittäin mitään salattua, mikä ei tule ilmi.”

Logionin käsitystä ”edessä olevasta” voitaisiin tulkita kahdelta-kin kannalta: äärimmäinen todellisuus on tietenkin aina ja ikuisesti edessä, jossakin ihmisen sielun perustassa olevana potentiaalisuutena, johon avartumisen sanotaan paljastavan aikanaan kaikki elämän salaisuudet.

Tässä lienee kuitenkin todennäköisempänä tarkoituksena itse todellisuuden, hengen toiminnan havaitseminen kaikessa, näkyvässä luonnossakin, mikä edellyttää täysin avointa, eheätä ja ennakkokäsityksetöntä suhtautumista, sekä lisäksi erillisen itsensä, eli minänsä unohtamista.

Tavanomainen inhimillinen havainnoimistapa tarkastelee asioita paloittelemalla, nimeten ja luokitellen niitä omien ehdollistumiensa mukaan. Edesmennyt intialainen uskonnollinen ajattelija, Jiddi Krishnamurti, väitti juuri tällaisen nimeävän tiedostamisen rikkovan kaiken havaitsemisen pirstaleiksi ja siten vääristävän edessä olevan näkemistä sellaisena kun se todellisuudessa on.

Luonnon sanotaan joskus avaavan salaisuutensa sellaiselle, joka sitä rakastaa. Rakkaudella tarkoitettaneen tällöin todella pyyteetöntä, avointa suhtautumista, joka lähtee kaiken pohjimmaisesta ykseyden ajatuksesta ja siitä, että kaiken ilmennyksen ylevänä tarkoituksena on lopulta johdattaa tuo kaikki takaisin saman, yhteisen Isän kotiin!

”Salattujen” asioiden sisäistä ja ulkoista ilmiötä ja -tuloa käsiteltiin jo logionin 6 s.51 yhteydessä. Periaatteessa voitaisiin ajatella, että kaikki henkiset asiat pyrkivät saamaan myös niitä muistuttavan ilmauksen ajassa ja tilassa - silloin tosin rajoittuneessa muodossa.

Tässä saatetaan lisäksi korostaa ihmisen mahdollisuutta oppia tuntemaan koko ilmenneen luonnon todelliset perustat, eli ohime-nevien ilmiöiden perustana olevat muuttumattomat lainalaisuudet ja ulkoisen ilmennyksen todelliset tarkoitukset.

(113)Hänen oppilaansa kysyivät häneltä: ”Milloin valtakunta tulee?” <Jeesus vastasi:> ”Se ei tule niin, että sen tulemistä voisi tarkkailla. Ei voida sanoa: ’Se on täällä’, tai: ’Se on tuolla’. Isän valtakunta on levinyt yli maan, mutta ihmiset eivät näe sitä.”

Logioni antaa viitteitä siitä että jonkinasteista taivasten valtakunnan konkreettisen ilmentymisen odotustakin olisi esiintynyt jo tämän evankeliumin syntyaikoina ja -paikoilla.

Vastaus kieltää sellaisen ilmentymisen ulkoisesti - tilaan, aistihavaintojen ulottuviin.

Viimeinen lause kuvaa hengen kaikkikattavuutta, rajattomuutta, jonka ulkopuolella ei periaatteessa voi mitään olla. Erillistyneisiin ilmiöihin samaistuneelle inhimilliselle tietoisuudelle tuo jakamatonta kaikkeus on kuitenkin käsittämätöntä.

Logioni tarkoittanee pohjimmiltaan, että tuon valtakunnan ilmentyminen tapahtuu lähinnä sisäisten prosessien kautta, yksilökohtaisen avartumisen myötä, jota muut ihmiset eivät suoraan kykene havaitsemaan. Tai sitten aikojen kuluessa jonkinlaisten sisäisten elämää ohjaavien periaatteiden toiminnan kautta.

(111) Jeesus sanoi: ”Taivaat ja maat käärivätään kokoon teidän nähtenne, mutta se, jolle elävä Isä on antanut elämän, ei ole näkevä kuolemaa.” Eikö Jeesus sano: ”Joka löytää itsensä, sille maailma ei ole minkään arvoinen”?

Logioni on varsin lähellä perusnäkemysten yhteydessä käsitellyä logionia 11 s.8.

Tässä todetaan, että kaikella ajallisella ilmennyksellä on oma kestopensa, jonka loputtua vain sellainen tietoisuus, jossa jo on elämä itsessään voi säilyä - todellisemmassakin mielessä kuin vain jonkinlaisena itsetiedottomana potentiaalisuutena tai periaatteellisenä mahdollisuutena.

Logionin loppuosa saattaisi olla täysin erillinen sanonta, mutta voidaan kyllä tässäkin yhteydessä ymmärtää kuvaavan sitä edellytystä, joita elämän sisään pääseminen vaatii täytettäväksi: todelli-

sen itsen tuntemusta (Vrt. Joh 10:34).

Maailman arvottomuudella tarkoitettaneen lähinnä sen arvottomuutta itse hengen kannalta, mikä ei suinkaan poista sen suhteellista, välineellistä arvoa ihmismielen muunnosprosessissa tuota ikuisesti muuttumatonta henkeä kohden. Ilmiömaailman itsensä voitaisiin katsoa muodostuvan pelkästä energian liikkeestä, joka perustuu erilaisiin tilapäisiin varauksiin, napaisuuksiin, polariteetteihin.

(75) Jeesus sanoi: ”Monet seisovat ovella, mutta vain yksinäiset pääsevät sisään morsiushuoneeseen.”

”Ovella seisominen” kuvanee samantapaista ihmismielen tilaa kuin myöhemmin esiin tulevan logionin 74 s.62 ”juomakaukalon ympärillä” oleminenkin.

”Morsiushuone” lienee sellainen tila, missä rajallisen katsotaan sulautuvan jälleen rajattomaan. Tämän sulautumisen ehtona on tuon ”yksinäisen” vaiheen läpikäynti, minkä jälkeen mieli kykenee ilman ulkoista tukea selviytymään kaidasta tiestä ja ahtaasta portista - oman mielensä aikaisemmista sidostumista halujensa kohteisiin!

Toisaalta yksinäisillä saatetaan tarkoittaa sellaisiakin, jotka jo ovat kyenneet integroimaan tai tasapainottamaan mielensä irti sen kaksinaisesta, suhteellisuuksiin nojaavasta luonteesta. Jossakin mielessä he juuri tällöin ovatkin avioliiton tapaan yhdistäneet eri polariteetit toisiinsa.

(88) Jeesus sanoi: ”Enkelit ja profeetat tulevat luoksenne ja antavat teille sitä, mitä teillä jo on. Antakaa tekin heille sitä, mitä teillä on, ja sanokaa itsellenne: ’Milloin he tulevat ja ottavat sen, mikä heille kuuluu?’”

Logioni kokonaisuutena kuvanee sitä täydellistä tietoisuutta, johon todellinen hengestä syntyminen voi äärimmillään johtaa. Tähän täydelliseen tietoisuuteen ei siten profeteoilla - ja ehkäpä ihmistä rajoitetuimmin potentiaalisuuksin varustetuilla enkeleilläkään ole mitään uutta annettavaa. Tästä syystä antamisen suunta voi daankin muuttaa toiseksi: tämän saavutetun täyteen ilmennykseksi.

Viimeinen lause saattaisi kuvata sitä, että äärimmäiseen tavoitteeseen päässyt voi tarpeen vaatiessa auttaa niitä tietoisuuksia, joiden saavutukset eivät ole vielä ylittäneet aivan lopulliseen päämäärään saakka.

Mikäli lause viittaisi ainoastaan enkelikuntiin voitaisiin tässä etsiä vielä mystisempääkin selitysmallia: enkelikuntien tehtäväkenttään liitetään usein osallistuminen inhimillisen tietoisuuden muovautumisprosesseihin - aina muotoja rakentavista periaatteista sisäisiä impulsseja tuottaviin Paavalin alkeisvoimiin asti.

Periaatteessa voisivat ne kuvat, muodot ja liikunto, joihin inhimillinen tietoisuus samaistuu ja pitää ominaan olla tietenkin jonkinlaista ”lainaa” tuollaisilta tuntemattomilta, elämän psyykkis-aineellisia perustoja muovaavilta tekijöiltä!

Kun jonkun ihmisen kohdalla koko ulkoisen elämän tarkoitus on joskus loppuun saatettu, käy samalla kaikki ”lainattukin” samalla tarpeettomaksi - menettää funktionsa!

Lainatusta vapaaehtoisesti luopuminen tuli esiin myös logionissa 21 s.58 lasten luovuttaessa pellon ja vaatteensa niiden omistajille. Tällainen riippumattomuus muodoista ja tilasta edellyttäne jo sisäisen, äärimmäisen jakamattomuuden saavuttamista, mikä puolestaan edellyttää valmiutta irtautua kaikista rajallisen ilmennyksen kohteista - myös omasta erillisestä minä-käsityksestään!

7. SUHTAUTUMISESTA ULKOISEEN ELÄMÄÄN

Tähän lukuun on poimittu logioneja, jotka kuvaavat sellaista asennoitumista kaikkea ulkoista ympäristöä kohtaan, jota evankeliumi edellyttää henkisiin tavoitteisiin pyrkijöiltä - ja jota näihin tavoitteisiin jo päässeet omalta osaltaan ilmentävät.

(27) <Jeesus sanoi:> ”Jos ette pakene maailmaa, ette löydä valtakuntaa. Jos ette vietä sapattia oikein, ette näe Isää.”

Sanatarkka käänös, ”paastota maailmasta” kuvaisi ehkä paremmin juuri tämän evankeliumin ajattelutapaa kuin suomalaisen käänöksen ”pakeneminen”. Pakeneminenhan merkitsee henkisesti mielessä torjuntaa - ja torjunta psyykkisenä ilmiönä estää todellisen oppimisen.

Suppeassa merkityksessä lienee paastoamisen tarkoituksena opettaa mieltä vastustamaan vaistonvaraisia ja totunnaisia fyysisluonteisia vaateitaan - myös edellä mainittua torjuntaa. Tässä nimenomaisessa yhteydessä tuo opetustoimi on laajennettu koskemaan myös mielen psyykkisiä tottumuksia, kaikenlaista sidostumista muotoihin ja ilmiöihin. Paastoaminen merkitsee ehdotonta pidättäytymistä riippumatta halujen kohteiden saatavuudesta, mikä erottaa sen selvästi pakenemisestä.

Evankeliumi korostaa täydellistä rehellisyyttä ja avoimuutta itsensä suhteen siitä ilmeisestä syystä että kaikenlainen torjunnan aiheuttama teennäisyys ja todellisuuskuvan hämärtyminen voitai-

siin voitaisiin välttää. Tältä pohjalta katsoen logioni ei tarkoittane konkreettista kosketuksen välttämistä ilmiöihin eikä liioin mitään pakonomaista irrottautumista niistä. Kumpainenkin tapa voisi johdattaa mielen vääristymiin tai avoimuuden menetykseen.

Vaikka Klemens Aleksandrialainen onkin kirjoituksissaan tulkinut maailmasta paastoamisen tarkoittaneen sukupuolista pidättyvyyttä, on hän mitä todennäköisimmin vain poiminut yhden yksittäisen toiminnon moninaisten psykofyysisten sidostumien joukosta, jonka automaattista vetovoimaa paasto tosin saattaisi osaltaan lieventää.

On tietenkin varsin ilmeistä, ettei mieltä voida eheyttää ja kääntää sisäiseen henkisyYTEEN muulla tavoin kuin irrottamalla se ulkonaisista sidostumistaan, mutta sen tulisi tapahtua luonnollisesti ja tasapainoisesti niissä puitteissa, jotka mielen ymmärrys- ja sietokyky kunkin yksilön kohdalla mahdollistavat.

Mielen luonnolliseen totuttamiseen liittyy myös tämän logionin ”sapatin” oikein viettäminen: se tuskin tarkoittaa minkään erityisen päivän ehdottoman säännöllistä varaamista uskonnollisiin toimiin, vaan mielen asteettaista totuttamista sisäisen kammionsa hiljaisuuteen. Keski-ajan dominikaanit ja myös Vuorisaarna vaativat eräänlaista mentaalista rukoilemista, joka äärimmillään, kontemplaatioissa, voinee johtaa Isän näkemiseen tai ykseydelliseen, rajattomaan alkutilaan (Vrt. Mt 6:6).

Säännöllisyys, ja sitä helpottava tietyn ajankohdan varaaaminen, on tällaisiin sisäisiin harjoituksiin totuttelussa - kuten yleensäkin kaikessa uuden harjoituksessa - tietenkin ainakin alkuvaiheessa suureksi avuksi. Jossakin vaiheessa tuollainen ylimitoitettu säännönmukaisuus tosin saattaisi koitua itse tavoiteltavan asian vastaiseksi, muodostua itse asiaksi. Tällaisesta mahdollisesta kielteisestä kehityskulusta on useita viitteitä jo aiemmin käsitellyissä sanonnoissa.

(56) ja (80) Jeesus sanoi: ”Joka on tullut tuntemaan maailman, se on löytänyt ruumiin. Joka on löytänyt ruumiin, sille maailma ei ole minkään arvoinen.”

Useat samansisältöiset, tämän kanssa usein lähes identtisetkin sanonnat ilmaisevat evankeliumin rakentuneen useista erilaisista katkelmista.

Logionin alku kuvaa varsin selkeästi sen että maailman tarkoituksettomuus koskettaa vain niitä harvoja, jotka ovat sen todella oppineet perustoja myöten tuntemaan eivätkä siten voi siitä enää itselleen mitään henkisessä mielessä arvokasta ammentaa.

”Ruumis” kuvanee ilmiömaailman välineellistä, suhteellista arvoa tietoisuuden vanhurskauttamisprosessissa. Maailman arvon katoaminen lienee jossakin mielessä samantapaista kuin koulun merkitys sellaisille, jotka ovat sen vaatimuksista jo suoriutuneet. Eräältä kannalta saattaa ruumis kuvata myös sitä, että todelliselle henkiselle tietoisuudelle ovat kaikki siihen itseensä liittyvät muodot pelkkiä ominaisuudettomia, ja siinä mielessä puhtaita ilmentämistä välineitä vailla minkäänlaista omaa, maallista luonnettaan.

(81) Jeesus sanoi: ”Joka on tullut rikkaaksi, se hallitkoon. Jolla on valta, se luopukoon siitä.”

Logioni kuvanee eräältä kannalta ihmismielen koulun opetus-suunnitelmaa:

Vauraus, valta ja kunnia - tai pikemminkin niiden välityksellä saatavissa olevat erilaatuiset psyko-fyysiset nautinnot ovat luonteeltaan niitä houkuttimia, jotka pitävät ihmismielen alituisessa liikkeessä elämän, tai pikemminkin kokemisen virrassa. Aineellisen vaurauden ihmiselle tuoma tyydytys kestää aikansa, jonka jälkeen mieli usein alkaa haluta valtaa toisten yli; siihen kyllästyttyään kun-

niaa; kunnes edessä on enää vain kaikkeen ulkoiseen väsyminen. Viimein syntyy kaipaus äärimmäisen totuuden lähteille - joista ihminen ei kuitenkaan kyseisessä vaiheessa vielä mitään todellista tiedä.

Logioni toteaa pelkästään sen, ettei mihinkään vaiheeseen tulisi pysähtyä tarpeettoman kauaksi aikaa, koska niissä kaikissa on vielä selviä merkkejä puutteellisuuksista: ahneutta, vallan- ja kunnianhimoa, eli itsekkyyden eri muotoja.

Aikojen kuluessa ja kokemusten karttuessa saattavat tuollaiset epäpuhtaat ominaisuudet muuntua suotuisessa tapauksessa vastuuntunoksi itsestä ja muista - ja sen myötä todelliseksi kunniallisuudeksi. Tällaista hidasta, mutta silti ilmeisen vakaata muuntumista jalompaan suuntaan voisi kuvata mm. Siirakin ilmaus ”kaiken (pahankin!) osoittautumisesta aikanaan hyvin kelvolliseksi” (Siirak 39:34), kuin myös Platonin kuvaama ”hyvän väistämättömän voiton tendenssi”.

Logioni ei kuitenkaan kuvanne mitään esi-Maslowilaista tarvehierarkiaa sellaisena kuin se yleensä ymmärretään, vaan käsittää mielen vastaanottokyvyn kehittymisen koko ihmiskuntaa ajatellen mittaamattoman pitkäksi prosessiksi. Ulkoiset olosuhteet tietenkin edesauttavat erilaisten ominaisuuksien kypsyttämässä, mutta eivät voi parhaimmillaankaan kovinkaan paljon opettaa sellaisia asioita, joihin inhimillisessä tietoisuudessa ei jo ennalta ole jonkinasteista vastakaikua, korvia kuulla!

Käytännön kokemus on selkeästi osoittanut, että simerkiksi vallan ja kunnian mahdollisuuksien antaminen sellaiselle henkilölle, joka ei ole niihin sisäisesti kypsä, ei sinänsä muuta tuon henkilön tyypillisiä motiiveja. Hän käyttää ansaitsematonta asemaansa edelleen lähinnä alemmantasoisten taipumustensa tyydyttämiseen - tosin yrittäen usein pukea ne yleisesti hyväksyttäviin valekaapuihin.

Tällaisia ihmismielen synnynnäisiä vetämyksiä erilaatuisiin ulkoisen elämän kohteisiin voitaisiin ehkäpä Paavalin tapan kutsua

alkeisvoimiksi. Niillä lienee oma tehtävänsä ihmismielen muokkaamisessa sellaiseksi, että se joskus kykenee irrottautumaan ulkoisista sidoksistaan ja vetäytymään tilaan, jota nuo voimat eivät enää voi horjuttaa.

(42) Jeesus sanoi: ”Vaeltakaa, älkää pysähtykö!”

Logionin sanatarkempi käänös olisi: ”Tulkaa ohikulkijoiksi!”, joka saattaisi tätä sujuvaa kieltä paremminkin kuvata sitä asennoitumista, jota sanonta edellyttää.

Se tarkoittanee yksinkertaisesti mielen luonnollista irrottamista taipumuksistaan sidostua muotoihin, haluihin ja itsekkäisiin pyrkimyksiin.

”Ohikulkeminen” ei voi tässä merkitä maallisten houkutusten pakonomaista torjuntaa tai välttämistä, koska mieli koostuu sekä tajuisesta että alitajuisesta puolesta. Torjunta aiheuttaisi tästä syystä sidostumien muodostumisen ihmisen alitajuiseseen, paljon vaikeammin kontrolloitavaan tietoisuuden osa-alueeseen.

Täydellinen sidostumattomuus tai takertumattomuus kuvaisivat varmaan parhaiten toivottavaa suhtautumista elämänilmiöihin. Se ei tietenkään tarkoita minkäänlaista vastuun pakoilua, vaan sitä, että mieli kohtaa ulkoiset virikkeet avoimesti ja vapaana, ilman ennakkokäsityksiä, eikä takerru mihinkään ohimenevään (Vrt. Jaak. 1:27). Se on jonkinlaista kykyä pysytellä hereillä ja tuntea itsessään koko elämän virta, mutta uida vain sinne, mihin todella itse tahtoo!

Evankeliumin käsitys mielen saastumisesta tai epäkypsyydestä ottaa huomioon aina myös mielen tiedostamattoman puolen. Sitä ei tulisi ulkoisin toimenpitein päästää kasvamaan ja kasvaessaan kaventamaan mielen tietoista toimintakenttää. Sokea usko, suvait-

semattomuus ja muotoihin pakottaminen lienevät tällaisen liiallista torjuntaa sisältävän henkisyyteen pyrkimyksen tavallisimpia hedelmiä.

(29) Jeesus sanoi: ”Jos liha on syntynyt hengen tähden, se on ihme. Jos henki on syntynyt ruumiin tähden, se on vielä suurempi ihme. Olen hämmästynyt, kuinka näin suuri rikkaus on asettunut asumaan tähän köyhyyteen.”

Logionin perusnäkemys kuvanee sitä että kaikki muodot siinänsä, eli liha, ovat tyhjiä energiamuodosteita - vaikkakin ne saatavat heijastaa ikäänkuin miljardien sirpaleiden kautta äärimmäisenä pohjanaan olevia periaatteita.

Itse rajattoman hengen näkökannalta lienee kaiken polaarisen ilmennyksen arvo kyseenalainen - ihme! Ikuisen hengen ”syntymisen” ruumiin tai lihan tähden tekisi äärellisestä muodosta äärettömyyden syyn, mikä tietenkin olisi ajatuksena mahdoton - ihmeitten ihme!

Toisaalta kumpikin asetelma lienee tavallaan paradoksaalinen siinä mielessä, että kaikki perimmältään pohjautuu äärettömään jakamattomuuteen, jossa niin henki, kuin myös aineen mahdollisuus ovat yhtä ja samaa erillistymätöntä täyteyttä.

Vaikka polaarista ilmennystä ruumiineen ja muine muotoineen voidaankin jo evoluutioajatuksen nojalla pitää lukemattomien erilaistumien tuloksena, on siinä sisällä, äärimmäisenä periaatteena ja mahdollisuutena kuitenkin henki - ja siinä mielessä tuo suuri rikkaus.

Logioni tarkastelee koko elämän ääripäitä, ikuista henkeä ja aineellisia muotoja jättäen käsittelemättä sen olennaisen olemuspuolen, jolle varsinaisesti nämä kummatkin ulottuvuudet ovat kriit-

tisessä asemassa - tietoisuuden! Juuri tietoisuudelle rajallinen olenollisuus lienee ainutlaatuinen mahdollisuus tulla todella itsetietoiseksi omasta perimmäisestä autuudestaan ja rajattomuudestaan. Se joutuu etsimään itseään vastakohtaisuuksien kautta heijastuvista - ajan myötä epätydyttäväksi osoittautuvista, ohimenevistä ja rajoitettuista tiloista - löytäen tavoittelemansa lopulta niiden kaikkien muuttumattomasta perustasta!

Ehkäpä jotakin tämäntapaista tietoisuuden ylösnousemusta tarkoittaa myös Paavali kirjoittaessaan ”sielullisesta ruumiista” kylvänä, josta ”hengellinen ruumis” nousee! (I Kor. 15:44).

(63) Jeesus sanoi: ”Oli rikas mies, jolla oli paljon omaisuutta. Hän sanoi: ’Sijoitan rahani niin, että voin kylvää ja korjata, istuttaa ja täyttää varastoni. Sitten minulta ei puutu mitään.’ Näin hän ajatteli mielessään, mutta seuraavana yönä hän kuoli. Jolla on korvat, hän kuulkoon.”

Logioni on yksi monista evankeliumiperinteen kirjoituksista, joissa kerrotaan rikkauten merkityksestä henkiseltä, tai pikemminkin mielen muuntumismahdollisuuksien kannalta.

Laajassa merkityksessä rikkaus käsittää kaiken sellaisen, mikä välityksellä ihminen kasvattaa aineellis-psykkistä hyvinvointiaan: vaurauden, valtaa tai kunniaa tuovan aseman, ihmissuhteet sekä myös fyysiset ja psyykkiset kyvyt. Näihin kaikkiin saattaa ihmis mieli takertua ja kuvitella niitä edelleen kartuttamalla voivansa varmistaa hyvinvointinsa jopa kuolemankin jälkeen.

Logionin perussanoma on varsin selvä: kaikki aineellis-psykinen on itsessään katoavaa eikä pelkästään senlaatuiseen samaistuva tietoisuus kykene sulauttamaan itseään täysin toisenlaatuiseen, pysyvään ja välineettömään tietoisuuteen siinä vaiheessa kun sen rakastamat sidostumat fyysisessä kuolemassa alkavat purkautua.

”Lihaan kylvöstä niittää turmeluksen, henkeen kylvöstä iankaikkisen elämän,” kirjoittaa Paavali näistä elämän äärimmäisistä mysteereistä (Gal. 6:8).

On tietenkin syytä korostaa että logioni tarkoittanee nimenomaan mielen sisäistä riippuvuutta ulkoisista kohteistaan, ei noita kohteita sinänsä. Pelkkä asioiden omaaminen ja omistaminen ei ketään vahingoita - eikä pelkkä muodollinen luopuminen tee kenestäkään todella autuasta ja luovuttamistaan kohteista sisäisesti vapaata.

(54) Jeesus sanoi: ”Autuaita olette te köyhät, sillä teidän on taivasten valtakunta.”

Logioni tunnetaan parhaiten Vuorisaarnan sanamuodossa ”hengellisesti köyhät”, joka kaikessa vaikeaselkoisuudessaankin kuvaa hyvin sellaista mielen asennoitumista kaikkien ilmiömaailman kohteiden omistamiseen, mihin kaikki evankeliumien köyhyyttä korostavat sanonnat viitannevat. Ne puhuvat köyhyydestä ”hengellisessä” eli henkisessä mielessä, joka ennenkaikkea tarkoittaa tietoisuuden täydellistä riippumattomuutta ja vapautta kaikesta ulkoisesta omistamisesta: rikkaudesta, vallasta ja kunniaista. Ne eivät tarkoita noiden asioiden välttämistä silloin, kun ne luonnollisesti tulevat ihmisen osaksi ja velvollisuudeksi olematta kuitenkaan vahingoksi muille, tai minkäänlaisina esteinä todellisen omaehtoisen avartumisen suhteen. Ulkonainen vastuu ja velvollisuuksien täyttäminen lienevät suurimmalle osalle parempaa oppia kuin sokea heittäytyminen pois kaikista ulkoisista toiminnoista sellaisessa vaiheessa, missä oma sisäinen elämä ei vielä kannaa, eikä henkilö koe tätä irrottautumista itselleen vielä ainoana mahdollisena suuntana.

Köyhyyden ihanne lienee usein tulkittu aivan liian suoraviivaisesti ja sananmukaisesti jopa oikotieksi autuuteen.

Todellinen sisäinen valmius riippumattomuuteen saavutetaan ainoastaan kaikkinaisten vaurauden, vallan ja kunnian vetäymysten luonnollisen voittamisen kautta. Pelkkä halujen kohteista luopuminen tai niiden välttäminen siirtää ne usein vain mielen alitajuiselle alueelle, mikä saattaa pahentaa itse luonteen heikkouksia lakaisten sellaiset näkymättömiin.

(36) Jeesus sanoi: ”Älkää yötä päivää murehtiko, millä itsenne vaatettaisitte.”

Logioni liittyy osittain edellisen kaltaiseen mielen riippumattomuuteen kaikista ulkoisista kohteista.

”Murehtiminen” ihmismielen toimintona on yleensä jonkinlaista eilisen projisointia huomiseen. Se on tulevaisuuden näkemistä joko koettujen tai kuvitteellisten ennakkokäsitysten - useimmiten pelonsekaisten ajatusmuotojen värittämänä. Tällainen asennoituminen - liian pitkälle vietyä ja holtittoman mielikuvituksen värittämänä - voi jo sinänsä vaikuttaa asioidenkin kulkuun lamauttamalla mielen luonnollista toimintaa. Ainakin sellainen kuluttaa kohtuuttomasti ihmisen hermoston voimavaroja.

Logioni ei tietenkään tarkoita sitä että ihmisen tulisi lopettaa kaikki järkiperäisenkin toimintansa tulevaisuuden suhteen, vaan että hän oppii joka hetki tekemään parhaansa ja luottamaan siihen, että elämä itsekkin omassa viisaudessaan tuo kullekin lopulta sen, mikä on hyväksi.

Erityisesti sanoma kohdentunee niihin, joille olisi jo mahdollista koota kaikki mielensä ulospäin suuntautuvat voimat siten yhteen, että sisäisen elämän rakentumisen edellyttämä rauha ja tasapaino voitaisiin saavuttaa.

(95) [Jeesus sanoi:] ”Jos teillä on rahaa, älkää lainatko sitä korkoa vastaan vaan antakaa sille, jolta ette saa takaisin.”

Logionin liittyminen varsinaisiin raha-asioihin lienee kyseenalaista: se kuvanee pohjimmiltaan sellaista asennetta, joka tarvitaan mielen kääntämiseksi kokonaisena sisäisten todellisuuksien suuntaan.

Edellytyksenä on valmius jakaa omastaan asettamatta pienimpiäkään kartuttamistoiveita tai muita vastaavia itsekkäitä taka-ajatuksia.

Suhteessa toisiin ihmisiin tuo asennoituminen merkitsee ehdottoman pyyteetöntä elämän auttamista eteenpäin - tietenkin aina kussakin tilanteessa parhaiten soveltuvin tavoin.

Toisaalta saattaisi ”korotta lainaaminen” kuvata myös sitä että ihminen koettaa olla luomatta ulkoisen elämän suuntaan yhä uusia, hänen huomiotaan liiaksi vaativia sidostumia - velvoitteita, joiden todellinen henkinen merkitys on kyseenalainen.

Syvimmältä kannalta voitaisiin tuota ”takaisin antamatonta” ajatella jopa siksi äärimmäiseksi, henkiseksi ulottuvuudeksi, jonka lahjomattomien silmien eteen ihmisen tulisi kaikki toimensa: ajatuksensa, tunteensa, sanansa ja tekonsa joka hetki asettaa. Milloinkaan ei pitäisi odottaa mitään korvausta missään ajateltavissa olevassa muodossa (Vrt. Mt. 16:24).

Logionin sanoma on näennäisesti erilainen kuin UT:n vertauksissa ”leivisköiden” oikeista käyttötavoista: nehän oli saatava kasvamaan korkoa. Mutta niillä kuvattiinkin yhdeltä kannalta elämänvoimien rohkean käytön edistämää kokemusperäisen ymmärryksen kasvua - ja korkeimmalta kannalta saavutetun henkisen valon virtauksen edelleen laajentamista.

Tämän evankeliumin logioni sitävastoin kuvaa irrottautumista maallisista sidostumista ja korkeimmassa mielessä täydellistä antaumusta.

(100) Jotkut näyttivät Jeesukselle kultarahaa ja sanoivat: ”Keisarin virkamiehet vaativat meiltä veroja.” Jeesus sanoi: ”Antakaa keisarille mikä keisarille kuuluu, Jumalalle mikä hänelle kuuluu ja minulle se mikä on minun.”

Logioni on yksi harvoista evankeliumin sanonnoista, joka jollakin tavoin sivuaa järjestäytyneen ihmisyyhteisön toimintoja. Suhtautuminen yhteiskuntaan näyttäisi suosittavan ”viileää järkevyyttä”, tasapainoisuutta - osoittamatta minkäänlaista maailmanparannushenkeä.

Logioni kääntää huomion välittömästi ulkoisista sisäisiin asioihin. Sen viimeisen lauseen hierarkinen järjestys: keisari, Jumala ja opettaja itse vaikuttaa varsin erikoiselta siinäkin mielessä, että UT:n vastaavat vertaukset eivät lainkaan mainitse Jeesusta. Tämä saataisi tässä evankeliumissa tietenkin olla pelkästään hänen saavuttamansa henkisyyden ylivertaisuutta korostava lisäys, mutta voisi kyllä saada ymmärrettävän tulkinnan myös jumaluuden kolmen aspektin pohjalta: Jumala voisi tässä kuvata kaiken tuntemamme ilmennyksen perustaa, Pyhää Henkeä, jonka vaikutukselle avautuminen merkinnee tietoisuuden kannalta jonkinlaista ”jumalan opettamaksi tuleamista” (Joh. 6:45). Sen sanotaan johtavan todelliseen hengestä syntymiseen, varsinaiseen Jumalan Pojan asemaan, jossa todella olevana Jeesus tässä sitten kuvattaisiin.

Tuomaan evankeliumin ainoa radikaalisuus liikkuu mielen alueella; sen mahdollisuuksissa tulla kykeneväksi heijastamaan itse äärettömän todellisuuden muuttumatonta valoa, jolloin kaiken muun voidaan olettaa asettuvan oikeisiin suhteisiinsa.

(87) Jeesus sanoi: ”Surkea on se ruumis, joka tarrautuu toiseen ruumiiseen, ja surkea se sielu, joka tarrautuu näihin molempiin.”

Logioni laajentaa jonkin verran ensimmäisessä luvussa käsitellyn logionin 112 s.18 loppuosaa.

On varsin ymmärrettävää, ettei fyysisellä ruumiilla sinänsä ole sellaista tahtoa, jolla se voisi johonkin tarrautua. Ruumiilla tarkoitettaneenkin ihmisen fyysis-energisen puolen, vaistojen ja niitä lähellä olevien tunteiden, sekä pelkän konkreettisen ajattelun yhdistelmää - lihallista ihmistä.

Tarrautumisella toiseen ruumiiseen saatetaan siten kuvata lähinnä yksilöitymättömän ihmisen turvautumista ihmissuhteisiin yleensä tai luottamista joihinkin yhteisöllisiin, sosiaalisiin suojaverkkoihin.

Vielä konkreettisemmässä merkityksessä se voisi ilmentää mielen suuntautumista omaan tai toisten ihmisten fyysiseen, ulkoiseen olemuksen: niiden aktiviteetteihin ja etenkin niiden kautta saataviin karkean fyysisiin nautintoihin.

Silloin kun mieli suuntautuu pelkästään konkreettisiin toimintoihin lienevät myös sen korkeammat mahdollisuudet, sielullinen ulottuvuus yleensä ikäänkuin halvaantuneessa tilassa - ja siten tarrautuneena ”ruumiiseen”! Tuon syvemmän ulottuvuuden mahdollisesti antamat virikkeet peittyvät voimakkaiden ja karkeiden virtausten alle.

”Sielullisen” tarrautumisen varsinainen merkitys tulee esiin kuitenkin vasta siinä vaiheessa kun ihmisellä jo on jonkinlainen tuntuuma oman mielensä syvempiin ulottuvuuksiin - sieluunsa. Silloin hän alkaa ymmärtää, mikä elämässä voisi olla totta, ylevää ja kaunista, mutta kuitenkin antautuu vielä useimmiten itsekkäiden mielenliikkeidensä valtaan vastoin tätä orastavaa parempaa tietoaan.

(99) Oppilaat sanoivat hänelle: ”Veljesi ja äitisi ovat tuolla ulkona.” Jeesus sanoi heille: ”Minun veljeni ja äitini ovat nämä, jotka ovat täällä ja tekevät minun Isäni tahdon. He pääsevät sisälle Isäni valtakuntaan.”

Tämäkin logioni kuvaa eräältä näkökannalta sielun tarrautumista ruumiiseen!

Automaattinen sidostuminen lähisukuun on ihmiselle niin luonnollinen asia, että sanonta tässä lievimmässäkin muodossa usein aiheuttaa torjuntaa. Kirjaimellisesti otettuna logioni loukkaa luonnollisia, inhimillisen kulttuurin ehdollistamia tunteita ja ajattelutapoja sekä lajikohtaisia vaistoja.

Kaikenlaiset yhteisöt: perhe, suku, heimo ja kansa antavat ne muodolliset puitteet, peruskoulun, jossa ihmismieli voi harjoittaa tiedostamistaan ilman että nämä olosuhteet olisivat sille liian heterogeeniset - mieltä eri suuntiin tempovat.

Kanssakäymisen tarkoituksena sinänsä lienee kasvattaa inhimillisessä elämässä saavutettavissa olevat ominaisuudet aina esias-teista lähes täydellisyyteen saakka.

Ihmisyhteisöillä on kuitenkin taipumus tehdä inhimillisten ominaisuuksien ulkoisista ilmenemismuodoista itsekkäiden etunäkökoh-tiensa nojalla jäykkiä säännöksiä, joiden ehdotonta oikeellisuutta tuetaan usein nimeämällä niiden suoranaiseksi alkuperäksi itse rajattomuus, jumala.

Säännöksillä ja itsestänselvyyksillä on tietenkin myös oma suhteellinen oikeutuksensa turvallisuuden ja vakauden ylläpidossa. Turvallisuus on tärkeätä etenkin niiden suhteen, jotka eivät ilman ulkoisia pakotteita kykene ottamaan toimissaan huomioon mitään muuta kuin omat välittömät etunäkökohtansa.

Jossakin tietoisuuden kypsymisvaiheessa on kaikki nuo ulkoiset ohjeistot kuitenkin uskallettava panna avoimesti oman sisäisen, perusteellisen sulatusproessin läpi ja rakennettava niihin todella

omakohtainen, yksilöllinen näkökulma.

Tämän logioni sanoma liittyyneen kuitenkin varsinaisesti tuon yksilöllistymisen yli vievään vaiheeseen, missä mielen tulisi avartuneen ymmärryksensä avulla irrottautua sisäisesti kaikista erillistyneistä sidostumistaan voidakseen päästä universaaliin tilaan kaiken elämän suhteen. Tällaista henkilöön katsomatonta, kaikkea elämää samalla tavoin syleilevää suhtautumista edellyttävät todellisen opetuslapseuden saavuttamisen suhteen yleensä lähes kaikkien muidenkin evankeliumien opetukset (Vrt. Mt. 5:46, Lk. 6:32).

Mielen irrottaminen ulkoisista itsestäänselvyyksistä ei tietenkään aina edellytä mitään ulkoisia, konkreettisia toimenpiteitä, vaan ennen kaikkea sisäistä vapautumista sellaisista aineksista, jotka eivät kestä rinnastusta arkkityypisiin - tai viime kädessä ikuisiin periaatteisiin, joihin avartuvan tietoisuuden on määrä sulautua.

Logionin sananmukainen tulkinta on joskus antanut ikäviäkin aseita sellaisten vallanhaluisten ihmisten käyttöön, jotka ovat pelkästään halunneet sitoa kannattajiaan lujasti itseensä erottamalla heidät ensin perhesiteistään.

”Isän tahdon tekemisen” korostaminen ilmentää koko evankeliumin keskeisintä pyrkimystä: kasvua maallisten isien ja esi-isien tahdon täyttäjistä taivaallisen Isän tahdon todelliseksi ilmentäjäksi - eli suhteellisista sidostumista ehdottomaan täydellisyyteen. Vasta sellaisessa tilassa voidaan saavuttaa todellinen henkinen veljeys, välitön ykseys ja samaisuus ainoan henkisen Isän kanssa! (Vrt. Mt. 7:24)

(105) Jeesus sanoi: ”Sitä, joka tuntee isänsä ja äitinsä, kutsutaan porton pojaksi.”

Ilmaus vaikuttaa tämän päivän käsitysten valossa melko karkealta tai jopa kaiken ihmisten pyhänä ja hyvänä pitämisen halveksun-

nalta.

”Porton poika” lienee kuitenkin symbolinen ilmaus aivan tavallisesta, pääosin maallisiin asioihin suuntautuvasta ihmisestä, joka samaistaa itsensä lähinnä omaan psyko-fyysiseen elinympäristöönsä. Sen vastapainona lienee tässä mitä ilmeisimmin hengestä uudesti syntynyt taivaallisen Isän Poika, joka tiedostaa itsensä kaikessa ja kaiken itsessään.

Logioni ei siten pyri halventamaan mitään - sen tavoitteet ja tarkastelupiste vain sijaitsevat äärettömän korkealla!

Oman läheisimmän viiteympäristönsä ”tunteminen” kuvannee tässä pelkästään tietoisuuden rajoittunutta tilaa, kykenemättömyyttä ymmärtää kaiken olevaisen yhteistä pohjaa ja perustaa, sekä sitä luonnollisen itsekästä asennoitumista, mikä tuollaiseen rajoittuneisuuteen yleensä olennaisesti liittyy.

(55) Jeesus sanoi: ”Joka ei vihaa isäänsä ja äitiään, ei voi olla minun oppilaani. Joka ei vihaa veljiään ja sisariaan eikä kannan ristiään kuten minä, ei kelpaa minulle.”

Logioni kuvaa läheisiin suhtautumisen jälleen tavalla, jonka syvempiä ulottuvuuksia ei yleensä haluta tai uskalleta pohtia.

Tiedetään, että lapsen kasvatapahtumaan liittyy kausia, jolloin hän pyrkii irrottautumaan ympäristönsä asettamista rajoituksista rakentaakseen siten omaa identiteettiään.

Tähän kuuluu usein myös jonkinasteista uhmaa, mitä voitaisiin katsoa yleisestikin ilmenevän tietoisuuden laajentumispyrkimyksissä, aina arkkityyppisestä hyvän ja pahan tiedon puun hedelmiin sortumisesta (syntiinlankeemuksesta) lähtien! Uhma saattaa ilmetä ja purkautua vihan kaltaisina tunnepuuskina, joiden tarkoituksena on murtaa mahdollinen (ja todennäköinen) ulkoinen vastus oman kas-

vavan tahdon tieltä.

Tämän logionin yhteydessä ”viha” saattaisi kuvata lähinnä sitä voimaa, jonka avulla yksilöitynyt mieli kykenee irrottautumaan kai-kista erillistyneisyyden muodoista. Näitä muotoja ovat pääosin myös maallisen rakkauden ehdollistumat niille tyypillisine etuoikeusjärjestyksineen. Kaikki sellainen on nähtävä uudessa va- lossa silloin, kun inhimillinen, rajallisiin muotoihin ehdollistunut olento on omakohtaisesti avartumassa kaikkea elämää auringon lailla sy- leileväksi, todellisen jumalaisen rakkauden ilmentäjäksi (Vrt. I Kor. 13. luku).

Logioni ei - karkeasta ilmauksesta huolimatta - välttämättä tarkoita minkäänlaista fyysistä eristäytymistä läheisistään. Se ku- vannee sisäistä vapautumista sellaisista eturistiriidoista, jotka voi- vat ehkäistä ja rajoittaa mielen avautumista jakamattomaan todel- lisuuteen ja todelliseen rakkauteen.

”Ristinsä” kantamisella tarkoitettaneen kaiken eteensä tulevan kestämistä ja sulattamista kapinoimatta vastaan, sillä vaikeuksien- sa valittaminen ilmentää jonkinasteista tietämättömyyteen pohjau- tuvaa epäluottamusta sitä elämää ohjaavaa perustaa kohtaan, joka on katsonut kyseisen ihmisen koettelemusten arvoiseksi (Vrt. Jaak. 1:2-3).

Tämä ei tietenkään merkitse fatalistista alistumista kaikkeen yrit- tämättä laisinkaan nousta ahdingostaan, vaan sitä, että koettaa nähdä tuskantäyteisissäkin ponnisteluissaan mielekkyyttä - mahdollisuu- den omaan sisäiseen kasvuun.

(101) <Jeesus sanoi: ”Joka ei vihaa i[säänsä] ja äitiään kuten minä, ei voi olla oppilaani. Joka [ei] rakasta [isää]nsä [ja] äitiään kuten minä, ei voi olla [oppilaan]i, sillä äitini [...] mutta todellinen ä[iti]ni antoi minulle elä- män.”

Logioni kokonaisuutena kuvanee juuri evankeliumien tarkoitaman ”vihaamisen” symbolista merkitystä: sen kanssa vaaditaan samanaikaisesti myös vastakkaisen tuntemuksen ilmentymistä! Tällaisen vaatimuksen täyttäminen edellyttää kaikkien mielen polaaristen vastakkaisuuksien samanaikaista havaitsemista tai tiedostamista. Se merkitsee nousemista tilaan, jossa luonnollinen viha ja rakkaus eivät enää voi alituisesti vuorotella, vaan tietoisuudessa vallitsee ristiriidaton rauha ja sopusointu. Tällaisesta rauhan tilasta lähtevä toiminta ja suhtautuminen eivät ole enää sidoksissa automaattisiin peri-inhimillisiin reagoitintapoihin, vaan tilaan juurtunut kykenee osoittamaan kussakin tilanteessa sellaista rakkautta, joka parhaiten edistää kaiken kohdatun elämän sisäistä rakentumista.

Logionin loppuosa on pahasti turmeltunut, mutta voisi kertoa ”maallisen” äidin antavan lihallisen elämän, ja sen mukana tietoisuuden kasvun mahdollisuuden, kun taas todellinen katoamaton elämä on peräisin henkisestä syntymästä itse ajattomasta viisaudesta, ”Äiti Sofiasta”!

(25) Jeesus sanoi: ”Rakasta veljeäsi niin kuin sieluasi, suojele häntä kuin silmäteräsi.”

Logioni näyttäisi kääntävän edellisten sanontojen ajatustavan ylösalaisin, mitä sen tuskin on tarkoitettu tekävän!

”Veljellä” kuvattaneen tässä kaikkea tuntemamme elollista, joka pohjimmaltaan on aina saman äärettömän, jumalallisen elämän ilmentymää - tosin muotojen suuresti rajoittamassa ja pirstomassa tilassa.

Sellainen tietoisuus, joka kykenee todella näkemään tuon äärimmäisen, henkisen idun tai kipinän kaikessa, voi myös jokaises-

sa eteensä tulevassa tilanteessa parhaalla mahdollisella tavalla edistää tuon kipinän leimahtamista liekkiin.

Rakastaa kuin ”sieluaan” merkinnee inhimillisen mielen kannalta samaa kuin toisten rakastaminen samassa määrin kuin rakastaa omaa persoonallista minäänsä, maallisen rakkauden korkeinta ja tunnetuinta mittapuuta!

Todellisen itsen rakastaminen edellyttää kuitenkin avautumista itse kaikkeuteen ja tulemistä itse sen pyyteettömän ja rajattoman rakkauden välittömäksi ilmaukseksi.

(26) Jeesus sanoi: ”Näet kyllä roskan veljesi silmässä, mutta et näe hirttä omassa silmässäsi. Kun otat hirren pois omasta silmästäsi, silloin näet myös ottaa pois roskan veljesi silmästä.”

Tämä tuttu logioni kuvaa sitä että todellinen itsetuntemus on viimeisin asia, jota ihminen alkaa opetella: hän ei tunne omia äärimmäisiä mahdollisuuksiaan hyvään eikä halua nähdä omia ilmeisiä puutteellisuuksiaan, jotka hän saattaisi oppia tuntemaan!

Ihminen kuitenkin tiedostaa kaiken ainoastaan oman mielensä välityksellä, jolloin sen sisältönä olevat totunnaiset asennoitumistavat automaattisesti värittävät hänen näkemyksensä ja reaktionsa.

Monien inhimillisten murhenäytelmien syy piilee usein ihmisen taipumuksessa pakottaa toiset itse omaksumaansa suhtautumistapaan. Tämä taipumus ilmenee sitä voimakkaampana mitä lujemmin mieli on ehdollistunut omiin ennakkokäsityksiinsä - varmoihin totuuksiinsa.

”Hirren” ottaminen pois omasta silmästään tarkoittanee tässä ennenkaikkea tietämättömyyden ja ennakkoluulojen poistamista

omasta tietoisuudestaan, sekä niiden korvaamista avoimella valvutuneisuudella ja pyrkimyksellä yhä syvempään omakohtaiseen totuudellisuuteen.

On ehkä syytä muistaa, että tavanomainen näkemys pohjautuu aina inhimillisen kulttuurin ehdollistamiin arvostustapoihin, ilmiöiden keskinäiseen vertailuun. Sellaisena se ei yleensä voi tavoittaa asioiden todellista luonnetta kaikkine syineen, tarkoituksineen ja seurauksineen.

Mielen vapauttaminen kaikista automaattisista sidostumistaan auttaa sitä irtautumaan vastakkaisuuksia sisältävästä luonteestaan, eheytymään ja vähitellen nousemaan tilaan, missä mikään ulkoinen tai sisäinen varaus ei enää voi olla ”hirtenä silmässä”.

**(68) Jeesus sanoi: ”Autuaita olette te, kun teitä vihat-
aan ja vainotaan. (Elämän) paikkaa ei löydy sieltä, mis-
sä teitä vainotaan.”**

Klemens Aleksandrialaisen mukaan ovat vainotuksi tulemisesta kertovat evankeliumitekstit yleensä myöhäisempiä tulkintoja, lisäyksiä ja muunnoksia tapahtumista (Vrt. Joh. 7:7). Hän saattaisi olla joiltakin osin oikeassakin, sillä lähinnä vasta kristittyjen vainojen aikaan alkoivat seurakuntien johtajat lujittaa uskoa antamalla iankaikkisen autuuden lupauksia vainotuksi tuleville, ennenkaikkea marttyyreille - veritodistajille. Tällaisessa ajattelutavassa mentiin joskus niinkin pitkälle, että mm. Tertullianus suorastaan yllytti marttyyriuteen varmana oikotienä taivaaseen! (Vrt. E. Pagels: Gnostic Gospels, luku 4)

Tämän evankeliumin ajattelutavan pohjalta on kuitenkin perusteltua ajatella, että pelkkä vainotuksi tuleminen sinänsä ei vielä tee kenestäkään iäisyyskelpoista, täydellistä ihmistä. Joillekin ihmisyiden koulussa hyvin pitkälle ehtineille saattaisi tällainenkin konkreettinen luopuminen persoonallisesta elämästään mahdollisesti

käydä eräänlaisesta viimeisestä koetinkivestä (Ks. Ignatiuksen kirje roomalaisille 4:1).

Pelkkä sanallinen tunnustaminen, joka vainojen aikoina usein johti välittömään kuolemantuomioon, ei tietenkään muuta ihmismielen koko sisäistä rakennetta toisenlaiseksi. Tähän seikkaan kiinnittivät huomiota myös tuon ajan toisinajattelijat, gnostikot. He katsoivat suurimman osan vainoissa kuolleista lähinnä turhaan menettäneen oman ajallisen mahdollisuutensa sisäiseen kasvuun.

Periaatteelliselta kannalta voidaan yleisestikin havaita, että riittävän suuri poikkeaminen tavanomaisista elämäkäsitteistä johtaa helposti yhteisöllisiin vastatoimiin - usein jopa vihamielisyteen. Yleiselle mielipiteelle paha on usein samaa kuin erilainen, joka aina koetaan uhkana samanhenkisyden antamalle turvallisuudentunteelle. Vastustuksen saamat muodot riippuvat tietenkin kyseisestä kulttuurista ja ajasta.

Yhdeltä kannalta vihatuksi tuleminen ikäänkuin kuuluu asiaan siinä vaiheessa kun mielen irrottautuminen yhteisöllisestä ajattelusta on tapahtumassa - tai mahdollista tapahtua. Tällöin syntyvä ulkoinen paine varmistaa sen, että avautuva tietoisuus tulee todella toimeen itsekseen ja kestää tuon yksinäisen tien, oman via dolorosansa.

”Elämän paikkaa” eli todellista iankaikkista elämää ei tietenkään milloinkaan voisikaan varsinaisessa merkityksessään löytyä ”vainojen paikasta”, tästä ilmenneestä, ajallisesta maailmastamme!

Viimeinen lause saattaisikin siten olla pelkkä viittaus todelliseen, ikuiseen elämään ja kaikkien vainojen ja muiden muotoperäisten ilmiöiden harhanomaisuuteen.

**(69) Jeesus sanoi: ”Autuaita ovat ne, jotka sydämes-
sään ovat vainottuja. He ovat todella oppineet tunte-
maan Isän.**

**Autuaita ovat nälkäiset, sillä ruokaa haluava saa vat-
sansa täyteen.”**

Logioni kuvanee tuskin lainkaan ulkonaisia tapahtumia, vaan lähinnä sitä sisäistä Jaakobin painia, mihin ihmismieli helposti ajautuu yrittäessään irrottaa sidostumiaan luonnollisesta kasvualustastaan.

Ihmisen totunnaisten ajattelutapojen psykologiset juuret ovat hyvin syvällä ja niiden kyseenalaistaminen nostaa samalla helposti koko alitajuisen olemuksen vastarintaan. Tuo muutosvastus ilmenee yleensä voimakkaana syyllisyydentunteena ja epävarmuutena oman suhtautumistapansa muutospaineiden oikeutuksista.

Sisäistä tuskaa on omiaan aiheuttamaan myös sen näkeminen, että oman suhtautumistavan muutokset tuottavat tuskaa myös läheisille ihmisille, vaikka sellaista ehkä haluaisikin kaikin tavoin välttää. Tällaisen suhtautumistapojen muutoksen aiheuttaman sisäisen paineen kokijat saanevat vuorisaarnassa symbolikseen sanan ”murheelliset”. Sana kuvaa hyvin sellaista mielentilaa, jossa varmuus ja syyllisyys vaihtelevat, vaikkakin omakohtaisen ajattelun taustaksi on muodostumassa yhä lujittuvampi tunne siitä, ettei paluu entiseen ole enää mitenkään mahdollista.

Voitaisiin varmaankin olettaa, että psyykkisenä kokemuksena tällainen tila on raskainta silloin, kun tietoisuus ei ole vielä saavuttanut todellista Isän tuntemusta, vaan joutuu käymään yksinäistä sisäistä kamppailuaan vielä puutteellisen ymmärryksensä valossa - heikkona. Tällaista tuskaista pohdintaa saattaisi osaltaan kuvata jopa Nietzsche Zarathustran ilmaus siitä, kuinka ihminen tuntee olevansa kuin kysymysmerkinä kahden tyhjyyden välillä.

Todellinen avautuminen suhteellisen tiedon yläpuolelle tuonee toteutettuna myös täyden varmuuden omien toimiensa oikeutuksesta ja siltä osin keventää ikeen kantamista (Vrt. Mt. 11:29-30).

Mikäli logionin aikamuodot ovat vielä alkuperäisessä muodossaan kuvannee sanonta periaatteessa sitä, että täydelliseen sisäiseen tietoisuuteen kohonnut kohtaa täällä ilmennyksen tasolla aina myös arvoistansa vastusta, ja että tuo vastus kohdistuu lähinnä mielen sisäisiin tiloihin, suoraan ajatusten ja tunteiden alueille.

Loppuosa ei välttämättä liity lainkaan tekstin alkupuoleen, muuta kuin siinä suhteessa, että sen sisältö voisi olla sanallisen ilmaisun samankaltaisuuden huomioiden peräisin samankaltaisista lähteistä kuin Matteuksen Vuorisaarnakin.

”Nälkäisyydellä” tarkoitetaan hyvin ilmeisesti juuri vanhurskauten isoamista ja janoamista, syvää sisäistä kaipuuta todelliseen elämänymmärrykseen. Nälkäisyys tässä merkityksessään tarkoittaa tietenkin jotakin paljon syvempää pyrkimystä kuin pelkkää uteliaisuutta tai pelonsekaista oman edun ja turvallisuuden tavoittelua.

Koko ”vatsan” täyttävä ”ravitsemistapahtuma” kuvannee aseteettaista avartumista itse äärettömään todellisuuteen (Vrt. Mt. 5:48, Jaak. 1:4), jossa ei enää voine esiintyä minkäänlaisia tarpeita. Kaikki tarpeethan johtuvat erillisen muodon ajalliseen ylläpitoon liittyvistä rajoituksista eikä niitä siten ole itse rajattomuudessa.

(93) Jeesus sanoi: ”Älkää antako pyhitettyä koirille, ettei se joutuisi tunkiolle. Älkää heittäkö helmiä sioille, etteivät ne tekisi niistä [...]”.

Tämänkaltaiset sanonnat ovat olleet evankeliumiperinteessä hyvin yleisiä ja saaneet jo varhaisinakin vuosisatoina monenlaisia tulkintoja aina sakramenttien sopimattomuudesta kastamattomille, su-

kupuolisen kanssakäymisen epäsuotavuuteen - sekä kaikkien seurakunnan ulkopuolella olevien ”hengelliseen sikamaisuuteen” saakka.

Tällainen valikoiva henkisen valon jakaminen saattaisi näennäisesti näyttää ristiriitaiselta auringonkaltaisen periaatteen kanssa. Ristitiriitaa ei kuitenkaan varmaankaan ole, sillä henkisen stimulaanssin voitaisiin katsoa voimistavan ja nopeuttavan kaikkia sisäisiä toimintoja aina siinä suhteessa, missä ihmisen oma yksilöllinen sisäisyys kykenee sitä vastaanottamaan.

Logioni viitanneekin siihen, että henkisen virtauksen tietoinen suuntaaminen ja keskittäminen niin ulkoisessa kuin sisäisessäkin mielessä tulisi aina olla valikoivaa.

Tämä on ymmärrettävää ehkä siitä syystä, että kunkin yksilöllinen vastaanotto- ja kestävyys on otettava huomioon haluttaessa varmentaa lopputuloksen oikeasuuntaisuus sekä se, ettei yksilön mielen perustoiminnoille tai itse asialle aiheuteta vahinkoa.

Ehkäpä tämääntapaisista, ihmismieltä ja henkisten asioiden puhtaana säilymistä suojaavista syistä on vanhastaan ollut tapana peittää julkisesti jaettavat opetukset monikerroksiseen symboliseen muotoon, josta kukin voi yrittää ammentaa oman lusikkansa luonnollisen oikeaksi annostamaa opastusta.

8. ÄÄRETTÖMÄN JA ÄÄRELLISEN YHDENTYMINEN

Tähän lukuun on kerätty logioneja, jotka kuvaavat hengen ja aineen liittoa lähinnä noiden kahden ulottuvuuden samankaltaistamisajatuksen kannalta.

Tähän yhdentämiseen liitetään usein ns. androgynisyyden periaate, jonka liiankin helposti katsotaan ilmentävän kaikkia täydellistymisen edellytyksiä.

(7) Jeesus sanoi: ”Autuas se leijona, jonka ihminen syö ja josta näin tulee ihminen. Kirottu se ihminen, jonka leijona syö ja näin muuttuu ihmiseksi.”

Logionin viimeinen sana on melko varmasti jossakin vaiheessa muuttunut virheelliseksi ja tulisi korvata leijonalla.

Vertauksen ”ihminen” tarkoittanee tässä ihmisen henkistä lähtökohtaa tai ainakin sen saavuttamisen mahdollisuutta hänen mielensä korkeimmissa kerrostumissa, sielussaan.

”Leijona” kuvanee ihmisen persoonallista puolta, eli ruumista ja mieltä kaikkine maallisiin toimintoihin suuntautuvine, hengen kannalta eläimellisine haluineen.

Tuon leijonan eli tuntemamme ihmisen autuaaksitulon tai ylösnousemuksen ehtona on sulautumiskelpoisuus henkiseen alkukuvaansa - ainoaan todelliseen ihmiseen.

Sulautumiskelpoisuuden ehtoja kuvataan evankeliumeissa monin tavoin: itsensä kadottaminen tai unohtaminen, lasten kaltaiseksi tuleminen, tyhjäksi tai ruumiiksi tuleminen, köyhäksi tuleminen, kahden tekeminen yhdeksi, ylemmän tekeminen alemman tai naisen tekeminen miehen kaltaiseksi jne.

Kaikki nämä edellyttävät kuitenkin muutoksia tavanomaisessa suhtautumisessa ulkoiseen elämään - ennenkaikkea irrottautumista sen luomista automaattisista ehdollistumista.

Täten ihmisen leijona-puolen on päästävä eroon luonnollisista petomaisuuksistaan: tietämättömydestään, himoistaan ja haluisiaan, voidakseen tulla todellisen ihmisen syömäksi - sellaiseksi, jonka mielen alueella ei enää ole vaikuttamassa minkäänlaisia häviävänluonteisia vetovoimia.

Se että tässä sulautumistapahtumassa ihmisellä eli hänen hengellään on logionin mukaan suotuisiin lopputuloksiin johtavassa tapauksissa aktiivinen osa, syöjän rooli, saattaisi kuvata myös eräänlaista jumalallisen armon periaatetta. Se tarkoittaisi sitä, ettei persoonallinen ihminen sinänsä, tuo leijona, kykene määräämään sulautumisen tapahtumaa - se voi siihen vain luoda edellytyksiä.

Logionin lopun ilmituoma päinvastainen tapahtumaketju saattaisi tulla kysymykseen sellaisissa tapauksissa, joissa ihmismieli on hyvin pitkiä aikakausia itsepintaisesti suuntautunut pelkästään kaikkien hetkellisten tarpeittensa itsekkääseen tyydyttämiseen eikä ole milloinkaan vähääkään välittänyt mistään korkeamman etiikan, moraalin ja kauneuden virikkeistä. Tässä voitaisiin ehkä ajatella Jaakobin kirjeen kuvaamaa vaarallista kehityssuuntaa, jossa ”himo on tullut raskaaksi”, eli jonkinlaiseksi pysyväisluonteiseksi tottumukseksi - synniksi. Kun sitten vielä ”synti tullut täytetyksi”, saattaisi se ehkä tarkoittaa sitä, että sen kaltaiset alhaiset mielen laatu-tekijät ovat tulleet koko tietoisuuden yksinomaiseksi ominaisuudeksi! (Jaak. 1:15)

Edellä kuvatun kaltaisissa äärimmäisissä tapauksissa voitaisiin

ehkä ajatella myös ihmisen äärimmäisen henkisen mahdollisuuden ikäänkuin etäännyvän ajallisesta heijastumastaan. Tällöin persoonallinen tietoisuus saattaisi jäädä kokonaan vaille korkeammantasoisia impulsseja. Logionin loppu voisi siten kuvata tällaista todellisen ihmisen toteutumisprosessin lähes täydellistä epäonnistumista, missä ”ihminen” - prosessin tavoitteena - kuvaannollisesti tulee ”leijonan” syömäksi!

Leiviskän tai etsikkoajan väärinkäyttämiset ovat ehkä tutumpia vertauksia jossakin määrin samantapaisille elämänmahdollisuuksien hukkaanvalumisille.

(106) Jeesus sanoi: ”Kun teette kaksi yhdeksi, teistä tulee ihmisen poikia. Kun silloin sanotte: ’Vuori, siirry muualle’, niin se siirtyy. ”

Logioni sisältää - tosin varsin periaatteellisessa muodossa - ajatuksen ihmisen henkisen ja aineellisen ulottuvuuden yhdentämisestä.

Sanonta antaa ymmärtää, että ihminen itse on tässä yhdentämisessä olennainen tekijä. Tämä ilmeisesti tarkoittaa sitä että hänen on itse kyettävä muuntamaan oma persoonallisen ihmisen toimialueensa: aineellis-psykykinen olemuspuolensa, eli ennen muuta omat tunteensa ja ajatuksensa tuohon sulautumiseen soveltuviksi.

”Ihmisen pojaksi tuleminen” lienee tässä merkitykseltään samaa kuin uudelleen syntyminen hengestä, mikä taas merkinnee yhtymistä siihen henkiseen täydellisyysskuvaan, jonka sanotaan ”tulleen alas taivaasta ja yhä olevan siellä” (Joh. 3:13).

Kun otetaan huomioon logionin viimeinenkin lause on ehkä tuota hengestä syntymistä viettävä vielä yksi askel ylemmäksi: Vuorien siirtäminen edellyttäneen lisäksi kaikkiallisten, jumalallisten luovien voimien toimintakykyä ihmisen koko persoonallisenkin ole-

muksen alueella - eikä pelkästään hänen tietoisuutensa avartumista jakamattomaan ykseyteen. Se tarkoittanee Eckhartin luonnehtimaa korkeinta mystistä tilaa, murtautumista itse kaikkeuden jumalalliseen lähteeseen. Täten logioni saattaisi viitata kaikkein äärimmäiseen, yli-inhimilliseen mahdollisuuteen, ”ihmisen pojan ylentämiseen” (Joh. 2:28), minkä voitaisiin ajatella murtavan kaikki rajat äärettömän hengen ja äärellisen inhimillisen ilmentymän väliltä aina aineellista luontoa ylläpitäviin polaarisiin energiasidoksiin saakka (Vrt. I Kor. 15:45).

(48) Jeesus sanoi: ”Jos kaksi tässä samassa talossa asuvaa tekee sovinnon keskenään, he voivat sanoa vuorelle: ’Siirry muualle’, ja se siirtyy. ”

Logioni on merkitykseltään samansisältöinen kuin edellinenkin lisäten siihen vain käsitteen ”talo”, joka tarkoittanee periaatteessa koko sitä kenttää, jossa tuo ilmenemättömän hengen ja ilmenneen inhimillisen tietoisuuden yhdentyminen saattaisi tapahtua. Usein tuota kenttää kuvaamaan otetaan vain sen karkein perusta, fyysinen olemuspuoli. Silloin sitä voidaan kutsua Pyhän Hengen temppeliksi, eli siksi karkeimmaksi mahdolliseksi ilmenemistasoksi, mihin ihminen voisi hengen täyteen toteuttaa - löydettyään ensin oman tarkoituksensa.

Inhimillinen Pyhän Hengen temppelin mahdollisuus on ensin puhdistettava ”rahanvaihtajista” ajamalla pois kaikki itsekkyyden ja erillistymisen muodot, ennenkuin se kelpaa ”morsiushuoneeksi” tuolle lopulliselle sovinnolle ja liitolle rajallisen ja rajattoman välillä (Vrt. Mt. 21:12-13).

Nämä kaksi logionia antavat myös jonkinlaisen kuvan siitä, mitä todellisella vuoria siirtävällä uskolla on ilmeisesti alunperin tarkoitettu - ja tarkoitettaneen vastakin!

Sellainen edellyttäne - vähintäänkin ”sinapinsiemenen verran”-avartumista itse kaikkeuden rajattomaan tietoisuuteen ja sen myötä kaiken muutosidonnaisen perustoihin. Sieltä käsin tuollainen siirtely saattaisi jo olla mahdollista (mikäli olisi tarpeen?). Sinapinsiemenen voisi jo pienuudellaankin kuvata välitöntä henkistä läsnäoloa, joka ei ole riippuvainen polaarisen tietoisuuden ehdollistamista, mitattavissa olevista ulottuvuuksista!

(114) Simon Pietari sanoi heille: ”Maria saa lähteä pois joukostamme. Ei naisista ole perimään elämää.” Jeesus sanoi: ”Minä vedän hänet puoleeni ja teen hänestä miehen. Siten hänestäkin tulee teidän kaltaisenne mies, elävä henki. Jokainen nainen, joka tekee itsensä mieheksi, pääsee sisälle taivasten valtakuntaan.”

Logionissa Simon Pietari on pantu esittämään vanhakantainen juutalainen käsitys naisten asemasta ja henkisistä edellytyksistä - ikäänkuin johdannoksi opetukselle.

Yhteisössä, jossa tämä Tuomaan evankeliumi on ollut käytössä, arvostettiin myös ns. Marian (Magdaleenan) evankeliumia. Kyseinen evankeliumi korostaa taas Mariaa Jeesuksen lähimpänä oppilaana, ”apostolien apostolina, joka ymmärsi täydellisesti!”

Tätäkin ajatustaustaa vasten voidaan logionin ajatustapaa sukupuolten eriarvoisuudesta pitää lähinnä symbolisena:

Mies kuvanee ”elävää henkeä”, ihmisen ikuista alkutilaa ja potentiaalista mahdollisuutta, joka itse asiassa on ikuisesti ehdoton ykseys - ei miehinen eikä naisellinen - vaan ehdottomasti kaiken itseensä sulkeva, täydellinen!

Tuon ehdottoman täydellisyyden symbolisena vastakohtana ”nainen” voisi kuvata persoonallista, ajallista heijastumaa - oli se sitten ilmiänsultaan maskuliininen tai feminiininen - joka kuitenkin periaat-

teessa on aina tuosta alusta lähtevän ”lainavalon” varassa - ja siinä mielessä saavana, negatiivisena, naisellisena osapuolena!

Vasta oman tarkoituksensa toteutettuaan voi tuo persoonallinen puolisko tulla todelliseksi ilmentäjäksi, morsiameksi taivaalliselle miehelle, yljälleen, vertikaaliselle polariteetilleen - henkiselle puoliskolleen ja mahdollisuudelleen. Tämä ei tietenkään mitenkään riipu kyseisen persoonallisen ilmennyksen fyysisestä sukupuolesta!

Jos kahden yhdeksi saattamisessa, ja tämän logionin polariteettien samaistamisessa puhutaankin käsittämättömien vertikaalisten, ominaisuuksiltaan täysin erilaatuisten ulottuvuuksien yhdentymisestä, edellyttää sellaisen toteutuminen kuitenkin kaikenlaisten epätasapainotilojen eheyttämistä myös horisontaalisella - inhimillisen mielen alueella. Se taas tarkoittanee, että ihmisen on opittava katselemaan elämää kaikilta suunnilta: ei pelkästään miehenä tai naisena tai joltakin muulta erillistyneeltä, kaventuneelta kannalta - niin luonnollisina ja ainoina kuin me mainittuja katsantokantoja usein pidämmekin.

Horisontaalisessa mielessä (tämän ilmennyksen piirissä) saattaa esimerkiksi ajallinen yhteiselo toisen polariteetin kanssa (parisuhde) siten antaa ihmisille mahdollisuuden nähdä ilmiöitä laajemmin kuin yksin eläen (Vrt. Moos. 2:18).

Logionin tarkoittamassa vertikaalisessa suhteessa saattaa täyden henkisen tietoisuuden saavuttanut opettaja auttaa suuresti oppilastaan täydentämään niitä sisäisiä ominaisuuksia, joiden vajuus johtuu polaarista epätasapainosta, erilaisesta nurkkakuntalaisuudesta ja muista kapeista näkökannoista. Tämänkaltaista apua saattaisi merkitä tuo merkillinen ilmaus ”puoleensa vetämisestä”.

Logionin viimeinen lause saattaisi siten yhdeltä kannalta kuvata yleensä jomman kumman sukupuolen tarvetta tasapainottaa ja harmonisoida mielensä kenttää lajiperäisten automaattisten vetovoii-

mien ja totunnaisten ajatusmuotojen sekä reagointitapojen aiheuttamista jännitteistä. Toisaalta se kuvanee vieläkin tärkeämpää asiaa: tarvetta irrottaa mieli sen epäpyhästä samaistumisesta maalliseen, häviävään, jollainen irrotustyö vasta luo edellytykset tietoisuuden avartumiseen elävään henkeen!

(22) Jeesus näki, kun pieniä lapsia imetettiin, ja hän sanoi oppilailleen: ”Nämä imeväiset ovat kuin ne, jotka ovat menossa valtakuntaan.” Oppilaat kysyivät häneltä: ”Pääsemmekö siis me, jotka olemme lapsia, sisälle valtakuntaan?” Jeesus sanoi heille: ”Kun teette kaksi yhdeksi, sisäpuolen samanlaiseksi kuin ulkopuolen, ulkopuolen samanlaiseksi kuin sisäpuolen, yläpuolen samanlaiseksi kuin alapuolen, niin että kun teette miehen ja naisen yhdeksi ainoaksi, ettei mies ole mies eikä nainen nainen, ja kun teette silmiä silmän paikalle, käden käden paikalle, jalan jalan paikalle ja kuvan kuvan paikalle, silloin pääsette sisälle valtakuntaan.”

Logionin alun lasten ja imeväisten kaltaisuus tarkoittanee ehdotonta mielen puhtautta ja avoimuutta sekä valmiutta lapsen tavoin imeä itseensä ”suuren hiljaisuuden oppia”, mikä edellyttää koko huomion ja mielenliikkeiden täydellistä kokoamista yhteen.

Tälläisen tilan katsotaan tässä kuvaavan mahdollisuutta kulkea henkisyttä kohden, lopullisten edellytysten tullessa ilmi vasta logionin loppuosassa.

Oppilaat nimittävät itseään lapsiksi, mikä on vain ilmeinen toteamus heidän opetuslapseudestaan ja toimii lähinnä siltana tekstin jatkoon.

Tekstin ydinanoma lähtee kakseuden saattamisesta ykseydeksi, eli erilaistuneen, rajoittuneen, ajallisen ilmennyksen muuntamisesta sulautumiskelpoiseksi takaisin jakamattomaan, ikuiseen ja il-

menemättömään perustaansa - henkeen.

Periaatteessa kuvaa koko loppuosa siten ylösnousemuksen vaatimuksia, jotka inhimillisen mielen kannalta edellyttänevät irtautumista sellaisista ominaisuuksista, jotka laatunsa takia tekevät tuon yhdistymisen mahdottomaksi. Näiden ominaisuuksien yhteisenä tekijänä lienee mielen itsepintainen sidostuminen erilaisiin ilmenneen maailman virtauksiin.

Sisäpuolen tekeminen ulkopuolen ja yläpuolen alapuolen kaltaiseksi ovat todennäköisesti jossakin vaiheessa kääntyneet väärään järjestykseen, sillä yläpuolinen eli sisäinen, täydellinen alkukuva tuskin voi muuntua osittuneen ja pirstaloituneen jälkikuvansa kaltaiseksi.

Naisen ja miehen yhdeksi tekemisellä voitaisiin katsoa olevan sekä vertikaalinen että horisontaalinen ulottuvuutensa: syvyys suunnassa se kuvanee inhimillisen, rajallisen ilmentymän uppoutumista äärettömään alkuperäänsä - tämän alkuperän ehdoin; laajuus suunnassa se merkinnee mm. opittujen sukupuoliroolien aiheuttamien automaattisten vetovoimien ja osittuneiden näkemysten harmonisointia mielen alueella.

Tämänkaltainen työ on logionin mukaan opetuslastenkin vielä suoritettava!

Logionin varsin erikoislaatuinen loppu, missä kehoitetaan tekemään uuden muodon ja uusia jäseniä entisten paikalle viitanee varsin epämääräisesti ns. ylösnousemusruumiin rakentamisen tai rakentumisen ”kolmipäiväiseen mysteeriin”, josta kristillinen kirjallisuus kertoo yleensä valitettavan niukasti (Vrt. I Kor. 15:44, Joh. 2:19-21).

Itse ylösnousemuksen ajatuksen kannalta lienee kuitenkin olennaisinta tietoisuuden avartumismahdollisuus henkeen. Aistittavaksi saakka ilmentymiskykyinen muoto liittyy lähinnä tuon saavutettavissa olevan rajattoman tietoisuuden mahdollisuuksiin toimia täysivoimaisena ja -valtaisena luovana periaatteena myös tässä muo-

toihin rajoittuneessa ilmiömaailmassa tahtonsa - tai pikemminkin kaikkiallisen tahdon mukaan.

(60) <He näkivät> erään samarialaisen kantavan karitsaa. Hän oli matkalla Juudeaan. Jeesus sanoi oppilailleen: ”Tuo mies # on karitsan ympärillä #.” He sanoivat Jeesukselle: ”Hän aikoo teurastaa ja syödä sen.”

Jeesus sanoi heille: ”Niin kauan kuin se elää, mies ei syö sitä. Hän syö sen vasta kun hän on teurastanut sen ja siitä on tullut ruumis.” Oppilaat sanoivat: ”Miten muuten hän voisi toimiakaan?” Jeesus sanoi heille: ”Etsikää tekin paikkaa, jossa voitte levätä, ettei teistä tule ruumiita ja ettei teitä syödä.”

Logionin erikoisuutta lisäävät osaltaan myös sen kärsimät vauriot.

Tekstin alku kuvanee sananmukaisesti ottaen Juudeaan matkalla olevaa karitsaa kantavaa samarialaista. Samarialainen saattaisi symboloida ihmisen henkistä ulottuvuutta. Sen voitaisiin pohjimmiltaan ajatella alati kantavan itsessään ajallista ja rajallista heijastumaansa, tuntemaamme persoonallista ihmistä kohden ”luvatua Juudean maata”, ihmisyyden äärimmäistä tarkoitusta!

”Syömisen” merkitys lienee tässä täysin sama kuin logionissa 7 s.125, jossa ihminen syö leijonan, tehden sen siten itsensä kaltaiseksi. Syömistapahtuman edellytyksenä on kuitenkin tuon ”eläimellisen olemuspuolen teurastus” tai yleensä sen muuttaminen ruumiiksi! Tämä kuvanee sitä että lopullinen inhimillisen avartuminen henkisyyteen voi tapahtua vain siinä tapauksessa, että tuo inhimillinen olemuspuoli on menettänyt kaikki maalliset ominaislaatuensa, eli tullut täysin puhtaaksi ilmennysvälineeksi hengelle.

Periaatteessa tämä vaikeahko symboliikka kuvaa samanaikaisen ja -paikkaisen jumalaisen ja maallisen ilmentymisen mahdottomuutta (Vrt. Mt. 6:24) - jomman kumman on väistyttävä - ja suotuisessa tapauksessa tuon väistyjän tulisi tietenkin olla inhimillisen olemuspuolen!

”Karitsa” saattaa ilmentää inhimillisen mielen kannalta erillisen, itsekkään minä-tunteen, eli persoonallisen itsensä kadottamista tai symbolista uhraamista.

Viimeinen lause lienee pelkkä varoitus sellaisesta asetelmasta, missä tuo eläimellinen olemuspuoli söisi mahdollisuudet todellisen ihmisyuden toteuttamiselta houkuttelemalla tietoisuuden puhtaasti aineellis-psykykkisiin sidostumiin.

Korkeimmillaan voisi ”lepopaikka” kuvata taivasten valtakuntaa. Mutta se saattaisi ilmentää myös ”yksinään kestäväksi” kypsynyttä yksilöllistä tietoisuutta, mentaalista aikuistumista, tilaa, missä ilmiömaailman voimakkaatkaan virikkeet eivät enää kykene horjuttamaan saavutettua tasapainoa, todellista sisäistä rauhaa.

(103) Jeesus sanoi: ”Autuas se mies, joka tietää, m[istä] päin rosvojoukko yrittää tunkeutua hänen mailleen. Näin hän [voi] ryhtyä toimeen, koota [...] ja varustautua, ennen kuin rosvot tulevat.”

Logioni kuvannee mielen valveillaoloa, alituista tietoisuutta siitä, millaisia virtauksia sen havaintokentässä kulloinkin liikkuu.

Tietoisuuden varustautuminen ”rosvojoukon” varalta tarkoittaa sitä, että se kykenee olemaan takertumatta sellaisiin asioihin, jotka sitoisivat sen huomiota ja voimavaroja liiaksi näihin pelkkiin ohimeneviin, ulkoisiin ilmiöihin. Rikkaus, valta ja kunnia voivat jopa auttaa mielen avartumisessa, mikäli ihminen antaa niiden tulla ja mennä vapaasti, sitomatta mieltään niiden omistamiseen tai halu-

amiseen, joka tekee niistä elämän tarkoituksen ja samalla todellisen elämän kannalta ”rosvon”.

Rosvoiksi voitaneen tuollaiset ulkoisen elämän pyörteisiin vetävät virikkeet luonnehtia kuitenkin lähinnä vasta siinä vaiheessa kun mieli alkaa olla kokemuksistaan sen verran kypsynyt, että siltä voitaisiin jo odottaa jonkinasteista sisäistymistä. Logionin sana autuas kuvanneekin juuri sitä että sanoma on tarkoitettu lähinnä niille, joiden osalla mielen sisäistyminen on jo edennyt varsin pitkälle.

Useat mahdolliset ”tunkeutumissuunnat” saattavat ilmentää niitä monenlaisia hyviä ja pahoja houkutuksia. Ne voivat estää ja sumentaa ymmärryskyvyn tasapainoista kasvua ennen kuin tietämättömyys ja automaattiset reaktiot ovat poistuneet siinä määriin, että tietoisuus kykenee havaitsemaan välittömästi kohtaamiensa ilmiöiden suhteellisen arvon.

(35) Jeesus sanoi: ”Ei kukaan voi tunkeutua voimakkaan miehen taloon ja ryöstää sitä, ellei ensin sido hänen käsiään. Sitten talon voi tyhjentää putipuhtaaksi.”

Edellisen logionin rosvokäsitys on tässä käännetty täysin ylösalaisin: tunkeutuja onkin nyt toivottu vieras, ihmisen korkeimman sisäisen pyrkimyksen eräänlainen mentaalinen edustaja. Tuon pyrkimyksen toteutumisen esteenä voidaan pitää ennen kaikkea voimakasta persoonallista mieltä kaikkine halusidonnaisine viehtymyksineen - ja luonnollisesti myös fyysistä ruumista omine tarpeineen ja nautintomahdollisuuksineen.

”Käsien sitomisella” voitaisiin laajasti ottaen ymmärtää kaikkia niitä ulkoisia ja sisäisiä impulsseja, jotka jollakin tavoin auttavat

mieltä irtautumaan omien halujensa kohteista. Usein on tuollaisen sidostumista irtautumisen pohjana jonkinasteinen kyllästyminen yhä uusien vaikutelmien hakemiseen, mikä ilmiönä sinänsäkin voisi olla eräs sisäisyyksien tapa sitoa käsiä. Tällaisesta ulkoisten pyrkimysten tyhjyyden tuntemuksesta lähtenee useimmiten myös ihmisen omakohtainen tahto etsiä ja löytää syvempää elämänymmärrystä, totuutta.

Eräitä tärkeimpiä halujen voimaa sitovia tekijöitä ovat varmaankin sellaiset ihmisen eteen tulevat voimakkaat kokemukset, joihin mieli ei voi suhtautua minkään valmiin kaavan mukaan. Onnettomuudet, luopuminen läheisistään, sairaudet jne. pakottavat usein asettamaan elämänarvot täysin uuteen järjestykseen ja auttavat samalla löytämään aiemmin tiedostamattomia sisäisiä voimavaroja sekä laajentamaan ymmärrystä.

”Puhtaaksi tyhjentäminen” kuvanee mielen kurinalaistumisen ja seestymisen kautta avartunutta ymmärrystä, joka voi säilyttää puhtautensa ja riippumattomuutensa siitakin huolimatta, että se antaa kaiken ilmiöllisenkin luonnollisella tavalla virrata lävitseen. Tällainen edellyttää tarrautumattomuutta - pysyttäytymistä tyhjänä turhuudesta!

Äärimmillään voisi tuo ”tyhjentäminen” kuvata rajattoman henkisen valon virtausta inhimilliseen olemukseen, josta silloin ehdottomasti on täytynyt jo kaiken arvottoman poistua. Hengen kannalta kaikki erillistynyt on arvotonta täysin siitä riippumatta, kuinka suuren painon me olemme sille täällä maallisessa elämässä totuudet antamaan.

(98) Jeesus sanoi: ”Isän valtakunta on kuin mies, joka halusi tappaa mahtavan miehen. Hän veti omassa talosaan miekan esiin ja survaisi sen seinän läpi saadaksesen selville, olisiko hänen kätensä kyllin vahva. Sitten hän surmasi mahtavan miehen.”

Logionin asetelma on sama kuin edellisessäkin. Tässä nimetään hallitsevaan asemaan tarkoitettu puoli ”Isän valtakunnaksi” tai sitä edustavaksi ”mieheksi”, ihmisen henkiseksi pyrkimykseksi.

”Oma talo” voitaisiin tässä katsoa ihmisen henkisen ja maallisen ulottuvuuden yhdistelmäksi - ja ne toisistaan erottava ”seinä” muodostunee juuri noista inhimillisen mielen taipumuksista samaistua ja takertua pelkästään psyko-fyysisiin ilmiöihin, erityisesti halujensa kohteisiin.

”Miekka” saattaisi yhdeltä kannalta kuvata mielen kehittyvää kykyä nähdä ilmiöiden suhteellisuus ja sillä keinoin ”leikkautua” niistä asteittain irti. Korkeimmassa merkityksessään tarkoittanee miekka tai sirppi varsinaisen henkisen, rajattoman ulottuvuuden murtautumista aina päivä tietoihin toimintoihin saakka. Silloin kaikki sidostumat muoto- ja ilmiöperäiseen käsitystapaan leikkautunevat lopullisesti irti, mihin myös viimeisen lauseen voimakas ilmaus, ”surmaaminen” viitanee.

Surmaaminen tässä ei tietenkään tarkoita maallisen ruumiin vahingoittamista, vaan itse maallisuuden vaihtamista täydellisyydeksi. Joissakin vaiheissa saattaa maallisuuden kitkeminen mielestä vaatia ihmiseltä melkoisia tahdonponnisteluitakin, joiden kuitenkin ei saisi muodostua tarkoitukseksi sinänsä eikä johtaa poistettavaksi otettujen mielihalujen torjuntaan - lakaisemiseen maton alle!

9. TAIIVASTEN VALTAKUNNASTA

Tähän lukuun on kerätty sellaisia taivasten valtakuntaan liittyviä logioneja, jotka valottavat asiaa lähinnä sen yleisten ilmentymisperiaatteiden kannalta, luvussa 6 oli huomion kohteena sen sijaan pääosin yksilöllisen tietoisuuden avartuminen tuohon äärimmäiseen mahdollisuuteensa.

(20) Oppilaat sanoivat Jeesukselle: ”Kerro meille, millainen on taivasten valtakunta.” Jeesus sanoi heille: ”Se on kuin sinapin siemen, joka on pienin kaikista siemenistä. Mutta kun se putoaa muokattuun maahan, maasta nousee suuri kasvi, joka tarjoaa suojaa taivaan linnuille.

Valtakunnan vertaaminen sinapinsiemeneseen kuvanee kaikki sisältävää, ilmenemätöntä potentiaalisuutta, jonka periaatteet tulevat ilmenevään muotoon asteettaisen kehitysprosessin kautta.

Siemenen pienuus saattaisi kuvata myös sitä ettei kaikkeuden äärimmäinen perusta ole lainkaan luonnehdittavissa inhimillisten tilakäsitteiden eli ulottuvuuksien avulla.

Ihmisen kannalta tuo siemen voisi myös kuvata hänen henkistä, ilmentymätöntä lähtökohtaansa, jota usein symboloidaan kipinäksi tai monadiksi - ja jonka sanotaan olevan istutettuna inhimillisen tietoisuuden syvyykseen ”Sanana”, henkisenä mahdollisuutena (Vrt. Jaak. 1:21).

”Muokattu maa” tarkoittanee ihmismieltä, joka on elämänkokemuksissaan jo kasvanut itsekin kaipaamaan enemmän kuin mitä pelkät ilmiölliset elämykset voivat hänelle antaa.

Siemen saattaisi symboloida myös sitä että ihminen ei pysty ottamaan vastaan ulkoapäin mitään täysin valmiita, saatika valmiiksi tekeviä kokonaisuuksia, vaan pelkästään virikkeitä, joiden tulisi sitten kasvaa ja kypsyä hänen omissa sisäisissä prosesseissaan.

Tärkein maaperää muokkaava tekijä on luonnollisesti elämä itse, joka sitoo ihmismielen pyörteisiinsä opettaen sille mahdollisesti itsetuntemuksen ja luovuuden alkeet.

Aikojen kuluessa auttavat kyllästymisen ja kärsimysten kokemukset mieltä etsimään ilmiöiden mielekkyyttä ja asteettain sisäisesti irtautumaan niistä. Tässä vaiheessa lienee ihmiselle mahdollista myös entistä tietoisempi osallistuminen oman mielensä maaperän muokkaukseen.

Ajallisesta kylvöstä nousevan kasvin kasvuprosessi kuvanee mielen jaloimpien ominaisuuksien muotoutumista, eräänlaista mentaalista kypsymistä, johon myös logionin 19 s.46 ”paratiisin pysyvät puut” viittannevat.

Korkeamman tietoisuuden vakiintuminen ja luottamus omiin askeleisiinsa toiminevat ”suojana” yhä syvemmissä avartumisessa, sekä antavat apua esimerkin ja opastuksen muodossa mahdollisesti myös toisille henkisen tiedon etsijöille.

Siemenen kasvaessa täysimittaiseksi puuksi voitaisiin ehkä puhua todellisen elämänpuun symbolisesta muotoutumisesta rajattoman, täydellisen elämän merkiksi.

”Taivaan linnuilla” tarkoitettaneen toivottavaa mielen pyrkimystä yhä syvempään ja jalompaan ajatteluun, jota sisäisen ymmärryksen kasvu samalla auttaa pysymään linnun tapaan vapaana karkeista maallisista virtauksista ja liiasta vetovoimasta.

Puhuttaessa taivasten valtakunnasta on huomioitava, ettei sitä

yleensä edes pyritäkään kuvaamaan sellaisenaan, vaan ainoastaan inhimilliselle tietoisuudelle käsitettävissä olevien viitteellisten ilmentymisperiaatteidensa välityksellä.

Inhimilliset, muotoja ja ilmiöitä sisältävät kuvaukset kaikessa ihanteellisuudessaankin liittyvät muotoperäisiä kokemuksia heijasteleviin psyykkisiin maailmoihin. Niistä ei siten voitane tehdä varmoja johtopäätöksiä itse kaikkeuden ykseydellisestä perustasta - ainoasta todellisesta taivaasta!

(9) Jeesus sanoi: ”Kylväjä lähti, otti kourallisen siemeniä ja kylvi ne. Jotkin putosivat tielle, ja linnut söivät ne. Toiset putosivat kalliolle, eivätkä ne juurtuneet maahan eivätkä kasvaneet tähkää. Toiset putosivat orjantappuroihin. Nämä tukahduttivat siemenet, ja madot söivät ne. Toiset taas putosivat hyvään maahan, joka antoi hyvän sadon. Ne siemenet tuottivat mikä kuusi-kymmentä, mikä satakaksikymmentä jyvää. ”

Evankeliumien kylväjävertaukset ovat yleisesti varsin samankaltaisia. Vertausten pääasiallinen sanoma ilmentäneen jonkinlaisen henkisyyttä kohti kohottavan ulkoisen tai sisäisen virikkeen toimintapaa inhimillisen mielen alueella. Sellaisia tapauksia, joissa tuo kohottava virike ei ole tuottanut odotettua tulosta voitaisiin tämän logionin pohjalta tulkita esimerkiksi seuraavasti:

”Tie” saattaisi tarkoittaa kovaksi tallottua totunnaista ajattelutapaa, yleistä mielipidettä, jolla on aina taipumus värittää ja muuntaa kaiken uudenkin aineksen entisen kaltaiseksi, eli ”syödä sen”!

”Kallio” kuvanee vieläkin luutuneempaa asennoitumista kuin yleinen mielipide, lähinnä ehkä kapea-alaista fanaattisuutta voimakkaana torjunta- ja tuomitsemistaipumuksineen.

”Orjantappurat” saattavat ilmentää runsasta, mutta henkisessä mielessä vielä varsin epäkypsää ja hedelmätöntä kasvustoa; ehkäpä jonkinlaista monitahoista, ristiriitaista ja sekavaa psyykkistä virikkeistöä, joka täyttää jatkuvasti koko tietoisuuden haudaten alleen kaiken uuden - etenkin sellaisen, joka vaatisi osakseen täysin jakamattoman huomion.

”Hyvä maaperä” olisi laadultaan siten sellainen, joka kykenee ottamaan vastaan tuollaista koko tietoisuuden huomion vaativaa virikkeistöä ja raivaamaan sille lisää kasvutilaa irrottamalla huomiotaan kaikista merkityksettömistä asioista.

Tämä logioni ilmoittaa sadon kertoimiksi 60 ja 120, Markus ja Matteus 30, 60 ja 100 sekä Luukas 100.

Evankeliumien syntyaikoihin sisältyi numeeristen symbolien käyttöön lähes säännönmukaisesti informaatiota, mihin seikkaan viitataan tässä yhteydessä myös eri lähteiden numerosarjojen samankaltaisuus. Nykyiset numerologiset tulkinnat ovat valitettavasti varsin kirjavia ja usein epäluotettaviakin, koska ne ovat kulkeutuneet eri aikakausien perinteistä tähän päivään hyvin eritasoisina kirjallisina muunnelmina.

Tämän logionin numerosymboliikkaa voitaisiin esimerkin vuoksi yrittää tulkita väljästi assyrialais-kabbalistisen elämänpuun avulla, missä luku 60 (Ea, Chochmah) symboloi inhimillisen ymmärryksen kypsymistä todelliseksi viisaudeksi, luvun 120 tarkoittaessa (kuten yleensäkin luvut 1, 10 ja 12) lopullista avartumista rajattomaan, ikuiseen elämään (Anu, Kether).

Matteuksen ja Markuksen 30, 60 ja 100 voisivat ilmaista kypsymistä ensin inhimillisen älyn ja ymmärryksen huipentumaan, mitä luku 30 kuvanee (Sin, Binah), siitä edelleen todelliseen, jumalaiseen viisauteen (60), ja lopulta kaikkiallisuuteen (100).

Luukas saattaisi kuvata evankeliumissaan vain koko kehitysprosessin lopullista päämäärää (100).

(57) Jeesus sanoi: ”Isän valtakunta on kuin mies, jolla oli pellossaan [hyvää] siementä. Yöllä hänen vihamiehensä tuli ja kylvi rikkaviljaa hyvän viljan sekaan. Mies ei halunnut, että se kitkettäisiin pois, vaan sanoi: ’Älkää menkö kitkemään rikkaviljaa, ettette repisi samalla pois vehnäähän. Sadonkorjuun aikana rikkavilja erotuu selvästi. Silloin se kitketään pois ja poltetaan.’”

Logioni liittyyne pääosin inhimillisten ominaisuuksien sadon kypsymiseen ihmisielen syvyyksissä.

Pellossa jo olevat ”hyvät siemenet” kuvannevat ihmisen sisäisten ominaisuuksien jo saavuttaneen jonkinasteisen kypsyyden, jolloin ne eivät ehkä enää perustu pelkkään jäljittelyyn tai ulkoiseen pakkoon.

”Rikkaviljaa” kylvävä vihamies saattaisi olla mikä tahansa psyyko-fyysinen virike, joka saa mielen takertumaan häviäviin ilmiöihin. Tällainen impulssi voi tietenkin olla lähtöisin yhtä hyvin toisista ihmisistä kuin omasta mielestäkin tai joistakin voimakkaista ulkoisista tapahtumista.

Kitkemisen kieltäminen kuvanee ensiksikin sitä, että vertaus on kohdennettu tähän tuntemaamme polariteettien eli vastakkaisuuksien alueelle, missä kaikella on aina omat vastakohtaisuutensa. Inhimillinen tietoisuus tarkastelee asioita vertaamalla niitä vastakohtiinsa - se tuskin ymmärtäisi mitään hyvästä ellei se koskaan törmäisi pahaan! Täten monen pahalta näyttävän asian todelliset seuraumukset saattavatkin aikaa myöten osoittautua hyväksi, mihin osaltaan viitannee logionin vääräaikaisen kitkemisen kieltäminen.

Luonnoton kitkeminen saattaisi aiheuttaa - mielen suojaimekanismeihin törmättyään - erilaisia vääristymiä: aggressiivisuutta, tor-

juntaa, projektiota ym. epätoivottavia harhautumisia - täysin riippumatta siitä, onko tuona kitkijänä joku toinen ihminen vai oma tahto.

Pakotetulla mielellä on siten taipumus muunnella ja vääristellä ainesta, jota se itse tai sen ympäristö ei hyväksy. Näin tehdessään mieli helposti menettää osan omaa potentiaalista kykyään havaita elämässä totuutta, kauneutta ja oikeaa.

Niin oman - kuin ennenkaikkea toisten peltojen kitkentäyritykset vaativat onnistuakseen tuota logionin 26 s. 119 kuvaamaa hirteen ottamista omasta silmästä, ja vasta sen mahdollistamaa syvää omakohtaista ymmärrystä.

Älköön sanottako: ”Tämä on huonompi kuin tuo, sillä kaikki osoittautuu aikanaan hyvin kelvolliseksi.” (Siirak 39:34) Tämä vanha viisaus ilmentänee myös käsillä olevan logionin pitkäjänteistä suhtautumista ihmismielen prosesseihin: täällä vastakohtaisuuksien maailmassa on mielen opittava pääosin kokemustensa antamien vaikutusten kautta hitaasti nousemaan niiden joka suuntaan tempovien virtausten yläpuolelle - että se joskus kykenisi ymmärtämään yhtenäisesti ja kokonaisvaltaisesti koko kentän.

Kun otetaan huomioon koko evankeliumin yhtenäinen peruskäytännön näkemys, ei logionin sadonkorjuutapahtumaa voitane pitää minään lopullisena viimeisenä tuomiona, poltettavaksi näet joutuu tässä vain mieleen takertunut rikkavilja - ehkäpä lähinnä tämän suhteellisen elämän puutteelliset ja epätäydelliset ominaisuudet!

Varsinainen ylösnousemuskaan lienee tuskin kyseessä, sillä sen voitaisiin katsoa edellyttävän kokonaisvaltaisuutta ja kaikkien puutteellisuuden elinaikaista korjaamista.

Jäljelle jäänee siten jonkinlainen koko yksilöllistä inhimillistä prosessia koskeva välivaihe, missä kelvolliset ominaisuudet puhdistuvat ja varastoituvat - kelvottomien seuloutuessa pois (vrt. Joh. 15:2). Se voisi kuvata jonkinlaista sisäistä elämäkokemusten sulatustapahtumaa. Tällainen näkemys saattaisi edellyttää vajaan jään-

neen tietoisuuden kehitysprosessin jatkumista edelleen muodossa tai toisessa, mistä evankeliumi ei kuitenkaan anna tarkempaa tietoa kuin viittauksen siitä, ettei varsinainen kehitys todelliseen henkisyteen voine tapahtua (logionin 59 s.71 mukaan) fyysisen kuoleman jälkeisissä mahdollisissa psyykkisissä tiloissa.

(96) Jeesus s[ano]i: ”Isän valtakunta on kuin nainen, joka otti vähän hapatetta, [sekoit]ti sen taikinaan ja leipoi suuria leipiä. Jolla on korvat, se kuulkoon.”

”Hapatuksen” kaltainen vaikutus kuvanee ihmisen mielen taustalla olevaa mahdollisuutta, hiljaista sanaa, joka alkuvaiheessa vetää tietoisuutta rikastumaan inhimillisistä kokemuksista ja seulomaan niistä jossain vaiheessa sellaista, jolla on pysyvämpää merkitystä. Tuo taustalla oleva tekijä toimii kuin katalysaattori kemiallisissa reaktioissa - edistäen niitä, mutta pysyen itse muuttumattomana. Ajan mittaan avartuva ymmärrys alkaa sitten osaltaan hapattaa koko tiedostamistapahtumaa siten, että ihminen pystyy yhä paremmin näkemään kaikessa asioiden todellisen merkityksen, henkisen leivän ainekset.

Tietenkin myös ulkoisella sananjulistuksella on oma merkityksensä johdatuksessa henkisyteen, mutta se edellyttänee kuitenkin aina tuon logionin viimeisen lauseen kuvaamaa yksilöllistä valmiutta myös sisäistää asiat oman mielen prosesseihin. Pelkät ”korvat” eivät tietenkään riitä, tarvitaan myös mielen halu ja kyky ottaa sanomaa vastaan.

(97) Jeesus sanoi: ”Isän valtakunta on kuin nainen, joka kantoi täysinäistä jauhoruu[kkua] päänsä päällä. Kun hän kulki tietä [pitkin] ja oli vielä matkan päässä kotoa, ruu[ku]n kädensija särkyi, ja jauhot valuivat hänen taak-

seen tie[lle]. Nainen ei tiennyt siitä, sillä hän ei havainnut vahinkoa. Kun hän saapui kotiinsa ja laski ruukun maahan, hän huomasi sen tyhjäksi.”

Sisällöltään logioni muistuttaa Uuden Testamentin vertauksia viidestä tyhmästä neitseestä sekä leivisköiden oikeasta käytöstä (Mt. 25:1-30).

Naisen voidaan ajatella kuvaavan tietoisuutta, jolla muotoon pukeutuessaan, eli syntyessään voitaisiin tämän evankeliumin näkemysten mukaisesti katsoa jo olevan tiettyyn asteeseen ”jauhetuna” todellisen ihmisyyden perusominaisuuksien, sisäisten taipumusten yhdistelmä hallussaan - eli ”päänsä päällä”. Nuo ominaisuudet lienevät sellaisia, jotka ikäänkuin luonnostaan nousevat hänestä esiin, ja joita hän voi elämässään yhä laajentaa ja syventää, keräten sillä tavoin aarteita mielensä taivaaseen.

”Kädensijan” katkeaminen voisi kuvata jonkinlaista tilapäistä tahdon tai huomiokyvyn heikkenemistä, valvonnan puutetta tai ajattelematonta heittäytymistä elämän erilaisiin houkutuksiin.

Periaatteellisessa mielessä huomion kiinnittäminen pääosin ulkoihin asioihin kuluttaa ihmisen käytössä olevaa perusenergiaa sellaiseen, joka ei varsinaisesti syvennä itse tietoisuutta - tällöin voimavarat ikäänkuin ”valuvat tielle”.

”Kotiinpaluu” saattaisi tämän logionin kuvaamassa tapauksessa tarkoittaa joko jotakin erityistä elämän vaihetta, jossa ihminen havaitsee kuinka vähän ja vähäarvoista hän on elämässään todella oppinut - tai sitten fyysisen elämän päättymistä, jolloin ihmisen mielen voitaisiin ajatella itse havaitsevan jonkinlaisen sisäisen todellisuuden valossa sen, kuinka turhaan hän on omat mahdollisuutensa käyttänyt.

(107) Jeesus sanoi: ”Valtakunta on kuin paimen, jolla oli sata lammasta. Suurin niistä eksyi. Paimen jätti muut yhdeksänkymmentäyhdeksän ja etsi yhtä, kunnes löysi sen. Kun hän oli nähnyt vaivaa, hän sanoi lampaalle: ’Rakastan sinua enemmän kuin näitä yhdeksääkymmentäyhdeksää.’”

Inhimillisen käyttäytymisen kannalta katsoen on logioni varsin helposti ymmärrettävissä: jokainen hyvä paimen haluaisi luonnollisesti aina pitää koko laumansa koossa. Tässä tuota kokonaisuutta tai kaikkeutta kuvattaneen symbolisesti luvulla 100.

”Paimen” itse saattaisi kuvata kaiken ilmenevän sisäistä, henkistä tarkoitusta, kaikkea alati sisäisesti syleilevää rakkautta ja viisautta!

”Laumasta” eksynyt voisi symboloida ykseydellisestä alkutilastaan erilaistunutta - aina fyysisiin muotoihin saakka itsensä samais-tavaa tietoisuutta - ehkäpä pääosin juuri koko tuntemamme ihmiskuntaa! Erilaistumisen aiheuttamasta etäännyttämisestä huolimatta lienee kaikessa elämässä kuitenkin kätkeytyä tuo paimenen hiljainen läsnäolo, jonka tarkoituksena on aikojen kuluessa johdattaa kaikki erillistynyt elämä takaisin yhteyteensä, kaikkialliseen ykseyteen.

Logioni voitaisiin tulkita yksilöllisen tietoisuuden kannalta siten, että tuollaisen kauaksi psyko-fyysisten ilmiöiden pariin etäännyneen tietoisuuden luonnollisin sisä- ja ulkopuolisin keinoin tapahtuva ohjailu takaisin ykseyteen on tuon tietoisuuden perustana olevan rakkauden periaatteen raskain ja tärkein tehtävä, ja sen loppuunsaattaminen tuottaa sille paimenena siten myös suurta tyydytystä.

Toisaalta saattaisi viittaus ”suurimpaan lampaaseen” ilmaista vertauksen vieläkin universaalimpaan merkitykseen, missä eksynyt suurin lammas kuvaisikin koko ihmiskuntaa, jonka henkisen

lähtökohdan sanotaan monissa vanhoissa kirjoituksissa olevan korkeammalla - ja äärimmäiset mahdollisuudet samalla suuremmat kuin noiden usein kovin epämääräisiksi jäävien taivaallisten sotajoukkojen, näkymättömien ”Sanan hierarkioiden”!

Lauman muiden lampaiden lukumäärä on tässä 99, josta voitaisiin numerologian erään periaatteen nojalla johtaa luku 18 (numeroiden summa), ja edelleen luku 9 (taasen numeroiden summa).

Viimeinen luku saattaisi liittyä juuri noihin näkymättömiin enkelikuntiin, joista Uusi Testamenttikin mainitsee joitakin (ainakin kolme ensimmäistä, viides ja kaksi viimeistä), mutta joista tässä yhteydessä voitaisiin pelkän kuriositeetin vuoksi nimetä kaikki kirjallisessa perinteessä tunnetut yhdeksän - kolmessa kolmen ryhmässä: Serafit, Kerubit, Tronoit (valtaistuimet); Kyriotetit, Dynamikset (voimat), Eksusiait; Arkaienkelit, Arkkienkelit, Enkelit.

Nämä luvun 99 mahdollisesti kuvaamat tekijät käsitetään joissakin perinteissä alkuperäisestä ilmenemättömästä kolminaisuudesta erilaistumisen kautta syntyneiksi voimiksi, joiden tietoisuus ei niiden karkeaan aineeseen pukeutumattoman luonteen vuoksi koskaan voisikaan sidostua samalla tavoin muotoihin kuin ihmisillä - vaikka osa noista voimista saattaisikin sinänsä kuvata juuri muotoja ja muita ilmiöitä luovia periaatteita.

Ehkäpä jostakin tämäntapaisesta syystä saatettaisiin ihmiskuntaa - kollektiivisena tuhlaajapoikana - pitää ”suurempana ilonaiheena” kuin noita aina kotonaan pysytelleitä näkymättömiä olentokuntia - ainakin silloin, kun inhimillinen tietoisuus aikojen saatossa kerran palaa tuohon äärimmäisen kaukaiseen Isänsä kotiin.

On tietenkin otettava huomioon, että puhuminen ilonaiheista silloin kun kokijaksi oletetaan jokin todella henkinen, ikiautuas lähdekohta, on tarkoitettu pelkäksi viitteeksi. Erilaiset tunnetiloja kuvaavat käsitteethän perustuvat meidän inhimilliseen kokemukseemme, eikä niitä siten ole syytä nostaa taivaallisiksi asioiksi.

(109) Jeesus sanoi: ”Valtakunta on kuin mies, joka ei tiennyt, että hänellä oli kätkeyty aarre pellossaan. [Kun] hän kuoli, pelto jäi hänen [pojalleen]. Tämäkään ei tiennyt mitään aarteesta. Hän vain otti vastaan perintönsä ja myi sen [pois]: Mies, joka osti pellon, alkoi kylvää sitä ja [löysi] aarteen. Sitten hän ryhtyi lainaamaan rahaa korkoa vastaan, kenelle halusi.”

Logionin ”pelto” kuvanee tätä ilmenevää elämää sinänsä ja ennenkaikkea sen antamia mahdollisuuksia inhimillisen tietoisuuden kasvussa.

Periaatteellisena opetuksena lienee juuri ihmisen mahdollisuus kuvaannollisesti kylvää rikki pelkkä elämän ilmiöllinen kuori ja ymmärtää sen jälkeen syvemmin ne perustat, joille kaikki ilmennys rakentuu.

Sukupolvien vaihtumiset saattavat tässä kuvata totunnaisen elämäntavan ja -arvojen mekaanista välittymistä ilman uudistuvaa pyrkimystä etsiä muotojen takaisia syvempiä ulottuvuuksia. Aikojen kuluessa saattaa yleväkin perinne alkaa madaltua ja muuttua pelkäksi kuolleeksi kirjaimeksi, jolle ei enää osata antaa sitä arvoa, joka sille itse asiana kuuluisi.

”Perinnön” myyminen ”vieraalle” saattaisi kuvata juuri jonkinlaista perinteisten arvostusten heikkenemistä. Tällä vieraalla on luonnollisesti täytynyt jo aiemmin olla kiinnostusta hankkimaansa kohteeseen, mitä ilmentää myös välitön kylvämisen aloittaminen. Se tarkoittanee, että vierasta on houkuttanut ulkoiseen ilmiösuun kätkeytyvän totuuden etsiminen ja esiin nostaminen?

Toisaalta voisi vieras kuvata myös jonkinlaista laadullisen vastaanottokyvyn muutosta, uuden leilin ilmaantumista, joka kykenee kaivamaan vanhasta perinteestä esiin sellaista sisältöä, viiniä, jonka käsittämiseen edelliset polvet eivät vielä olleet riittävän kypsä.

Vaikka ”rahan” lainaaminen korkoa vastaan kuvattiin logionissa 95 s.111 epäsuotavaksi, on se tämän logionin tarkoittamassa mielessä suotavaa, koska se nyt tarkoittanee henkisen tietoisuuden pyyteetöntä soveltamista kaikkea ympäröivää elämää rakentavalla tavalla siten, että tuo saatava ”korko” kuvaakin nyt tällä tavoin aikaansaattua henkistä kasvua. Lainauksen merkitys lienee tässä hyvin lähellä vertauksia valon laittamisesta lampunjalkaan ja leivisköiden käytöstä.

(64) Jeesus sanoi: ”Eräällä miehellä oli vieraita. Kun hän valmisti päivällisen, hän lähetti palvelijansa kutsumaan heitä. Palvelija meni ensimmäisen luo ja sanoi hänelle: ’Isäntäni kutsuu sinut juhliinsa.’ Mies vastasi: ’Eräät kauppiaat ovat minulle velkaa, ja he tulevat luokseni tänä iltana. Minun pitää mennä antamaan heille ohjeet. Suo anteeksi, etten pääse päivällisille.’ Palvelija meni toisen luo ja sanoi: ’Isäntäni on lähettänyt minut kutsumaan sinua.’ Tämä vastasi: ’Olen ostanut talon, ja kaupanteko vie minulta koko päivän. Minulla ei ole aikaa.’ Palvelija meni taas toisen luo ja sanoi: ’Isäntäni kutsuu sinut juhliinsa.’

Tämä vastasi: ’Ystävälläni on häät, ja minä järjestän juhla-aterian. En voi mitenkään tulla. Suo anteeksi, etten pääse päivälliselle.’ Palvelija meni vielä erään luo ja sanoi: ’Isäntäni kutsuu sinut juhliinsa.’ Tämä vastasi: ’Olen ostanut taloja ja olen menossa keräämään vuokraa. Siksi en voi tulla. Suo anteeksi, etten pääse päivälliselle.’ Palvelija palasi ja sanoi isännälleen: ’Kaikilla niillä, jotka kutsuit päivälliselle, on este.’ Isäntä sanoi palvelijalleen: ’Mene ulos teiden varsille ja tuo mukanasasi ne, jotka tapaavat. He saavat syödä päivällistä kanssani. Liikemiehet ja kaup[piaat] ei[vät pääs]e Isäni paikkoihin.”

Logioni on koko evankeliumin pisin ja poikkeaa runsaassa kerroksellisuudessaan sen tavanomaisesta lyhyestä tyylistä.

Vertauksen ydinsanoma on laveasta kuvauksesta huolimatta varsin selkeä:

”Miestä”, joka lähettää kutsumaan vieraitaan päivälliselle, voitaneen pitää ihmisen mielen syvyyksissä vaikuttavana henkisen mahdollisuuden hiljaisena äänenä.

Se, että kutsutut jo olivat isännän vieraina, saattaisi merkitä heidän kauttaan tässä kuvattavan sellaista tietoisuuden kehitystasoa, missä henkisen päivällisen nauttiminen jo olisi periaatteessa mahdollista. ”Päivällinen” sinänsä ei välttämättä kuvanne tässä lopullisen päämäärän saavuttamista (sen symbolina voisi paremminkin olla illallinen), vaan henkisessä mielessä jonkinlaista puolivälin vaihetta.

Liikemiesten ja kauppiasten lisäksi kutsutuissa oli yksi hääaterian valmistaja, mikä viitanee siihen, että vertauksen rikkaus on jälleen käsitettävä huomattavasti tavanomaista laajemmin. Kuten aikaisemmin on mainittu, saatetaan ihminen tulkita rikkaaksi aineen, vallan, kunnian ja myös ihmissuhteidensa puolesta. Niiden kaikkien kartuttamiseen ja ylläpitoon liittyy usein vastavuoroisuuden vaatimuksia, joita periaatteelliselta kannalta juuri voidaan pitää logionin tarkoittamana kauppiasmaisena asennoitumisena eli pyyteellisenä, henkisessä mielessä vielä liian inhimillisenä mielenlaatuna.

Lukuisten toistojen tarkoituksena lienee vain kuvata tällaisen asennoitumisen tavatonta yleisyyttä - mikä ei tietenkään tee siitä hyväksyttävää todella henkisten vaatimusten edessä.

Kokonaisuutena logioni kuvanee sitä kuinka mielen sidostuminen ilmiöihin tulee sitä monisyisemmäksi mitä laajemmaksi mielen toimintakenttä kokemusten myötä kasvaa. Kaikki, mihin mielen kehittynyt älyllinen toiminta osallistuu, vaikuttaa tärkeältä aina siihen saakka kunnes luonnollinen kyllästyminen tai kipeät koke-

mukset auttavat ihmistä näkemään kaiken maallisen paljouden suhteellisen arvon.

”Teiden varsilta” kutsuttavat voisivat symboloida sellaisia ihmisiä, jotka ovat kokemustaustaltaan, eli mielen perusvalmiuksiltaan alunperin kutsutuita puutteellisempia, mutta eivät ole missään kehityksensä vaiheessa sidostuneet sisäisesti yhtä voimakkaasti maallisiin toimintoihin kuin nuo säännöllisen tien kulkijat. Heidän osaltaan saattaisi siten olla jopa tarpeetontakin altistaa mieltä kaikille mahdollisille kokemusvirikkeille.

Toisaalta kaikkien mahdollisesti tavattujen valikoimaton kutsuminen voisi kuvata osaltaan myös sitä, että kaikilla ihmisillä on aina yhtäläiset periaatteelliset mahdollisuudet palata isänsä kotiin - kunhan vain kuulevat sen hiljaisen ”kutsun” kaikkien maailman houkustusten läpi!

Viimeisen lauseen toteamus ei missään nimessä tietenkään rajoitu mihinkään ammattikuntaan, vaan kuvaa pelkästään tavanomaista pyyteellistä asennoitumista, jota esiintyy kaikilla inhimillisen toiminnan alueilla.

(65) Hän sanoi: ”Eräällä hy[väl]lä miehellä oli viinitarha. Hän uskoi sen vuokraviljelijöiden haltuun, jotta nämä hoitaisivat sitä ja antaisivat hänelle sen, mitä se tuotti. Mies lähetti palvelijansa viljelijöiden luo saadaksesen heiltä viinitarhan tuoton, mutta he ottivat palvelijan kiinni, löivät häntä ja olivat vähällä tappaa hänet. Palvelija palasi ja kertoi kaiken isännälleen. Isäntä ajatteli: ’Ehkä hän erehtyi miehistä. Sitten hän lähetti toisen palvelijan. Viiniviljelijät pieksivät hänetkin. Silloin isäntä tuumi: ’Ehkäpä he kunnioittavat poikaani’, ja lähetti hänet. Mutta viljelijät tiesivät, että hän oli viinitarhan perijä, ja ottivat hänet kiinni ja tappoivat hänet. Jolla on korvat, se kuulkoon.

”Viinitarhan omistajaa” voitaneen tässä pitää ihmisen henkisenä mahdollisuutena erityisesti sellaisessa hänen mielensä ulottuvuudessa, johon maallisten kokemusten jalostamien ominaisuuksien tulisi kertyä.

”Viljelijät” kuvannevat tavallista, luonnollista ihmistä, joka keskittää huomionsa lähinnä oman ja läheistensä hyvinvoinnin kaikinpuoliseen kasvattamiseen paneutumatta vielä paljonkaan elämän syvyysulottuvuuksiin.

”Palvelijat”, joiden tehtävänä ehkä tässä oli muistuttaa ihmisen tarpeesta myös kypsyttää vaikutelmistaan omaa ymmärrystään, voisivat kuvata joko ulkoisia, tai sisäisiä impulsseja ja tapahtumia, jotka nostavat esiin tarpeen etsiä elämälleen kantavaa pohjaa.

Ulkoisiin toimiin suuntautunut mieli usein torjuu kaikki syvemmän ymmärryksen vaateet epäkäytännöllisinä ja hyödyttöminä. Siten tavanomaista ylevämpään elämäntähtäykseen yltävien ihmisten opastukset koetaan lähes aina liian vaativina, totunnaisia ajattelutapoja loukkaavina, joten ne voidaan jättää huomiotta, torjua tai yrittää vaientaa niiden esittäjätkin.

Viimeisenä lähetetty ”omistajan poika” saattaisi kuvata sellaista, joka on jo saavuttanut koko inhimillisyyden äärimmäisen tavoitteen, täydellisen viisauden ja voiman. Se varmuus ja ilmaisun voima, mikä tällaisen harvinaisuuden lähellä voidaan kertomusten mukaan useimmiten havaita, voisi ilmentää tuota ”viljelijöiden” välitöntä tietoisuutta tämän ”perillisyydestä”. Samalla se kuvanee myös heidän alitajuista tuntemustaan omasta alamittaisuudestaan, jota ihminen ei yleensä mistään hinnasta halua nähdä.

Ihmisten tavanomainen pyrkimys rakentaa itselleen turvallinen ja mukava aineellis-psykkinen olotila ei useinkaan siedä mitään sellaista, joka voisi tavalla tai toisella näyttää heidän rakennelmissa kestävyuden kyseenalaisuuden osoittamalla sen, että siitä puuttuvat lähes kaikki todelliset kantavat kulmakivet.

10. ALUISTA JA LOPUISTA

Tähän viimeiseen logioneja käsittelevään lukuun on jäänyt jäljelle vielä kuusi sellaista sanontaa, joiden sijoittaminen muiden lukujen asiapuitteisiin ei olisi ollut täysin perusteltua.

Näistä kaksi käsittelee Aadamin ja Johannes Kastajan symbolista merkitystä verrattuna tämän evankeliumin korostamaan lasten kaltaisuuteen.

Kolme seuraavaa liittyvät erilaisiin - osaksi ehkäpä hyvinkin poikkeuksellisiin itsetietoisuuden purkautumistapahtumiin - tavanomaista ”todempiin kuolemiin”!

Viimeinen logioni on liitetty tämän luvun loppuun siitä yksinkertaisesta syystä, ettei se aiheeltaan sijoitu luontevasti minkään muun otsikon alaisuuteen, joten se on tässä käsitettävä aivan omaksi erilliseksi sanonnakseen.

(85) Jeesus sanoi: ”Aadam syntyi suuresta voimasta ja rikkaudesta, mutta hän ei ollut teidän [arv]oisenne. Jos hän olisi ollut, [hän ei olisi] näh[nyt] kuolemaa.”

Logioni kuvanee tämän evankeliumin käsitystä koko inhimillisen tietoisuuden pitkästä evoluutiosta:

Aadam symboloi ilmeisesti inhimillisen tietoisuuden ensimmäistä muotoihin ja ilmiöihin samaistuvaa ihmiskuntaa, jolla jo lienee tämän sanonnan tarkoittamassa mielessä ollut kahteen sukupuoleen erillistyneet fyysiset ruumiit, ”puvut nahasta” (Vrt. I Moos. 3:21).

Tämän ensituntumaa vastakkaisuuksien maailmaan ottavan ensimmäisen erillistyneen ihmiskunnan, ”Aadamin” voitaisiin katsoa olevan ajallisesti paljon kauempana tuosta uuden tiedostamistavan kautta saavutettavasta lopullisesta tavoitteesta, kuin sen evankeliumin syntyäiköiden varsin valikoituneen etsijäjoukon tietoisuuden, johon logioni tätä Aadamia vertaa. Aadamin syntymisen perustana oleva ”valtava rikkaus” kuvanee juuri ihmisen henkistä, täydellistä lähtökohtaa, jota tämä jo tiedostamistapansa ulospäin kääntänyt, erilaistuva ihmiskunta ei enää kykene kokemaan - ennenkuin se valtaviin ajallisten kokemuskausien jälkeen hitaasti irrottautuu ilmiöistä ja ”kääntyy jälleen” alkuperäistä yhdentynyttä tilaansa kohden (Vrt. Mt. 18:3).

”Kuoleman näkeminen” tarkoittanee sitä, että ilmiöihin samaituva tietoisuus on kykenemätön sulautumaan ykseydelliseen alkutilaansa aina niin kauan kuin erillistyneessä kokemuskentässä toteutettavat inhimillisen tietoisuuden perusominaisuudet eivät vielä ole tasapainossa - eikä tietoisuus siten ole vapaa huomionsa ulkoisista, häviävänlaatuista kohteista.

Logioni tuskin tarkoittaa sitä, että vertailukohteena todennäköisesti oleva opetuslasten joukko kokonaisuutena jo olisi täydellisesti kuoleman ulottumattomissa, vaan että siihen lukeutuvien yksilöiden tietoisuudet ovat tuottaneet paljon keskimääräistä enemmän pysyväisluonteisia sisäisiä ominaisuuksia.

(46) Jeesus sanoi: ”Yksikään naisesta syntynyt, Aadamista aina Johannes Kastajaan saakka, ei ole Johannes Kastajaa suurempi eikä voi olla laskematta katsetaan hänen edessään. Olen kuitenkin sanonut, että jokainen teistä, joka tulee lapseksi, on tunteva valtakunnan ja näin oleva Johannesta suurempi.

Logionin voitaisiin ajatella kertovan siitä että inhimillisen tietoisuuden kehitysprosessi ensimmäisestä ihmiskunnasta, Aadamista, evankeliumin syntyaikoihin mennessä oli saavuttanut jonkinlaisen puhtaan inhimillisyyden huipentuman Johannes Kastajassa - tai yleensäkin sisäisiltä ominaisuuksiltaan hänen kaltaisessaan ihmisessä.

Hänessä inhimillinen kokemus oli tullut sisäistetyksi sellaiseksi ymmärrykseksi, jota syvemmin ja avarammin mikään luonnollinen, pelkkiin vastakohtaisuuksiin nojautuva ihmismieli ei kykene tiedotamaan.

”Lasten kaltaiseksi” tuleminen on kuitenkin tuon ihmisjärjelle mahdollisen tilan ylittämistä, missä tietoisuuden katsotaan nousevan kaikkien suhteellisuuksien yläpuolelle: suoraan, kokonaisvaltaiseen kaikkiallisen tiedon ytimeen.

Se edellyttäne kypsyneisyyden lisäksi myös kaiken inhimillisen kuonan poistamista ihmismielen alueelta sekä viime kädessä myös tulemista hyväksytyksi tuohon valtakuntaan - jumalallista armoa? (Vrt. Mt. 19:26)

(41) Jeesus sanoi: ”Jolla on jotakin hallussaan, sille annetaan lisää. Jolla ei ole mitään, siltä otetaan pois sekinkin vähä mitä hänellä on.

Logioni esiintyy lähes samassa muodossa useissa evankeliumeissa. Matteuksella samaa asiaa valotetaan lisäksi vertauksella leivisköiden käytöstä (Mt.25:14-30).

”Hallussaan oleminen” saattaisi tämän evankeliumin käsitystavan mukaan kuvata sitä, että ihmisellä voi jo syntyessäänkin olla tiettyjä kehityksellisiä ominaisuuksia tai taipumuksia, joita ulkoinen elämä ikäänkuin vain nostaa esiin ja suotuisissa tapauksissa auttaa niitä kehittymään edelleen - yhä arkkityyppisempään eli ideaalimpaan suuntaan.

Logioni kuvanee ihmismielen kypsymisen lainalaisuudet samantapaiseksi kuin voimme havaita tapahtuvan muussakin luonnossa, missä kaiken kasvun alkuvaihe vaatii yleensä olosuhteilta kaikkein eniten - jo vakiintuneen kasvuston kyetessä aikaisempaa paremmin turvaamaan omat valon ja ravinteiden saantinsa. Samoin pysyy myös tietoisuuden avartuessa kokemuksissa kehittynyt ymmärrys käsittelemään yleensä kaikkea kohtaamaansa yhä varmemmin - samalla edelleen laajentuen ja selkiytyen.

Sanonta saattaisikin ilmentää jonkinlaista kiihtyvyyden periaatetta inhimillisen tietoisuuden mahdollisuuksissa rakentaa pysyväisluonteisia ominaisuuksia ajallisten kokemustensa pohjalta.

Haltuun saadun ”vähäisen määrän” merkitys saattaisi piillä siinä, että alunperinkin vielä heiveröinen ymmärryskyky ottaa kyllä vastaan runsaankin määrän virikkeistöä, mutta ei pysty sitä omaehtoisesti kunnolla työstämään ja sulattamaan. Tällainen liian pinnallinen omaksuminen voisi kuvastua myös Luukkaan lisäyksessä tätä vastaavaan sanontaan: ”...otetaan pois sekin, minkä hän luulee itsellään olevan.” (Lk. 8:10)

Pois ottamisen periaate saattaisi tarkoittaa, että elinaikana saavutettu persoonallinen elämänymmärrys ei ole antanut mitään todellista lisäystä siihen perusmahdollisuuksien yhdistelmään, joka ihmisellä ehkä jo syntyessään on ollut oman inhimillisen tietoisuutensa varantona tai potentiaalisuutena!

Tällaista jonkinlaisen pitempiaikaisen sisäisen jatkumon kannalta hedelmätöntä oksaa - mitään uutta lisäämätöntä persoonallista tietoisuutta - kuvanee hyvin samasisältöisesti myös Johanneksen evankeliumi: ”Jokaisen oksan minussa, joka ei kanna hedelmää, hän karsii pois: ja jokaisen joka kantaa hedelmää, hän puhdistaa, että se kantaisi runsaamman hedelmän.” (Joh 15:2)

Logioni ilmentänee ihmismielen alueella vallitsevia periaatteita sekä elinaikaisen oppimistapahtuman, että sen päättymisen jälkeisten mahdollisten säilymis- ja purkautumisprosessien osalta.

Jokainen tavallinen elämä sisältänee runsaasti sellaista ainesta, jolla on merkitystä vain tämän ajallisen elämän kannalta - sekä myös sisäistyneempää kokemusten vaikutusta, jolla voisi ajatella olevan myös kestävää merkitystä. Näiden suhteelliset osuudet saattaisivat jollakin laadullisella tavalla määrätä sen, missä määrin pelkkä persoonallinen tietoisuus tulee purkautumaan mahdollisissa fyysisen kuoleman jälkeisissä olemisen tiloissa.

Tällöin ei kuitenkaan liene kyseessä mikään varsinainen sielun tuhoutuminen, vaan ilmeisesti vain konkreettisen mielen turhanpäiväisen kokemustietoisuuden joutuminen unohduksiin. Tämä logionni kuvanee ehkä täysin normaalia tilannetta sekä elämässä että kuolemassa, jonkinlaista ”yleistä ja suhteellista ylösnousemusta ja tuhoa” - absoluuttisten, hyvin harvinaislaatuisten tapahtumien tullessa esiin kahdessa seuraavassa logionissa!

(70) Jeesus sanoi: ”Se, mikä on sisimmässänne, pelastaa teidät, jos tuotte sen esiin. Jos teidän sisimmässänne ei sitä ole, olette tuhon omat.”

Logionin sisältö liittyy edelliseen sanontaan siinä mielessä että se tuonee esiin vain inhimillisten mahdollisuuksien ääripäät: ylösnousemuksen - ja koko inhimillisen tietoisuuden kehityspotentiaalilin tyhjiin raukeamisen.

”Sisimmässä oleva” kuvanee ihmisen potentiaalista mahdollisuutta kohottautua maallisen mielensä kahleista takaisin henkiseen alkutilaansa, joka voidaan kohdata puhtaan sielun korkeuksissa. Sieltä sen lienee määrä tuoda näin valmistettua inhimillistä ”tietä” pitkin esiin - lampunjalkaan valaisemaan!

”Pelastaminen” tarkoittanee tietoisuuden siirtymistä tästä ajallisesta ikuisuuden ilmentäjäksi sulautumalla takaisin rajattoman hen-

gen ykseyteen.

”Esiin tuominen” merkinnee mitä ilmeisimmin mestari Eckhartin kuvaamaa korkeinta mystistä astetta, avartumista jumaluuteen (Jumalan Päähän), mikä merkinnee kaikkien jumalallisten voimien ja mahdollisuuksien virtaamista aina fyysisten ilmiöiden piiriin saakka.

Tällainen toteutettu jumalan ilmentäminen voisi osaltaan avata laajemmin ja yleisemmin myös tuota kiistoja aiheuttanutta kysymystä tekojen merkityksestä (Vrt. Jaak. 1:21-22).

Logionin loppuosa kuvanee sellaista - ehkäpä hyvinkin harvinaista ääritilannetta, missä koko yksilöllisen tietoisuuden kasvuprosessi on menettänyt kaikki mahdollisuutensa avartua itsetietoisuuteen henkisyteen. Se merkinnee ilmeisesti kuitenkin vain tuon yhden sielullisen prosessin valumista hukkaan - itse henkisen alkutilan ollessa jo luonteensakin mukaisesti kaikkien hajoamisprosessien ulottumattomissa.

Tuollaista negatiivista kehitystä voitaisiin ehkä kuvata siten, että mitkään tiettyyn inhimillisen yksilöllisyyden kehitysprosessiin liittyneet kokemusperiodit eivät ole hyvin pitkälläkään aikavälillä tuottaneet minkäänlaisia arkkityyppisiä ominaisuuksia, taivaallisia aarteita, vaan kaikki voimavarat ovat suuntautuneet pelkästään itsekäähäseen ajatteluun, toimintoihin ja tyhjänpäiväisyyksiin. Tällaista poikkeavan hedelmätöntä inhimillistä kehitysprosessia saattaisi kuvata myös tuo konkreettisesti mielessä - ja tekijäksi ilmoitetun henkilön opetukset huomioiden - varsin omituinen kertomus, missä Jeesus tuomitsi viikunapuun siitä syystä, ettei sen ainutkaan oksa ollut tehnyt yhtään hedelmää (Mt. 21:19).

Perinteinen käsitys tämäntapaisista luonnon erikoistapauksista on saattanut olla omalta osaltaan myös synnyttämässä kuvaa helvetillisistä tiloista, joita tämänkaltaiseen ”loppuunkulumiseen ja toiseen kuolemaan” voitaisiin ehkä liittää. Kertomukset lienevät tosin voimakkaasti tarkoitushakuisuuden värittämiä - asioista todella tie-

tävien tyytyessä kehoittamaan ja kannustamaan ihmismieltä tasapainoiseen kasvuun.

Ihmisen ainoan todellisen, henkisen lähtökohdan kannalta ei liene tällaisessakaan tapauksessa mitään pahaa tapahtunut - eikä tuo onneton persoonallinen tietoisuus koskaan ole oppinut mitään halujensa kohteita korkeampaa osalleen odottamaankaan. Siten lie-nee tavallaan vain yksi erityinen sillan rakentaminen rajallisen ja rajattoman väliin osoittautunut kyseisen yksilöllisen tietoisuuden osalta mahdottomaksi!

(40) Jeesus sanoi: ”Viiniköynnös on istutettu erilleen Isästä. Koska se ei ole lujasti juurtunut, se revittää juurineen irti, ja se kuihtuu pois.

Logioni voisi kuvata sellaista varsin erikoislaatuista kuviteltavissa olevaa tilannetta, missä inhimillisen ilmennyksen perustana ei voida pitää mitään säännönmukaista pysyvien ominaisuuksien yhdistelmää, ja sen kautta myös luonnollista sidosta alkuperäänsä, henkeen.

Tälläisen ”ilman Isää” (engl.muoto) syntyvän lähtökohdana saataisi olla edellisen logionin loppuosan kaltainen omituinen tietoisuuden välitila, missä yksilöllinen sielullinen mahdollisuus on jo purkautunut siten, että vain sen äärimmäisen aineellinen persoonallinen heijastuma pyrkii itsepintaisesti jatkamaan omien taipumustensa kaltaista muotoperäistä olemassaoloa. Itse todellinen ihminen taasen alkaa vetäytyä henkistä alkutilaansa kohden. Koska tämä jäljelle jäänyt pelkästään karkean psyykkinen aines ei enää voi saada lainkaan yleviä sisäisiä virikkeitä, on sillä pelkästään luontonsa mukainen vetäymys ilmentyä yhä karkeampiin psyko-fyysisiin olosuhteisiin ja muotoihin, mikä johtanee alati syvenevään degeneroitumiseen - ja ehkä ajan myötä jonkinlaiseen sukupuuttoon.

Kuvatunlaisen inhimillisen ilmentymän perusta ei siten olisi hengessä, Isässä - eikä edes varsinaisesti sielussa, vaan joissakin mielen alimmissa ominaisuuksissa, mikä tekee siitä ”juurtumattoman” - koska sillä ei ole juuria hengessä!

Tämä on tietenkin jo hyvin pitkälle vietyä päättelyä, mutta sille voidaan löytää ainakin viitteenomaisia perusteita eri uskonnollisista perinteistä. Joten yhtenä mahdollisena selitysmallina se puolustanee tässä paikkaansa.

(73) Jeesus sanoi: ”Satoa on paljon mutta korjaajia vähän. Pyytäkää siis isäntää lähettämään väkeä elonkorjuuseen.

Logionin yleisyydestä huolimatta on sen symboliikka tälle päivälle varsin vieras.

Johannes 4:35 antaa hieman lisävalaistusta sadon merkityksestä kertoessaan ”leikattavaksi valjenneista vainioista”.

Ilmauksen voitaisiin ajatella tarkoittavan sitä, että inhimillinen tietoisuus oli ainakin joidenkin yksilöiden osalla saavuttanut sellaisen asteen, missä se olisi jo pystynyt ottamaan vastaan tavanomaista kulttuuriantia syvempää opastusta, mikäli vain tähän syvempään opastukseen kykeneviä ”korjaajia” olisi ollut saapuvilla.

Kuitenkin lienee sellaisista, jotka ovat itse todella oman satonsa korjanneet, aina ollut puutetta - mitä tämänkin logionin sanoma juuri tuo ilmi.

”Lisäväen” pyytäminen elonkorjuuseen voitaneen tulkita sekä ulkoisten, todella näkevien oppaiden ilmentymisen pyytämiseksi, että myös sisäisen viisauden anomiseksi (Vrt. Siirak 51:20-21, Jaak. 1:5).

LOPPUSANAT

Kaikessa näennäisessä sekavuudessaan ja vaikeudessaan säilyttää Tuomaan evankeliumi kuitenkin aina oman ylevyytensä. Se ei missään kohdin suostu alentamaan sanomaansa yleisesti helpommin saavutettavaksi ja toteutettavaksi.

Tämä kertonee siitä, että teksti ei ole paljonkaan joutunut mukautumaan inhimillisiin valtapyrkimyksiin, jotka usein ovat madaltaneet ja ristiriitaistaneet niitä kirjoituksia, joita on pitkään käytetty alati muuntuvissa käsitysolosuhteissa.

Sanoman vaativuudesta voidaan päätellä ainakin se, ettei tämän evankeliumin pohjalta ole milloinkaan ollut tarkoituksena luoda jäsenmäärältään runsasta yhteisöä tai organisaatiota. Suurten massojen suosio edellyttänee yleensä jonkinasteisia lupauksia, helpotuksia ja opillisia yksinkertaistuksia.

Tiivistäen voitaisiin ehkä sanoa, että tämä evankeliumi ei sovellu niille, jotka:

- etsivät kaikessa nautintoa tai muuten helppoja ja mukavia ratkaisuja
- eivät tule toimeen ilman jatkuvia uusia virikkeitä
- omaksuvat kevyesti toisten ajatuksia ja arvoja
- turvautuvat kaikessa toisiin ihmisiin ja aatteisiin
- kaipaavat valtaa tai huomionosoituksia

Ja se saanee vastakaikua niissä, jotka:

- uskaltavat katsoa peittelemättä omankin mielensä sisältöä
- uskaltavat olla turvautumatta ainoakaan ihmiseen tai aatteeseen
- näkevät onnen elämän suolana, vaan ei sen tarkoituksena
- ymmärtävät kaikkien maallisten saavutusten suhteellisen arvon
- uskaltavat katsoa äärettömiin korkeuksiin siitäkkin huolimatta, että joutuvat näkemään oman alimitaisuutensa - eivätkä kuitenkaan yritä madalta vaatimuksia paremmin itselleen soveltuviksi.

Tuomaan evankeliumi ei siten ole mikään tavanomaisen elämän ohjekirja, vaan lähinnä sisäistyvään ajatustapaan ohjaava ajatusvirikkeistö sellaisille, jotka eivät enää haluakaan kaikkea täysin valmiiksi pureksittuina patenttiratkaisuina varmoina pidettyine lopputuloksineen.

KIRJALLISUUTTA

Tässä on lueteltu vain joitakin kirjassa sivuttuja ja tulkintoihin mahdollisesti vaikuttaneita lähteitä.

Kirjallisten lähteiden lisäksi pohjautuvat esim. tiedot tutkijoiden kannoista evankeliumitekstien autenttisuuteen prof. Heikki Räisäsen TV-esitelmään syksyllä 1995 sekä assyrialaisen elämänpuun tulkinta osittain assyriologian prof. Simo Parpolan TV-esitelmään.

Jeesuksen Salaiset Sanat Tuomaan Evankeliumi	Huuhtanen, Marjanen, Uro Yliopistopaino, 1992
The Gospel According to Thomas	Guillaumont, Puech, Quispel, Till, Abd Al Maish Brill, Leiden, 1976
Meister Eckhart Mystic as Theologian	Robert Forman Element Books, 1991
Meister Eckhart Sermons and Treatises	M.O'C. Walshe Element Books, 1979
The Gnostic Gospels	Elainen Pagels, Penguin Books, 1990
Nag Hammadi, Gnosticism and Early Christianity	Hedrick and Hodgson Jr. Hendrickson Publishers, 1986
The Nag Hammadi Library	James M. Robinson HarperCollins Publishers, 1990
Apostoliset Isät	Teologisen Seuran julkaisuja Jyväskylä. 1989

LOGIONIEN SIJAINTI

Logionin numero ja sivu, jolla se esiintyy tässä kirjassa

N:o	Sivu	N:o	Sivu	N:o	Sivu	N:o	Sivu
1	78	30	19	59	71	88	100
2	67	31	34	60	133	89	62
3	69	32	94	61	24	90	42
4	78	33	92	62	44	91	30
5	96	34	82	63	108	92	73
6	51	35	135	64	149	93	124
7	125	36	110	65	151	94	72
8	80	37	56	66	74	95	111
9	140	38	49	67	75	96	144
10	39	39	84	68	120	97	144
11	8	40	160	69	122	98	137
12	86	41	156	70	158	99	114
13	26	42	106	71	48	100	112
14	53	43	32	72	46	101	118
15	88	44	16	73	161	102	82
16	40	45	61	74	62	103	134
17	45	46	155	75	99	104	60
18	89	47	64	76	94	105	116
19	46	48	128	77	91	106	127
20	138	49	90	78	38	107	146
21	58	50	11	79	35	108	30
22	131	51	7	80	104	109	148
23	44	52	33	81	104	110	10
24	77	53	63	82	29	111	98
25	118	54	109	83	11	112	18
26	119	55	116	84	96	113	98
27	102	56	104	85	154	114	129
28	21	57	142	86	37		
29	107	58	70	87	113		

